

Τ.Ε.Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

**ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΤΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ
ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ**

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: κ. ΛΙΝΑΡΔΟΠΟΥΛΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

ΜΟΥΡΑΤΙΔΟΥ ΦΩΤΕΙΝΗ

A.M. 2000051

ΚΑΛΑΜΑΤΑ, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2006

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5
1.1	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ.....	6
1.2	ΟΙΚΟΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ.....	7
1.2.1	ΦΩΤΟΠΕΡΙΟΔΟΣ.....	9
1.2.2	ΕΝΤΑΣΗ ΦΩΤΙΣΜΟΥ.....	9
1.2.3	ΕΔΑΦΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ.....	10
1.2.4	ΥΔΑΤΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ.....	12
1.2.5	ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ.....	13
1.2.6	ΑΕΡΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ.....	14
1.2.7	ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ ΚΑΙ ΕΧΘΡΟΙ.....	15
1.3	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.....	16
2.	Ο ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ ΤΟΥ ΧΘΕΣ.....	18
2.1	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ.....	18
2.2	ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ ΕΩΣ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΗΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ.....	19
2.3	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΝΕΩΤΕΡΟΥ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ.....	20
3.	Ο ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΥΡΙΟ.....	25
3.1	ΓΕΝΙΚΑ.....	25
3.2	Ο ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΥΡΙΟ.....	36
3.3	ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ (1951-2001).....	40
3.4	ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ.....	41
3.4.1	ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ.....	41
3.4.2	ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΧΙΣΤΟΥ.....	41

3.4.3 ΟΡΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ.....	47
3.4.4 ΦΥΛΑΚΕΣ.....	50
4. ΚΛΙΜΑΤΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ	53
4.1 ΑΣΤΙΚΟ ΜΙΚΡΟΚΛΙΜΑ.....	53
4.2. ΜΙΚΡΟΚΛΙΜΑ ΤΟΥ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	58
5. ΕΙΔΗ ΦΥΤΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	60
5.1 ΓΕΡΑΝΙΟ ή μολόχα ή πελαργόνιο.....	60
5.2 ΛΑΝΤΑΝΑ	60
5.3 ΒΕΡΟΝΙΚΑ ή βερονίκη.....	61
5.4 ΒΟΥΓΑΙΝΒΙΑΛΛΕΑ ή βουκανβύλλια ή μπουκανβύλλια	62
5.5 ΛΑΓΚΕΣΤΡΕΜΙΑ.....	62
5.6 ΣΟΦΟΡΑ ΙΑΠΩΝΙΚΗ	63
5.7 ΕΥΚΑΛΥΠΤΟΣ.....	64
5.8 ΑΚΑΝΘΟΣ ή ακάνθα.....	65
5.9 ΚΑΛΛΙΣΤΗΜΟΝΑΣ	65
5.10 ΤΕΥΚΡΙΟ.....	66
5.11 ΦΩΤΙΝΙΑ ή φωτόδενδρο	67
5.12 ΦΟΡΣΥΘΙΑ.....	68
5.13 ΑΒΟΥΤΙΛΟ ή καμπανέλλα	68
5.14 ΚΥΔΩΝΙΑΣΤΡΟ ΟΡΙΖΟΝΤΙΟΚΛΑΔΟ	69
5.15 ΙΒΙΣΚΟΣ ΣΥΡΙΑΚΟΣ	70
5.16 ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΑ.....	71
5.17 ΠΥΡΑΚΑΝΘΟΣ.....	72
6. ΑΡΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ.....	73
6.1 ΑΡΔΕΥΣΗ ΜΕ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΡΟΗ.....	73
6.2 ΑΡΔΕΥΣΗ ΜΕ ΚΑΤΑΙΟΝΙΣΜΟ	74

6.2.1 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΒΡΟΧΗΣ.....	74
6.2.2 ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΒΡΟΧΗΣ.....	74
6. 3 ΑΡΔΕΥΣΗ ΜΕ ΣΤΑΓΟΝΙΔΙΑ	75
7. ΥΔΡΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ.....	77
8. ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ.....	78
9. ΜΕΤΡΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	84
9.1 ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ – ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ.....	84
9.2 ΣΗΜΕΡΙΝΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ.....	88
9.3 ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΤΙΜΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ.....	88
9.4 ΠΡΩΤΟΠΟΡΕΣ ΙΔΕΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ	90
10. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	94
11. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	102

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τελευταία χρόνια με την αλλαγή στον τρόπο ζωής και τη μετακίνηση και διαβίωση του μεγαλύτερου ποσοστού του πληθυσμού από την ύπαιθρο και τα μικρά, στα μεγαλύτερα αστικά κέντρα, η συμβολή των φυτών πέρα από το καθαρά αισθητικό μέρος απέκτησε πολύ μεγαλύτερη σημασία και βαρύτητα για την βελτίωση των συνθηκών της ζωής στις αστικές περιοχές που βασίζεται στις λειτουργικές του ιδιότητες. Έχει αναγνωριστεί γενικά ότι, κατά το μέτρο του δυνατού ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες, τα φυτά είναι ευκολότερος, ταχύτερος, περισσότερο άμεσος και πολλές φορές ο οικονομικότερος τρόπος για τη βελτίωση του περιβάλλοντος και πολλές ελπίδες και προσδοκίες στηρίζονται σε αυτά, παρ' όλο που σχεδόν πάντοτε οι προσπάθειες για πραγματοποίηση δεν είναι ανάλογες.

Η χρησιμοποίηση των φυτών σε κάθε χώρο στις κατοικημένες περιοχές, δηλαδή το αστικό πράσινο, περιλαμβάνει χώρους όπως αλσύλλια, πάρκα, πλατείες, δενδροστοιχίες, νησίδες και κόμβους οδών, πεζόδρομους, ελεύθερους χώρους γύρω από μεγάλα κτίρια, δημόσιους ή ιδιωτικούς κήπους κ.α. με τις σχετικές ιδιαιτερότητες και προβλήματα η κάθε μια, που απαιτούν ειδικούς χειρισμούς και επεμβάσεις ανάλογα με τις συνθήκες οι οποίες επικρατούν στην κάθε περίπτωση.

Το σχετικά νέο πεδίο της επιστήμης που ασχολείται με την καλλιέργεια των φυτών στις πόλεις είναι η Αστική Κηποκομία. Η Αστική Κηποκομία ειδικότερα ασχολείται με την χρησιμοποίηση των φυτικών ειδών που ονομάζουμε καλλωπιστικά στο περιβάλλον των πόλεων. Περιλαμβάνει την εκλογή και συνδυασμό των φυτών για κάθε περίπτωση καθώς και τη μελέτη της συμπεριφοράς κάθε ατόμου όπως επηρεάζεται από το μικροκλίμα και τους άλλους παράγοντες του περιβάλλοντος. Ειδικότερα η μελέτη των τελευταίων παραμέτρων αποτελεί το αντικείμενο της οικοφυσιολογίας και έχει εξαιρετική σημασία δεδομένου ότι το περιβάλλον αποτελεί τον κύριο περιοριστικό παράγοντα στην εκλογή και χρησιμοποίηση, καθώς και την αποτελεσματική λειτουργικότητα του φυτικού υλικού στις αστικές περιοχές.

Όπως έχει διαπιστωθεί από παρατηρήσεις, τα μισά περίπου από τα δένδρα και τους θάμνους που φυτεύονται σε δενδροστοιχίες ή άλλους χώρους στις πόλεις ξεραίνονται μέσα σε δέκα χρόνια, ενώ τα στοιχειά είναι περιορισμένα για εκείνα που

παραμένουν καχεκτικά ή δεν αναπτύσσονται ικανοποιητικά ώστε στην πραγματικότητα να μη χρησιμεύουν ή ακόμη και να παρουσιάζουν άσχημο θέαμα. Καθώς λίγα είναι γνωστά για τη φυσιολογική συμπεριφορά των φυτών στους αστικούς χώρους, είναι φυσικό τα τελευταία χρόνια να έχει αυξηθεί το ενδιαφέρον για την έρευνα σε αυτόν τον τομέα και πολλοί ειδικοί επιστήμονες ασχολούνται, πληθαίνουν δε τα ερευνητικά δημοσιεύματα και τα σχετικά συνέδρια. Το ενδιαφέρον φυσικά συγκεντρώνεται περισσότερο στους δημόσιους χώρους και σε περιοχές με πυκνή δόμηση και μεγάλη κυκλοφορία οχημάτων. Εκεί η ανάγκη για μεγαλύτερη χρησιμοποίηση των φυτών, όσο και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα φυτά, είναι σοβαρότερα γιατί είναι ένα περιβάλλον που χαρακτηρίζεται εχθρικό για τον άνθρωπο και περισσότερο για τα φυτά τα οποία δεν έχουν τη δυνατότητα να μετακινηθούν ή έστω να ξεφύγουν προσωρινά από αυτό το δυσμενές περιβάλλον.

1.1 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ

Οι βασικές αρχές που εφαρμόζονται για τις φροντίδες των φυτών στο αστικό περιβάλλον είναι ουσιαστικά οι ίδιες με εκείνες των καλλιεργειών για οικονομικούς σκοπούς σε όλους σχεδόν τους κλάδους της γεωργικής παραγωγής. Υπάρχουν όμως και σημαντικές διαφορές με τους άλλους κλάδους γιατί ο σκοπός της χρησιμοποίησης των φυτών είναι διαφορετικός από τα προβλήματα, αλλά και ο τρόπος που προσεγγίζονται αυτά. Η ουσιαστικότερη διαφορά είναι ο οικονομικός παράγοντας, ο οποίος σε καμιά περίπτωση δεν εξετάζεται με γνώμονα τις αρχές της γεωργικής οικονομίας. Οι επιδιώξεις και τα αποτελέσματα δεν είναι δυνατό να αξιολογηθούν με υλικά ή οικονομικά κριτήρια σε στενή λογιστική βάση, ούτε η ανταπόδοση μπορεί να μετρηθεί ή να αποτιμηθεί με αντικειμενικά μετρήσιμα μεγέθη. Τα τελικά οφέλη για την αισθητική καλλιέργεια, το ενδιαφέρον για το περιβάλλον γενικά, την ψυχική διάθεση, τη σωματική υγεία κ.τ.λ. όσων απολαμβάνουν κάθε κηποτεχνικό έργο καθώς και τα οφέλη για τη βελτίωση του φυσικού περιβάλλοντος γενικά, θα άξιζαν ασυγκρίτα περισσότερο, από την κάθε δαπάνη για εγκατάσταση και συντήρηση έργου.

Η επιστημονική έρευνα που αναπτύσσεται συνεχώς σε πολλά ιδρύματα καθώς και η λεπτομερής κηποτεχνική μελέτη εξασφαλίζουν σε μεγάλο βαθμό την επιτυχία κάθε προσπάθειας για καλύτερα αποτελέσματα σε σύντομο χρόνο και μειώνουν τα έξοδα για αναπλήρωση των αποτυχιών ή συντήρηση του φυτικού υλικού, δημιουργώντας έτσι ευνοϊκές προϋποθέσεις σε κάθε προσπάθεια.

Σημαντικό πρόβλημα για την διατήρηση, αλλά και την ανάπτυξη των δένδρων και θάμνων στις αστικές περιοχές, είναι η κακοποίηση τους που γίνεται από την απροσεξία ή την αδιαφορία των κατοίκων.

Η κατάσταση από αυτή την πλευρά θα μπορούσε να βελτιωθεί, αν αυξηθεί το ενδιαφέρον και η συμμετοχή των πολιτών στην εγκατάσταση του πρασίνου στις πόλεις καθώς και στην φροντίδα του υλικού που φυτεύτηκε, στη συνέχεια. Δυστυχώς παρά τις κατά καιρούς παραινέσεις από υπηρεσίες ή την ίδρυση περιβαλλοντολογικών ομάδων, εξωραϊστικών συλλόγων κ.τ.λ. ή ακόμη και ομάδων μελέτης του περιβάλλοντος που έχουν συσταθεί, ελάχιστα έχουν γίνει στο αστικό τοπίο για το πράσινο από οργανωμένες ομάδες κατοίκων. Με ενεργή συμμετοχή σε προσπάθειες όπως το φύτεμα ή η περιποίηση δένδρων σε δημόσιους χώρους οι περίοικοι γνωρίζονται μεταξύ τους, αποκτούν κοινωνική συνείδηση και αναγνώριση και συγχρόνως αυξάνεται το ενδιαφέρον για αυτενέργεια στην επίλυση άλλων προβλημάτων της περιοχής. Σε συντομία, η συμμετοχή και το ενδιαφέρον σε δραστηριότητες που έχουν σχέση με τα φυτά σε δημόσιους χώρους, έχουν όχι μόνο άμεσα ευνοϊκά αποτελέσματα, αλλά και έμμεσες ευεργετικές συνέπειες σε άλλες εκδηλώσεις της κοινωνικής ζωής.

Ο περιορισμός και η καταστροφή σημαντικών εκτάσεων πρασίνου γίνεται δυστυχώς και από δημόσιες υπηρεσίες για να εξυπηρετηθούν άλλοι σκοποί.

1.2 ΟΙΚΟΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ

Από βιολογική άποψη, το περιβάλλον των φυτών στις αστικές περιοχές, τόσο στις μεμονωμένες φυτεύσεις (δενδροστοιχίες κ.τ.λ.), όσο και στις ομαδικές (κήποι, άλση κ.τ.λ.) διαφέρει σημαντικά. Ο εποικισμός των διαφόρων βοτανικών ειδών σε

μια περιοχή και στη συνέχεια ο ανταγωνισμός ή όχι, που χαρακτηρίζει κάθε φυτοκοινωνία στη φύση, δεν παρουσιάζεται το ίδιο στα φυτά στις αστικές περιοχές. Η σύνθεση των φυτοκοινωνιών σε αυτό το περιβάλλον δεν αντιπροσωπεύει την έκφραση της ικανότητας των διαφόρων γονοτύπων για εποικισμό ή ανταγωνισμό και τελικά για μια εξισορρόπηση μεταξύ του κληρονομικού δυναμικού και των παραγόντων του περιβάλλοντος που περιορίζουν την έκφραση αυτού του δυναμικού. Έτσι στις αραιές φυτεύσεις ή όπου γίνεται σωστή τοποθέτηση του φυτικού υλικού, το κάθε άτομο αντιμετωπίζει μόνο τις οικολογικές συνθήκες και η επιβίωσή του εξαρτάται από το βαθμό αντίδρασης στις διάφορες παραμέτρους. Αντίθετα σε περίπτωση εγκατάστασης στον ίδιο χώρο μεγάλης ποικιλίας φυτικών ειδών (π.χ. μεγάλα πάρκα) τα οποία λόγω της προέλευσής τους από διαφορετικές κλιματικές περιοχές, έχουν άλλες απαιτήσεις και αντοχές, δημιουργεί συχνά (κυρίως από τον έντονο ανταγωνισμό) δυσάρεστες καταστάσεις για πολλά από αυτά. Τα αποτελέσματα είναι χειρότερα κυρίως σε όσα είδη βρίσκονται στα όρια των οικολογικών τους απαιτήσεων και τα οποία εκτός του ανταγωνισμού αντιμετωπίζουν και τις λοιπές παραμέτρους του περιβάλλοντος. Σε τέτοιες περιπτώσεις οι εντεταλμένοι για τη συντήρηση αυτών των χώρων πρασίνου πρέπει να παρακολουθούν τη συμπεριφορά των διαφόρων ειδών και να επεμβαίνουν ρυθμιστικά όταν χρειάζεται για να ισορροπήσουν τη μεταξύ τους συμβίωση.

Παραδοσιακά η εκλογή του φυτικού υλικού από τους σχεδιαστές, γίνεται με βάση τα χαρακτηριστικά, τη διαθεσιμότητα και το κόστος κάθε είδους, καθώς και από την προσωπική ή γενικευμένη αντίληψη και την βιβλιογραφία αν ευδοκιμούν στο δεδομένο περιβάλλον και μικροκλίμα. Φυσικά υπάρχει πάντοτε ένα ευρύ όριο και σημαντική ικανότητα προσαρμογής των φυτών, γεγονός τα οποία βελτιώνουν την κατάσταση και περιορίζουν τις αποτυχίες.

Μερικά στοιχεία για τους παράγοντες του περιβάλλοντος οι οποίοι επιδρούν περισσότερο ή λιγότερο ο καθένας στα φυτά στις αστικές περιοχές αναφέρονται στη συνέχεια.

1.2.1 ΦΩΤΟΠΕΡΙΟΔΟΣ

Η φωτοπερίοδος, δηλαδή το σχετικό μήκος ημέρας και νύχτας στο εικοσιτετράωρο, επηρεάζει τα φυτά κατά πολλούς τρόπους. Η επαγωγή και η πορεία προς την άνθηση, το μήκος της βλάστησης, η πτώση των φύλλων, το φθινοπωρινό χρώμα των φύλλων κ.τ.λ. είναι παράμετροι στις οποίες επιδρά και η φωτοπερίοδος. Για τις βόρειες χώρες με το ψυχρό κλίμα και την περιορισμένη περίοδο βλάστησης, η επίδραση αυτή έχει ιδιαίτερη σημασία και επιδιώκεται να εκλέγονται είδη ή και ποικιλίες φυτών στα οποία η ευνοϊκή για την βλάστηση περίοδος να συμπίπτει με την κριτική για την ανάπτυξη και την άνθηση φωτοπερίοδο. Για το δικό μας κλίμα όπου για τα περισσότερα χρησιμοποιούμενα είδη η περίοδος βλάστησης μπορεί να εκτείνεται στο μεγαλύτερο διάστημα του χρόνου, ο παράγοντας αυτός δεν έχει μεγάλη σημασία, εκτός από την επαγωγή της άνθησης η οποία μπορεί να γίνεται λίγο νωρίτερα ή λίγο αργότερα από την εποχή που γίνεται σε μεγαλύτερα ή μικρότερα γεωγραφικά πλάτη για είδη που κατάγονται από αυτές τις περιοχές. Σε λίγες περιπτώσεις έχει παρατηρηθεί κάποια επίδραση από τοπικούς παράγοντες στην άνθηση μερικών καλλωπιστικών, όπως π.χ. σε ετήσια μεγάλης ημέρας (Δελφίνιο κ.τ.λ.) τα οποία ανθίζουν νωρίς την άνοιξη, μπορεί σε κήπους ή πάρκα να ανθίσουν το Νοέμβριο ή Δεκέμβριο ενώ είναι ακόμη πολύ μικρά από τις τεχνητά μεγάλες ημέρες που δημιουργούνται από το δημοτικό φωτισμό. Το αντίθετο συμβαίνει σε φυτά ποϊνσέτίας (που είναι ως γνωστό φυτό μικρής ημέρας και ανθίζει το φθινόπωρο) τα οποία δεν σχηματίζουν ανθοφόρους οφθαλμούς και έτσι σε βράκεια δεν παίρνουν το ωραίο κόκκινο χρώμα που χαρακτηρίζει το είδος, όταν βρίσκονται σε χώρο με φωτισμό τη νύκτα.

1.2.2 ΕΝΤΑΣΗ ΦΩΤΙΣΜΟΥ

Η ένταση του φωτισμού σε ένα τόπο διαφέρει ανάλογα με το γεωγραφικό πλάτος, την εποχή και τον καιρό. Στις κατοικημένες περιοχές μπορεί να διαφέρει πολύ από θέση σε θέση, από την ύπαρξη ψυλών κτιρίων και δεν είναι απίθανο σε ορισμένες θέσεις λόγω αυτού του παράγοντα και του προσανατολισμού, φυτά σε

δενδροστοιχίες, σε στενούς δρόμους ή σε μικρούς κήπους και πάρκα, να βρίσκονται συνεχώς στη σκιά ή να δέχονται ηλιακό φως πολύ λίγο χρόνο. Παρ' όλα αυτά, στις δικές μας συνθήκες, όπου τις περισσότερες μέρες του χρόνου η ένταση του φυσικού φωτισμού είναι υψηλή, σε σπάνιες περιπτώσεις παρουσιάζονται αποτυχίες, ακόμη και σε ηλιόφιλα φυτά που φυτεύονται σε θέσεις στις οποίες δέχονται απευθείας ηλιακό φως πολύ λίγες ώρες ή καθόλου στη διάρκεια του χειμώνα. Σχετικά έχει αποδειχτεί ότι η κριτική ένταση φωτισμού επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από τη νυκτερινή θερμοκρασία δηλαδή η δυσμενής επίδραση από την χαμηλή ένταση φωτισμού το χειμώνα περιορίζεται από την χαμηλή νυκτερινή θερμοκρασία και αυτό είναι φυσικό γιατί η χαμηλότερη φωτοσύνθεση την ημέρα, αντισταθμίζεται από το χαμηλότερο ρυθμό αναπνοής τη νύκτα.

Μεγαλύτερα προβλήματα σχετικά με την ένταση του φωτισμού μπορεί να προκύψουν από τις αντίθετες συνθήκες και έχουν παρατηρηθεί μάλιστα σε πολλές περιπτώσεις. Δηλαδή όταν φυτεύονται σκιοφιλά φυτά σε θέσεις που δέχονται χαμηλή ένταση φωτισμού το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου, συμβαίνει το καλοκαίρι που οι ακτίνες του ήλιου πέφτουν σχεδόν κατακόρυφα και η ένταση του φωτισμού και η θερμοκρασία είναι υψηλές, να παρατηρηθούν ζημιές από θερμοπληξία σε αυτά τα είδη, ιδίως ημέρες καύσωνα, όπως παρατηρήθηκε σε μερικές θέσεις στην Αθήνα το καλοκαίρι του 2001. Σε μεγαλύτερους κήπους ή πάρκα δεν παρατηρούνται συνήθως προβλήματα από υψηλή ή χαμηλή ένταση φωτισμού, γιατί οι συνθήκες που θα επικρατούν όταν αναπτυχθούν τα φυτά μπορεί να προβλεφθούν και να γίνει η κατάλληλη εκλογή και το κατάλληλο σχέδιο. Άλλες φορές, γρήγορες αλλαγές στο αστικό περιβάλλον από την ανέγερση κτιρίων κ.τ.λ. δημιουργούν σοβαρά προβλήματα που σχετίζονται με την ένταση του φωτισμού που δέχονται τα φυτά.

1.2.3 ΕΔΑΦΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

Πολυετείς παρατηρήσεις από τη χρησιμοποίηση φυτικού υλικού σε αστικές περιοχές στη χώρα μας, έδειξαν ότι η πιο συνηθισμένη αιτία αποτυχίας των φυτεύσεων ή μη ικανοποιητικής ανάπτυξης των φυτών ήταν οι εδαφικές συνθήκες παρά άλλοι παράγοντες.

Οι δυσμενείς εδαφικές συνθήκες μπορεί να οφείλονται σε συμπιεσμένο έδαφος, υψηλό εδαφικό pH, μεγάλη περιεκτικότητα του εδάφους σε διαλυτά άλατα και ασβέστιο, υπερβολική ή μειωμένη εδαφική υγρασία κ.τ.λ. Αυτό το πρόβλημα γίνεται σοβαρότερο από τις συχνές εκσκαφές για νέα δίκτυα με τη συνηθισμένη απροσεξία ή αδιαφορία από τους κατασκευαστές.

Η κάλυψη του εδάφους γύρω από τα δένδρα σε πεζοδρόμια, πλατείες κ.τ.λ. αποτελεί έναν σοβαρό παράγοντα για μειωμένη βλάστηση. Η επίδραση της κάλυψης έχει σημασία για τον αερισμό και τη θερμοκρασία του εδάφους, ενώ δεν είναι δυνατό να γίνει λίπανση ή πότισμα σε τέτοιες θέσεις, παρά μόνο πολύ περιορισμένα. Από την κάλυψη του εδάφους μπορεί να δημιουργηθούν φυσιολογικά προβλήματα στα δένδρα σε πλατείες κ.τ.λ. όπως π.χ. στην Αττική προ ετών μετά από παρατεταμένη περίοδο πολύ χαμηλών θερμοκρασιών το Μάρτιο και τον Απρίλιο και στη συνέχεια ασυνήθιστα υψηλών θερμοκρασιών το τέλος Απριλίου, παρατηρήθηκε σοβαρή φυλλόπτωση σε πλατύφυλλα δένδρα (λεύκες, μουριές κ.τ.λ.) σε πλατείες, που αποδόθηκε σε μειωμένη απορρόφηση νερού από τη χαμηλή θερμοκρασία των ριζών και αδυναμία των δένδρων να αντιμετωπίσουν την υψηλή διαπνοή, γεγονός που επιβεβαιώθηκε από συμπτώματα θερμοπληξίας (περιφερειακή ξήρανση των φύλλων) σε άλλα είδη.

Ένα πρόβλημα που δημιουργείται από τα δένδρα σε αυτή την περίπτωση είναι το ανασήκωμα των πλακοστρώσεων από την ανάπτυξη των ριζών στα πεζοδρόμια με πολλές φορές κίνδυνο ατυχημάτων στους πεζούς. Το φαινόμενο αυτό είναι αποτέλεσμα τόσο της φυσικής τάσης του είδους στη κατεύθυνση των ριζών (επιπλοιαίριζα, βαθύριζα κ.τ.λ.), όσο και της αναζήτησης από τις ρίζες περισσότερου οξυγόνου, που κάτω από τέτοιες συνθήκες δεν θα υπάρχει στα βαθύτερα στρώματα του εδάφους, αλλά και της ζωνρότητας του είδους και των λοιπών ευνοϊκών ή όχι συνθηκών.

Η ρύπανση του εδάφους στις αστικές περιοχές από διάφορες αιτίες συνήθως παραγνωρίζεται, γιατί δίνεται όλη η προσοχή σε εκείνη της ατμόσφαιρας. Πολλές φορές όμως συγκεντρώνονται ρύποι στο έδαφος, ιδίως στους λάκκους των δένδρων στις δενδροστοιχίες, όπου καταλήγουν τα νερά από το παρακείμενο πλακοστρωμένο τμήμα. Η ρύπανση αυτή είναι πολλές φορές εμφανής στα ανώτερα μερικά εκατοστά, όπου το έδαφος έχει σκουρότερο χρώμα, από τα αμέσως κατώτερα στρώματα, αν και

δεν είναι ακόμη γνωστό τι δυσμενή αποτελέσματα έχει αυτό στη βλάστηση των δένδρων.

Η σημασία του παράγοντα εδάφους θεωρείται περισσότερο σοβαρή, γιατί έχει αποδειχθεί ότι σε περιβάλλον με υψηλή ατμοσφαιρική ρύπανση, τα φυτά αντέδρασαν σε αυτή καλύτερα, όταν οι εδαφικές συνθήκες ήταν ευνοϊκές και αυξημένη λίπανση βοήθησε ώστε να παρατηρηθούν λιγότερες ζημιές στα φύλλα από τους ρύπους της ατμόσφαιρας. Η επίδραση μάλιστα ήταν περισσότερο ευνοϊκή για είδη με τριχωτά ή ρυτιδωμένα φύλλα τα οποία όπως αναφέρεται παρακάτω συγκεντρώνουν και συγκρατούν στα φύλλα ρύπους από την ατμόσφαιρα.

Οι τροφοπενίες και περισσότερο οι τοξικότητες αποτελούν πρόβλημα για πολλά φυτικά είδη στις αστικές περιοχές αλλά πολύ λίγα μπορούν να γίνουν για να βελτιωθεί η κατάσταση, όταν παρουσιάζονται.

1.2.4 ΥΔΑΤΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

Ένα άλλο σοβαρό πρόβλημα που υπάρχει στην αστική κηποκομία, ιδίως στη χώρα μας με το θερμό και ξηρό κλίμα, είναι ο εφοδιασμός των φυτών με το απαραίτητο νερό. Οι υδατικές συνθήκες για τα φυτά των πόλεων, ιδίως των νοτιότερων περιοχών της χώρας μας, δεν είναι γενικά ευνοϊκές. Χαρακτηρίζονται τόσο από μειωμένη παροχή νερού στο ριζικό σύστημα που μπορεί να οφείλεται στον περιορισμένο διαθέσιμο όγκο εδάφους για την ανάπτυξη των ριζών, στη μειωμένη απορρόφηση του νερού της βροχής από την πλακόστρωση με αδιαπέραστα υλικά, στο συμπιεσμένο έδαφος κ.τ.λ., όσο και από αυξημένη διαπνοή που μπορεί να οφείλεται στην υψηλή θερμοκρασία, μειωμένη ατμοσφαιρική υγρασία, ρεύματα αέρα κατά θέσεις κ.τ.λ. Έτσι πολλές φορές οι αποτυχίες στη φύτευση και η καχεκτική ανάπτυξη οφείλονται στην έλλειψη νερού και δυστυχώς πολύ λίγα μπορούν να γίνουν για να βελτιωθεί η κατάσταση, παρ' όλο που το πράγμα φαίνεται απλό και η κατανάλωση νερού, λόγω του μικρού ποσοστού του πράσινου, σχετικά μικρή σε σχέση με τις λοιπές χρήσεις. Οι εγκαταστάσεις αυτόματου ποτίσματος σε πάρκα, διαχωριστικές νησίδες δρόμων κ.τ.λ. σπάνια είναι σε θέση να λειτουργήσουν, ενώ όπου γίνεται

πότισμα από το προσωπικό η κατάσταση είναι καλύτερη, αλλά στις περισσότερες δενδροστοιχίες το πρόβλημα παραμένει άλυτο.

1.2.5 ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ

Είναι ο κρίσιμος παράγοντας που περιορίζει την κατανομή των ειδών φυτών στις διάφορες περιοχές καθώς και την επέκτασή τους.

Επειδή τις περισσότερες φορές περιοριστικός παράγοντας είναι οι χαμηλές θερμοκρασίες, δίνεται σε χάρτες με μορφή κλιματικών ζωνών, ο μέσος όρος των κατώτατων θερμοκρασιών κάθε ζώνης και στη συνέχεια στους καταλόγους δένδρων και θάμνων που προτείνονται, αναφέρεται η ζώνη με τη χαμηλότερη θερμοκρασία που μπορεί να φυτευτεί κάθε είδος.

Αντίθετα, οι υψηλές θερμοκρασίες, ιδίως τα τελευταία χρόνια, αποτελούν σοβαρό πρόβλημα στις αστικές περιοχές, γιατί οι κλιματικές συνθήκες είναι τελείως διαφορετικές από περιοχές με αγροτικές καλλιέργειες ή χέρσες, ακόμη και σε μικρές αποστάσεις. Οι υψηλότερες θερμοκρασίες στις πόλεις δημιουργούνται από πολλές αιτίες. Η θερμότητα του ήλιου απορροφάται γρηγορότερα από τις κάθετες επιφάνειες των κτιρίων, τους ασφαλτοστρωμένους δρόμους, τα οχήματα κ.τ.λ. τα οποία δρουν σαν θερμοσυσσωρευτές και στη συνέχεια την αποδίδουν και την ακτινοβολούν στο περιβάλλον, ενώ στις ανοικτές περιοχές ακτινοβολείται στον ουρανό. Η θερμότητα από τους κινητήρες των οχημάτων προστίθεται στο τελικό αποτέλεσμα. Έτσι μπορεί η θερμοκρασία σε ορισμένες περιοχές να είναι 10°C - 11°C υψηλότερη από εκείνη που ανακοινώνει η μετεωρολογική υπηρεσία για τον πλησιέστερο σταθμό ή για την πόλη της Αθήνας καθώς συμβάλλει και η υψηλή ατμοσφαιρική ρύπανση, 6°C -8°C υψηλότερη από εκείνη που αναφέρεται επίσημα. Το αποτέλεσμα είναι αυξημένη διαπνοή τόσο από την θερμοκρασία, όσο και από τη χαμηλά σχετική υγρασία, με τις γνωστές δυσμενείς συνέπειες.

Οι υψηλότερες από τις συνηθισμένες θερμοκρασίες που μπορεί να επικρατούν στις πόλεις τους χειμερινούς μήνες, έχουν (αν θεωρηθεί αυτό ως πλεονέκτημα), και τα ευνοϊκά τους αποτελέσματα. Έτσι π.χ. οι βραχυχίτωνες [*Brachychiton (Stterculia)*

diversifolia L], που η φύτευση τους περιοριζόταν στις παραθαλάσσιες θέσεις, γιατί είναι ευαίσθητοι στις χαμηλές θερμοκρασίες, έχουν εξαπλωθεί ως δένδρα δενδροστοιχιών σε όλη σχεδόν την Αττική, ενώ το ίδιο συμβαίνει και με τις βουκαμβίλιες (*Bougainvillea glabra* var. *Santeriana*) σε κήπους και πολλά άλλα είδη. Το φαινόμενο του παγετού ακτινοβολίας που άλλοτε ήταν συνηθισμένο ακόμη και στο κέντρο των πόλεων, είναι σήμερα σπανιότατο, γιατί φαίνεται ότι η κυκλοφορία των οχημάτων λειτουργεί όπως οι ανεμομείκτες στις καλλιέργειες των εσπεριδοειδών, μαζί με την θερμότητα που εκλύεται από τους κινητήρες τους.

1.2.6 ΑΕΡΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η παρουσία στο αέριο περιβάλλον πολλών ουσιών που είναι γνωστές ως ατμοσφαιρικοί ρύποι, είναι συνηθισμένο φαινόμενο στις περισσότερες πόλεις. Η ταυτότητα αυτών των ουσιών, η προέλευση τους, τα επίπεδα, οι διακυμάνσεις, οι περισσότερο πληττόμενες περιοχές και άλλα σχετικά στοιχεία είναι περισσότερο ή λιγότερο γνωστά σ όλους σχεδόν, λόγω της σημασίας και των επιπτώσεων που έχουν στην υγεία των κατοίκων των αστικών περιοχών. Το ίδιο σημαντικά επηρεάζονται και τα φυτά σε αυτό το περιβάλλον και σε πολλές παραμέτρους της ζωής τους.

Σε πολλές περιπτώσεις ζημιών στο φυτικό υλικό από την ατμοσφαιρική ρύπανση, τα συμπτώματα που προκαλούνται μοιάζουν με εκείνα ασθενειών, τροφопενιών, δυσμενών καιρικών συνθηκών, ακατάλληλου εδάφους κ.τ.λ. και παρόλο που τόσο τα πρώτα, όσο και τα δεύτερα έχουν περιγράψει με λεπτομέρεια σε σχετικά δημοσιεύματα, στην πράξη είναι δύσκολο να ξεχωριστούν. Τα συμπτώματα επίσης ζημιών από διάφορες αιτίες είναι μερικές φορές αθροιστικά. Συχνά ζημιές όπως μειωμένη βλάστηση, μικροφυλλία, πρόωρη πτώση των φύλλων και άλλα που είναι συνηθισμένα σε πολλά δένδρα στους δρόμους των πόλεων, περνούν απαρατήρητα ακόμη και από τον ειδικό, γιατί δεν υπάρχουν σε κοντινή απόσταση φυτά και δένδρα του ίδιου είδους που να χαρακτηρίζονται με βεβαιότητα υγιή, για να υπάρχει έτσι ένα μέτρο για σύγκριση. Ο κίνδυνος από εσφαλμένες παρατηρήσεις υπάρχει πάντοτε γιατί στην εμφάνιση ή όχι των ζημιών από ατμοσφαιρικούς ρύπους, μεγάλη σημασία έχει το μικροκλίμα κάθε περιοχής, με τη στενή έννοια και οι τοπικές

συνθήκες π.χ. ρεύματα αέρα από παρόδους, γειτνίαση με κυκλοφοριακούς κόμβους, περιοχή κατοικιών, γήπεδα κ.τ.λ.

Σχετικά περιορισμένες είναι οι έρευνες για την εξεύρεση ειδών που να παρουσιάζουν μεγαλύτερη ανθεκτικότητα στους ατμοσφαιρικούς ρύπους, όπως π.χ. σε ετήσια καλλωπιστικά. Ενώ άλλες εργασίες έδειξαν ότι είδη με τριχωτά ή ρυτιδωμένα φύλλα όπως φουντουκιά (*Corylus avellana* L.), η πετέα (*Ulmus glabra* Huds.), η αγριωτριανταφυλλιά (*Rosa rugosa* Thumb.) κ.α. είναι πολύ ευαίσθητα στην ατμοσφαιρική ρύπανση και συγκέντρωσαν 3-4 φορές μεγαλύτερη ποσότητα μολύβδου στα φύλλα, παρά είδη με λεία φύλλα όπως η πασχαλιά (*Syringa vulgaris* L.) η μελιά (*Fraxinus* sp.), το αιγόκλημα (*Lonicera involucrate* Banks) κ.α.

1.2.7 ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ ΚΑΙ ΕΧΘΡΟΙ

Η προστασία από ασθένειες, εχθρούς και ζιζάνια απασχολεί όλους τους υπεύθυνους για τα φυτά στους αστικούς χώρους, γιατί είναι δύσκολη η εφαρμογή φυτοπροστατευτικών ουσιών και ζιζανιοκτόνων λόγω της άμεσης παρουσίας των ανθρώπων. Παρά τούτο εκτός από την κάμψια των πεύκων (*Thaumatococcus pinnatifidus* Schiff.) και μερικά κοκκοειδή στις λεύκες όπου ως δευτερογενές σύμπτωμα παρουσιάζεται η ανάπτυξη του μύκητα της καπνιάς και το μαύρισμα των φύλλων κορμών, παρακείμενων δένδρων, στύλων, πλακών πεζοδρομίων κ.τ.λ. δεν έχουν παρατηρηθεί άλλες σοβαρές προσβολές από εχθρούς ή ασθένειες. Σημαντικό πρόβλημα ζιζανίων δεν υπάρχει γιατί καταπολεμούνται με σκαλίσματα ή καταστρέφονται από τα πατήματα των διερχόμενων. Αντίθετα, ή πολλές φορές, χωρίς σοβαρό λόγο, ολοκληρωτική καταπολέμηση των ζιζανίων σε δασωμένους λόφους με ζιζανιοκτόνα είχε ως αποτέλεσμα την εξαφάνιση της άλλοτε πλούσιας αυτοφυούς χλωρίδας. Πάντως οι ενοχλήσεις που προκαλούνται από την προσβολή εχθρών ή ασθενειών στα δένδρα και θάμνους στις αστικές περιοχές μπορεί να θεωρηθεί ασήμαντη, γιατί μέχρι τώρα και όσο είναι γνωστό, δεν έχουν παρατηρηθεί σοβαρά προβλήματα. Το ίδιο ασήμαντες υπολογίζονται και οι ενοχλήσεις που προκαλούνται στους κατοίκους από τα ίδια τα δένδρα, όπως π.χ. από τους καρπούς της μουριάς, τη γύρη των πεύκων, τη βαμβακάδα από τα άνθη της λεύκας, τα πεσμένα φύλλα κ.τ.λ.

1.3 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Σαν συμπέρασμα θα μπορούσε να αναφερθεί ότι η εκλογή για φύτευση σε κάθε συγκεκριμένη θέση, εκτός από τη μορφή, το σχήμα, το φύλλωμα, τα άνθη και γενικά τη λειτουργικότητα κάθε είδους πρέπει να βασίζεται απαραίτητα και στην αντοχή του σε υψηλές θερμοκρασίες, ξηρασία, ρύπανση της ατμόσφαιρας κ.τ.λ. και σε πολλά ιδρύματα γίνεται ήδη έρευνα για να διαπιστωθούν τέτοιες ιδιότητες σε φυτικά είδη για άμεση χρησιμοποίηση. Η έρευνα αυτή περιλαμβάνει κυρίως τους παρακάτω τομείς.

- 1) Την εκλογή, αξιολόγηση και πολλαπλασιασμό φυτικών ειδών με αυξημένη αντοχή σε αβιοτικές και βιοτικά δυσμενείς καταστάσεις ή προσβολές και προώθηση της χρησιμοποίησής τους στο διαταραγμένο αστικό τοπίο.
- 2) Την εφαρμογή προχωρημένης τεχνολογίας για τη βελτίωση των μειονεκτημάτων σε κάθε θέση με τη στενή έννοια, βελτιώνοντας έτσι την ανάπτυξη των φυτών και στη συνέχεια τη λειτουργικότητα και την εμφάνιση τους.
- 3) Την ανάπτυξη βελτιωμένων τεχνικών κατά τη μεταφύτευση (ιδίως αναπτυγμένων δένδρων) και για την προστασία του πολλαπλασιαστικού υλικού ώστε να εξασφαλιστεί επιτυχημένη εγκατάσταση.

Έτσι συνεχώς υπάρχουν περισσότερες πληροφορίες και στοιχεία στη διάθεση των ασχολουμένων με την αστική κηποκομία για την με τον καλύτερο τρόπο, εκλογή, αξιοποίηση των φυτών και εξασφάλιση της επιθυμητής εξέλιξης με την αποφυγή ή τον περιορισμό δυσμενών οικολογικών και ανθρωπογενών παραγόντων της κάθε περιοχής.

Μερικά είδη τα οποία δεν εκτιμώνται και τόσο για φύτευση σε πάρκα και δενδροστοιχίες γιατί δεν έχουν το επιθυμητό πυραμιδοειδές σχήμα όπως ο αϊλανθος (*Ailanthus altissima* Swingle), η μοσχοϊτιά (*Eleagnus angustifolia* L.), η μουριά (*Morus alba* L.) που ήδη ευτυχώς χρησιμοποιείται ευρύτατα, η μακλούρα (*Maclura aurantiaca* Nutt.) κ.α. ίσως είναι πολύ κατάλληλα γιατί ανέχονται καλύτερα τις δυσμενείς συνθήκες.

Οι ομαδικές φυτεύσεις δένδρων όπου είναι δυνατό να γίνουν, εκτός από το καλύτερο αισθητικό αποτέλεσμα, δημιουργούν περισσότερο ευνοϊκό περιβάλλον για τα ίδια τα φυτά γιατί από την αμοιβαία σκίαση αυξάνεται η σχετική υγρασία, προστατεύονται μεταξύ τους από τον άνεμο κ.τ.λ.

Η ύπαρξη στις αστικές περιοχές των, λίγων ακόμη, ελεύθερων χωρών που έχουν απομείνει, όπως οικοπέδων που δεν οικοδομήθηκαν ως τώρα και οικοπέδων του δημοσίου των οποίων η χρήση δεν είναι ξεκαθαρισμένη, μπορούν να αποτελέσουν συμβολή στην επέκταση το πρασίνου.

Παρακάτω θα ασχοληθούμε με την ανάπτυξη του πρασίνου σε έναν από τους μεγαλύτερους δήμους της Αττικής, το Δήμο Κορυδαλλού.

2. Ο ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ ΤΟΥ ΧΘΕΣ

2.1 ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

Η ύπαρξη του δήμου Κορυδαλλού σαν οργανωμένος οικισμός με εδαφικά όρια, ξεκινά όταν το 508/7 π.Χ. ο Κλεισθένης οργανώνει την Αττική σε 10 φυλές.

Ο Κορυδαλλός, άνηκε στην Ιπποθοωντίδα φυλή, δηλαδή τη φυλή που είχε ως γενάρχη το μυθικό ήρωα Ιπποθόωντα.

Σίγουρο είναι ότι ο οικισμός υπήρχε και κατοικείτο πολύ πριν την εποχή που ο Πανσανίας περιηγήθηκε την Ελλάδα, όπως αναφέρει στα «Αττικά» του. Εκθέτει κάποιες δοξασίες των Αρχαίων Αθηναίων σύμφωνα με τις οποίες, η χερσόνησος του Πειραιά ήταν νησί, όπως φανερώνει άλλωστε και η ονομασία Πειραιεύς (δηλαδή το μέρος που για να πας σ' αυτό, πρέπει να περάσεις τη θάλασσα), ένα νησί στο στόμιο μιας μακρόστενης απόληξης του Σαρωνικού κόλπου. Σύμφωνα με γεωλογικές ενδείξεις, δεν αποκλείεται, οι προσχώσεις του Κηφισού ποταμού με την εναπόθεση λάσπης να δημιουργήσαν μια προεκταση της ξηράς, έως ότου το νησι ενώθηκε με τη στεριά.

Έτσι στη θέση του αρχαίου Κορυδαλλού υπήρχε ένα νεολιθικό ψαροχώρι. Ο Αρχαίος Κορυδαλλός είναι θαμμένος βαθιά σκεπασμένος από στρώματα λάσπης που μετέφεραν τα ρέματα που ξεκινούσαν από το όρος Αιγάλεω και κατηφόριζαν προς τη θάλασσα.

ΕΙΚΟΝΑ 01:

Κορυδαλλός του χθες.

2.2 ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ ΕΩΣ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΗΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Έτσι, γι' αυτά τα χρόνια, η ιστορία του Κορυδαλλού, μπορούμε να πούμε ότι είναι μέσα στην ιστορία της Αττικής.

Κατά την διάρκεια της 3^{ης} επιδρομής των Νορμανδών του Παλέρμο (1147-49). Στα μέσα του 12^{ου} αιώνα μ.Χ. συμβαίνει η καταστροφή της Αττικής,

Τον 13^ο αιώνα (μετά την άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Σταυροφόρους) ιδρύεται το Δουκάτο της Αθήνας με ηγέτη τον Γάλλο ευγενή Όθωνα Δε Λα Ρος. Η Αττική περνά στην κυριαρχία των Ευρωπαίων Φεουδαρχών.

Το 1460 ολοκληρώνεται από τους Οθωμανούς Τούρκους η κατάκτηση της Κεντρικής Ελλάδας και της Πελοποννήσου έτσι και οι κάτοικοι της Αττικής γνωρίζουν τα δεινά της δουλείας, μέχρι την έκρηξη της επανάστασης του '21 και την απελευθέρωση του έθνους.

Στις 18 Ιανουαρίου 1833 ο Όθωνας, δευτερότοκος γιος του βασιλιά της Βαυαρίας Λουδοβίκου, φτάνει στο Ναύπλιο, και γίνεται δεκτός σαν ο Α' Βασιλιάς των Ελλήνων.

Με το διάταγμα της 18-09-1834 ορίζεται η μεταφορά της πρωτεύουσας του Ελληνικού κράτους στην Αθήνα. Η Αθήνα τότε δεν ήταν τίποτε άλλο, από μια ερειπωμένη κωμόπολη. Τα σπίτια, αραιότατα, στεγάζουν 10.000 περίπου Αθηναίους και μέσα από τον «ελαιώνα», μια αυτοσχέδια οδός, οδηγεί στον Πειραιά.

Οι κοινωνικές τάξεις που επικρατούν εκείνη την εποχή στην Αθήνα, και όχι μόνο, όπως και κατά την προηγούμενη περίοδο της Τουρκοκρατίας, ήταν οι άρχοντες, οι νοικοκυραίοι, οι παζαρίτες και οι ξωτάρηδες, δηλαδή οι μεγαλογαιοκτήμονες, οι μικροϊδιοκτήτες γης, οι εμποροβιοτέχνες και οι άμεσοι καλλιεργητές. Οι άρχοντες στηρίζονταν οικονομικά στην έγγεια ιδιοκτησία και στα έσοδα τους από την ενοικίαση αστικών ακινήτων. Έδιναν τα κτήματα τους για την καλλιέργεια στους ξωτάρηδες και τα αστικά τους ακίνητα στους νοικοκυραίους και τους παζαρίτες, ενώ οι ίδιοι ασχολούνταν με παραγωγικά έργα, ασκούσαν την κοινοτική εξουσία και

τροφοδοτούσαν τον κλήρο με νέα μέλη, αφού οι δευτερότοκοι τους γιοι ακολουθούσαν συνήθως εκκλησιαστικό στάδιο.

Η πρώτη περίοδος ζωής της Αθήνας σαν δήμος ξεκινά το Μάιο του 1835 με πρώτο δήμαρχο Αθηναίων τον Ανάργυρο Πετράκη.

2.3 ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΝΕΩΤΕΡΟΥ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

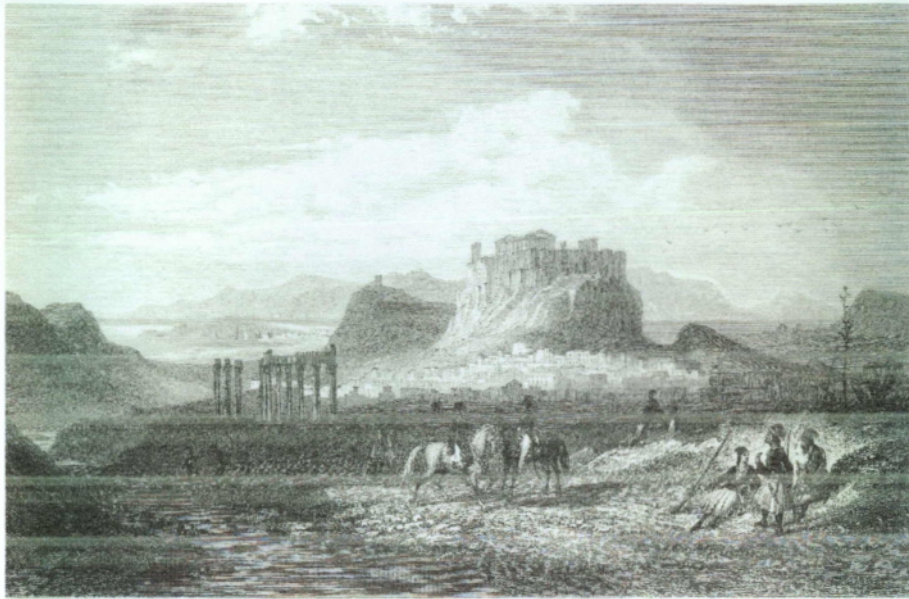
Στα μέσα του 19^{ου} αιώνα βρίσκουμε τον Εμμανουήλ Κουτσικάρη ή Κατσικάρη, γαιοκτήμονα γεννημένο στην Αθήνα και φαρμακοποιό παράλληλα σπουδαγμένο στην Ιταλία, καθώς και αρχηγό της εθνοφυλακής κατά την εκθρόνιση του Όθωνα, να κατέχει το κτήμα των Αγίων Ασωμάτων που απλώνεται από το Κερατσίνι έως την περιοχή Λιούμη του Αιγάλεω και από την Παλιά Κοκκινιά έως τη Μονή Δαφνίου. Ο πυρήνας αυτού του τεράστιου τσιφλικιού, ήταν η περιοχή του Κορυδαλλού.

Ο Κατσικάρης, διαδέχτηκε τον Οκτώβριο του 1862 στη Δημαρχία της Αθήνας το Γεώργιο Σκούφο, που παύτηκε με την έξωση του Όθωνα, και έμεινε δήμαρχος Αθηναίων έως τις 27/08/65, οπότε και πέθανε.

Το 1870 με την γενική απογραφή πληθυσμού, το Κουτσικάρι αναγνωρίζεται επίσημα σαν αυτοτελής οικισμός, εξαρτημένος από το δήμο Αθηναίων, για πρώτη φορά στην ιστορία της νεώτερης Ελλάδας και αριθμεί πληθυσμό 36 ατόμων.

Το 1875 ο τελευταίος ιδιοκτήτης Κάρολος Μέρλεν μη θέλοντας ή μη μπορώντας να κρατήσει στην κατοχή του το κτήμα, «το κτήμα τούτο, μεθ' όλων των εν αυτό γαιών, οικίας, οικημάτων γεωργικών, αμπέλων, ελαιόδενδρων και διαφόρων άλλων δένδρων και εκκλησίας», το πουλάει αντί του ποσού των 70.000δρχ. στον Γεώργιο Παχύ, όπως προκύπτει από τη συμβολαιογραφική πράξη με αριθμό 22.583.

Μετά το θάνατο του Παχύ οι κληρονόμοι του κατακερμάτισαν και άρχισαν να πουλούν την περιοχή τμηματικά.

ΕΙΚΟΝΑ 02: Κορυδαλλός 1922-1923.

Το 1928 σύμφωνα με επίσημες καταμετρήσεις, ο πληθυσμός της περιοχής είναι 2.429 κάτοικοι, ενώ πρόσφυγες εγκαθίστανται μέχρι το 1930. Το 1931 αποσπάται από το δήμο Αθηναίων και προσαρτάται ως αυτοτελής οικισμός στον Πειραιά. Το 1934 αποτέλεσε αυτόνομη κοινότητα.

Άλλωστε και η λαϊκή ονομασία της περιοχής μέχρι και τη δεκαετία του 1940 είναι Κουτσικάρι ή Κουτσουκάρι ή Κατσικάρι. Μόλις το 1942 με το διάταγμα της 4-8, ΦΕΚ 212/42 καθιερώνεται επίσημα πια, η αρχαία ονομασία της περιοχής, δηλαδή ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ.

Το 1946, παρ' όλα τα δεινά που πέρασε η περιοχή με τον πόλεμο και την κατοχή, ο πληθυσμός της έχει αυξηθεί, χάρη βέβαια στην αστυφιλία και έτσι η κοινότητα Κορυδαλλού, μετονομάζεται σε δήμο, με το Ν. Δ. 107/1946, ΦΕΚ 290/1946.

Την εποχή αυτή η όψη της περιοχής είναι εντελώς διαφορετική από τη σημερινή. Στα δυτικά, πυκνό δάσος, από πεύκα κυρίως, συνέχεια του δάσους του Δαφνιού κατεβαίνει από το βουνό Αιγάλεω, μέχρι το σημείο των 88 στρεμμάτων. Πριν από το δάσος απλωνόταν ένα λιβάδι, οπου αφθονούσαν τα μικρά λοφιοφόρα πουλάκια, οι κορυδαλλοί ή κατσουλιέρηδες, που γεννούσαν τα αβγά τους ανάμεσα στα χορτάρια. Σ' αυτή την αφθονία του συγκεκριμένου είδους πουλιών, λέγεται ότι οφείλει το όνομα του ο δήμος. Στις βόρειες, ανατολικές και νότιες περιοχές, απλώνονταν χωράφια με ρεπάνια (όπως κατηγορηματικά ανέφεραν αρκετοί παλιοί

κάτοικοι), αμπελώνες με διάσπαρτες αμυγδαλιές και περιστασιακά, χωράφια με σtάρια, βοσκοτόπια για αγελάδες και χοιροστάσια. Δεν υπήρχε σχέδιο πόλεως, τα σπίτια ήταν αραιά, χωματόδρομοι και μονοπάτια διέσχιζαν την αγροτική αυτή έκταση, μαζί με τα ρέματα και τους χείμαρρους από τα βροχόνερα.

Το χώρο της πλατείας Ελευθερίας, τον διέσχιζε ένα ρέμα με πέτρινο γεφυράκι. Ο χώρος της πλατείας Δαβάκη, στα σύνορα Νίκαιας-Κορυδαλλού, που παλιότερα ανήκε στον Κορυδαλλό, ήταν ένας άθλιος σκουπιδότοπος, όπου οι χοιροτρόφοι άφηναν ελεύθερα τα γουρούνια τους να βοσκήσουν. Η πιο πρόσφατα διαμορφωμένη πλατεία και από τις πιο όμορφες, η πλατεία φιλίας των Λαών, ήταν το παλιό νεκροταφείο του Κορυδαλλού, που έπαψε να χρησιμοποιείται γύρω στα 1953 - 54, επειδή και ανεπαρκές θεωρήθηκε και με την οικονομική οραστηριότητα βρέθηκε μέσα στο κέντρο της κατοικημένης περιοχής.

Πριν να επεκταθεί το δίκτυο της Ούλεν (όπως λεγόταν παλιότερα η Εταιρεία Υδάτων), οι Κορυδαλλιότες προμηθεύονταν το νερό τους από πηγάδια, που προτιμούσαν να τα σκάβουν πολύ βαθιά, επειδή των ρηχών πηγαδιών το νερό αποστραγγιζόταν από μαγγοπηγάδα των περιβολάρηδων του Αγίου Γιάννη του Ρέντη, που δούλευαν ολημερίς. Άλλοι πάλι το αγόραζαν με τον τενεκέ από πλανόδιους νερουλάδες.

Το 1940 ο πληθυσμός της κοινότητας έχει φτάσει τους 9.690 κατοίκους.

Στη διάρκεια της κατοχής, οι κάτοικοι όχι μόνο του Κορυδαλλού, αλλά και των γύρω περιοχών, Νίκαιας, Κερατσινίου, αναζητώντας τουλάχιστον τη ζεστασιά, αφού η ανεύρεση τροφής ήταν πολύ δύσκολη υπόθεση, εξαφανίζονται στην κυριολεξία το δάσος.

Η αποψίλωση αυτή του δάσους, που θα αποτελούσε ένα πολύτιμο πνεύμονα εάν υπήρχε σήμερα, ίσως να είναι ένας λόγος για το ότι η περιοχή είναι τόσο πυκνοκατοικημένη, μέχρι όχι μόνο τους πρόποδες αλλά και τις πλαγιές και όλες τις πτυχώσεις του όρους Αιγάλεω.

Η έκταση του είναι 4 τετραγωνικά χιλιόμετρα, από τα οποία τα 1.500 τ.μ. είναι πυκνότερα κατοικημένα, ενώ το εγκεκριμένο σχέδιο πόλεως, έχει εμβαδόν 2.560 στρέμματα, βρίσκεται στις νοτιοανατολικές υπώρειες του Αιγάλεω και έχει μέσο σταθμικό υψόμετρο 30 μέτρα. Συνορεύει με τους δήμους Νίκαιας, Χαϊδαρίου,

Αγίας Βαρβάρας και Αιγάλεω, διοικητικά ανήκει στη νομαρχία Δυτικής Αττικής και απέχει από την Αθήνα σε μέση απευθείας απόσταση 6-7 χιλιόμετρα.

Το 1951 ο δήμος αριθμεί 15.750 κατοίκους, ενώ το 1961 31.199.

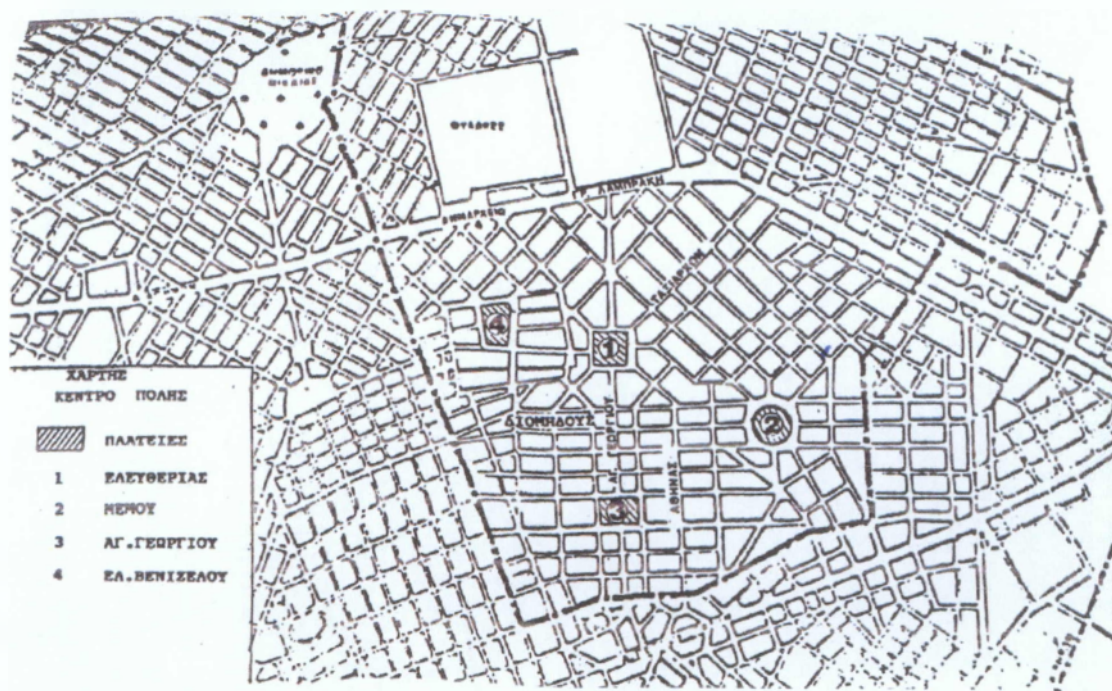
Η πληθυσμιακή αύξηση της περιοχής είναι επομένως εντυπωσιακή κατά το 10ετές διάστημα 1951-1961, σημειώθηκε αύξηση 104%.

Στη δεκαετία του '60 χτίζονται κυρίως μονοκατοικίες με κήπους. Ο κόσμος ψωνίζει από τον μπακάλη της γειτονιάς του, ενώ για τα ρούχα του κατεβαίνει κυρίως στον Πειραιά, όταν δε ράβεται στις μοδίστρες και τους ράφτες που αφθονούν, επειδή τα «ετοιματζίδικα» στον Κορυδαλλό είναι λίγα. Υπάρχουν ακόμα αρκετές αλάνες και άχτιστα οικόπεδα, ενώ είναι συγχρόνως η χρυσή εποχή του κινηματογράφου, όπου το «σινεμαδάκι» καταλαμβάνει μεγάλο ποσοστό στις προτιμήσεις του κοινού για διασκέδαση. Ο Κορυδαλλός διαθέτει τρεις κινηματογράφους.

Το 1971 ο πληθυσμός ανεβαίνει στις 48.680 κατοίκους. Οι πολυκατοικίες, αραιές στην αρχή, εμφανίζονται όλο και πυκνότερες, όλο και περισσότερο στη δεκαετία του '70 για να καλύψουν τις πληθυσμιακές ανάγκες. Οικοδομικός οργανισμός παρατηρείται, τα άχτιστα οικόπεδα όλο και λιγοστεύουν, οι αλάνες χάνονται. Στην περιοχή των «88 στρεμμάτων» άλλωστε αρχίζουν να χτίζονται οι φυλακές, προς το τέλος της δικτατορίας και τις αρχές της μεταπολίτευσης, αφού ήδη το 1967, «εν μια νυκτί», είχε παρθεί η απόφαση από τη δικτατορία να ιδρυθούν οι φυλακές Κορυδαλλού.

Το 1981 ο πληθυσμός του δήμου, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας, φτάνει τους 61.560 κατοίκους, ενώ σήμερα τις 68.000 περίπου. Σιγά-σιγά διαμορφώνεται η σημερινή μορφή του δήμου με την όψη της μεγάλης σύγχρονης πόλης: Μοντέρνες πολυκατοικίες, super markets, πολλά καταστήματα που συνθέτουν μία πολυποικίλη και πλούσια αγορά που προσελκύει το αγοραστικό κοινό και από γειτονικούς δήμους.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ		
ΈΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΟΙΚΩΝ	ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ
1900	24	ΟΙΚΙΣΜΟΣ
1920	78	ΟΙΚΙΣΜΟΣ
1928	2.429	ΧΩΡΙΟ
1934	3.393	ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
1940	9.690	ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
1946	14.360	ΔΗΜΟΣ
1951	15.750	ΔΗΜΟΣ
1961	31.199	ΔΗΜΟΣ
1971	48.680	ΔΗΜΟΣ
1981	61.560	ΔΗΜΟΣ
1991	63.586	ΔΗΜΟΣ
2001	67.257	ΔΗΜΟΣ

ΕΙΚΟΝΑ 03: Χάρτης - κέντρο πόλης.

3. Ο ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΥΡΙΟ

3.1 ΓΕΝΙΚΑ

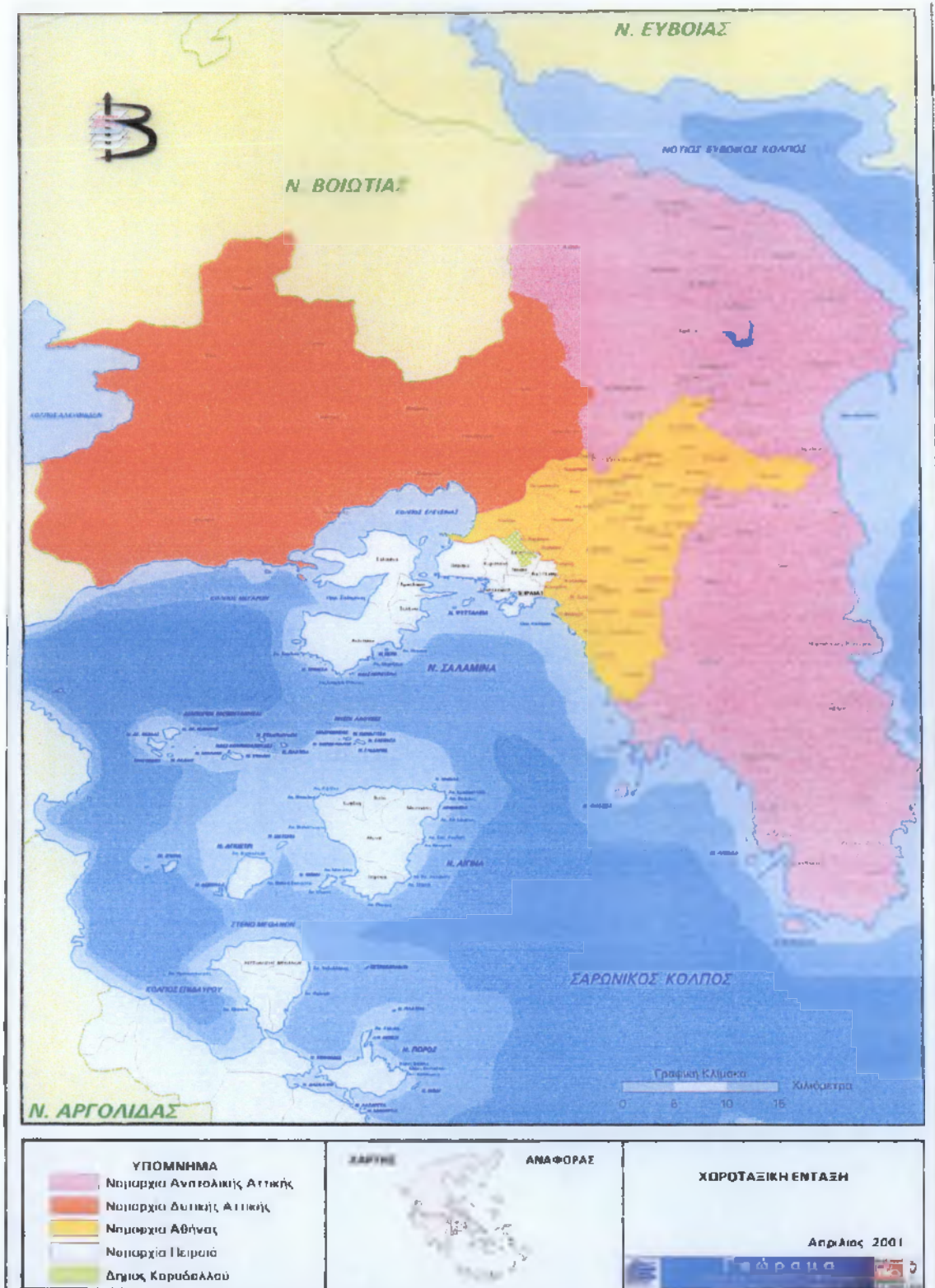
Ο Δήμος Κορυδαλλού βρίσκεται στο δυτικό τμήμα του λεκανοπεδίου της Αττικής. Ανήκει διοικητικά στη Νομαρχία Δυτικής Αττικής. Συνορεύει βόρεια με το Δήμο Χαϊδαρίου, βόρειο-ανατολικά, νότια και δυτικά με το Δήμο Νικαίας.

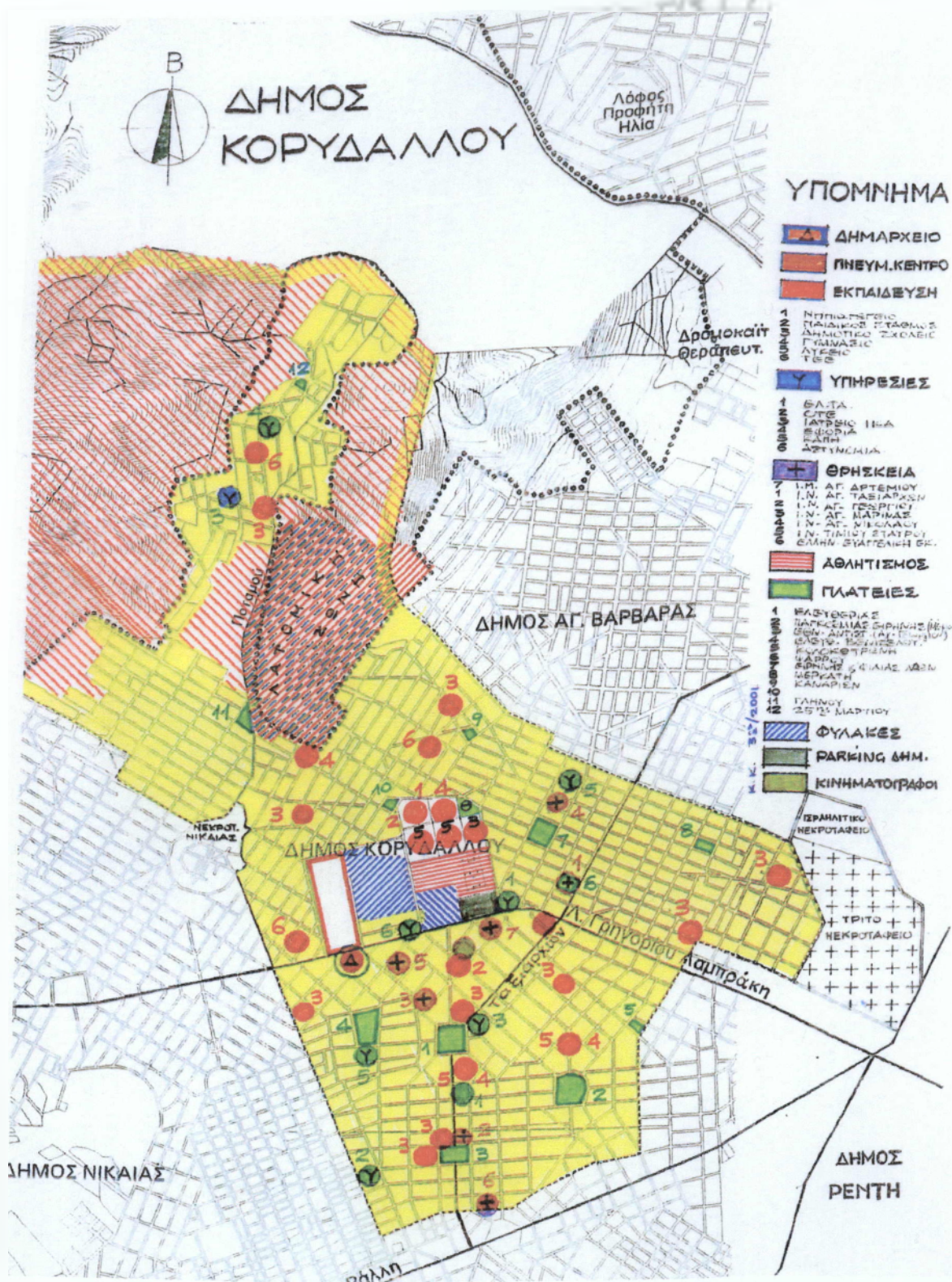
ΕΙΚΟΝΑ 04: Δυτικό τμήμα λεκανοπεδίου Αττικής.

Καλύπτει έκταση 400Ha από τα οποία τα 292 αποτελούν την έκταση που καταλαμβάνει το εγκεκριμένο σχέδιο πόλεως. Η υπόλοιπη έκταση αντιστοιχεί κυρίως στον ορεινό όγκο Αιγάλεω.

Η πρόσφατη ανάπτυξη του Δήμου επέτρεψε τη δημιουργία ενός καλύτερου ποιοτικά οικιστικού περιβάλλοντος. Παρ' όλα αυτά, ο Δήμος παρουσιάζει ελλείψεις σε ελεύθερους χώρους και κοινωνική υποδομή. Από άποψη ποιότητας περιβάλλοντος ο Δήμος δεν παρουσιάζει ιδιαίτερα προβλήματα, εντασσόμενος βέβαια στο γενικότερο πλαίσιο ποιότητας περιβάλλοντος του Λεκανοπεδίου (κυκλοφοριακό, νέφος κ. λ. π.).

ΕΙΚΟΝΑ 05: Χάρτης Αττικής.

ΕΙΚΟΝΑ 06: Υπόμνημα Δήμου Κορυδαλλού.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΧΩΡΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

ΕΤΟΣ:2003

ΑΡ. ΣΕΛΙΔΑΣ:1/8

Α.Α.	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΧΩΡΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ / ΣΧΟΛΙΑ
1	Πλατεία Παγκοσμίου Ειρήνης (Μέμου)	Πλατεία	10.000	Παιδική χαρά
2	Πλατεία Αλησμόνητων Πατρίδων (πρώην Φιλίας των Λαών)	Πλατεία	6.500	Συντριβάνι - Παιδική Χαρά - Μνημείο
3	Πλατεία Έλληνα Δασκάλου (πρώην Παπαδιαμάντη)	Πλατεία	1.600	Παιδική χαρά - Μνημείο
4	Πλατεία Γληνού	Πλατεία	1.000	-
7	Πλατεία 25ης Μάρτη	Πλατεία	1.940	-
8	Πλατεία Αλ.Παναγούλη (πρώην Δεξαμενής)	Πλατεία	1.600	Παιδική χαρά - Μνημείο
9	Πλατεία Παμμεγίστων Ταξιαρχών	Πλατεία	3.000	Παιδική Χαρά - Συντριβάνι - Εκκλησία
10	Πλατεία Κολοκοτρώνη	Πλατεία	1.200	Παιδική Χαρά - Συντριβάνι
11	Πλατεία Μερκάτη	Πλατεία	2.500	Παιδική Χαρά - Συντριβάνι
12	Πλατεία Ελληνίδας Μητέρας (πρώην Θήρας και Παπαδιαμάντη)	Πλατεία	900	Παιδική χαρά - Μνημείο
13	Πλατεία Ελευθερίας	Πλατεία	10.000	Υπό κατασκευή. Δύο συντριβάνια ήδη και προοπτική λειτουργία δύο ακόμη και Παιδικής Χαράς
ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ (ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΑΣ):			40240	<i>Η έκταση της επιφάνειας μετράται σε m²</i>
ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ (ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΤΟΥΣ):			-	-

ΠΙΝΑΚΑΣ ΧΩΡΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

ΕΤΟΣ:2003

ΑΡ. ΣΕΛΙΔΑΣ:2/8

Α.Α.	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΧΩΡΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ / ΣΧΟΛΙΑ
14	Πλατεία Εθνικής Αντίστασης (πρώην Αγίου Γεωργίου)	Πλατεία	6.000	Παιδική Χαρά - Συντριβάνι - Μνημείο
15	Πλατεία Ηρώων Πολυτεχνείου (πρώην Κανάρια)	Πλατεία	1.400	Παιδική χαρά - Μνημείο
16	Πλατεία Ελ. Βενιζέλου	Πλατεία	6.500	Παιδική Χαρά - Συντριβάνι - Μνημείο - Εκκλησία
17	Πλατεία Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη	Πλατεία	-	Παιδική χαρά
18	Πλατεία Αναψυκτηρίου (88 στρέμματα)	Πλατεία	3.864	Συντριβάνι
19	Πλατεία 28 ^{ης} Οκτωβρίου	Πλατεία	856	Γήπεδο Μπάσκετ
20	Πλατεία Καραϊσκάκη (πρώην Αγίου Δημητρίου)	Πλατεία	1.800	Συντριβάνι - Εκκλησία
21	Πλατεία Χειμάρες και Ηλείας	Πλατεία	500	Παιδική χαρά
22	Πλατεία Δημαρχείου (πρώην Άσυλε)	Πλατεία	-	Παιδική Χαρά - Συντριβάνι
23	Πεζοδρόμια οδού Ταξιαρχών	παρτέρια	-	Παρτέρια πρασίνου κατά μήκος της οδού από Γρ. Λαμπράκη έως Πλ. Ελευθερίας
24	Τριπεζούντος και Αγ. Νικολάου	Πεζέδρομος	1.550	Παιδική Χαρά - Συντριβάνι
ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ (ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΑΣ):			22470	Η έκταση της επιφάνειας μετράται σε m ²
ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ (ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΤΟΥΣ):			-	-

ΠΙΝΑΚΑΣ ΧΩΡΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

ΕΤΟΣ:2003

ΑΡ. ΣΕΛΙΔΑΣ:3/8

Α.Α.	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΧΩΡΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ / ΣΧΟΛΙΑ
25	Θησειού	Πεζόδρομος	520	-
26	Ευκλείδη	Πεζόδρομος	170	-
27	Κοραή	Πεζόδρομος	480	Συντριβάνι – Υπαίθριο Σκάκι
28	Σκουφά	Πεζόδρομος	960	-
29	Μεσογειών	Πεζόδρομος	-	-
30	Λήμνου	Πεζόδρομος	-	-
31	Επτανήσου	Πεζόδρομος	5.000	-
32	Σάμου (από Μ. Ασίας έως Μάνης)	Πεζόδρομος	1.550	-
33	Ραβινέ	Πεζόδρομος	620	-
34	Αγ. Γεωργίου	Πεζόδρομος	1.728	Συντριβάνι
ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ (ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΑΣ):			8898	<i>Η έκταση της επιφάνειας μετράται σε m²</i>
ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ (ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΤΟΥΣ):			-	-

ΠΙΝΑΚΑΣ ΧΩΡΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

ΕΤΟΣ:2003

ΑΡ. ΣΕΛΙΔΑΣ:4/8

Α.Α.	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΧΩΡΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ / ΣΧΟΛΙΑ
35	Μπουμπουλίνας και Ποταμού	Τρίγωνο	100	-
36	Ι. Κ. Α. (Θουκιδίδου και Ελαμεινώνδα)	Τρίγωνο	200	-
37	Απέναντι από 25 ^{ης} Μάρτη και οι σκάλες	Τρίγωνο	150	-
38	Γρ. Λαμπράκη και Ύδρας (απέναντι από Κ. Ε. Π.)	Τρίγωνο	180	-
39	Ματσούκα και Πελοποννήσου	Τρίγωνο	150	Η έκταση συμπεριλαμβάνει και την Παιδική χαρά απέναντι
40	Πατρόκλου και Σουλίου	Τρίγωνο	60	-
41	Πατρόκλου και Μαραθώνος	Τρίγωνο	40	-
42	Έλλης και Μαραθώνος	Τρίγωνο	60	-
43	Ξενοφώντος και Βύρωνος	Τρίγωνο	30	-
44	Ξενοφώντος και Ταξιαρχών	Τρίγωνο	30	-
45	Καρυταίνης (με πεύκα)	Τρίγωνο	1000	-
ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ (ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΑΣ):			2000	Η έκταση της επιφάνειας μετράται σε m ²
ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ (ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΤΟΥΣ):			-	-

ΠΙΝΑΚΑΣ ΧΩΡΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

ΕΤΟΣ:2003

ΑΡ. ΣΕΛΙΔΑΣ:5/8

Α.Α.	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΧΩΡΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ / ΣΧΟΛΙΑ
46	Αιτοράχης	Τρίγωνο	-	-
47	Παράσχου	Τρίγωνο	-	-
48	Σολωμού (μ. πεύκα)	Τρίγωνο	700	-
49	Αριστάρχου (μ. πεύκα)	Τρίγωνο	30	-
50	Σύρου και Πάρου	Τρίγωνο	800	-
51	Αγ. Νικολάου και Κουζιάδιον	Τρίγωνο	60	-
52	Ηλείου και Παπιστάτου	Τρίγωνο	300	-
53	Φιλ. Ελευθερίας και Αρκαδίου (Γερδένια)	Τρίγωνο	70	-
54	Παλακυριάλη - Αθηνάς - Γρ. Λαμπράκη	Τρίγωνο	250	-
55	Αθηνάς και Τσαλδάρη	Τρίγωνο	180	-
56	Ατταλείας και Μεσολογγίου	Τρίγωνο	150	-
ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ (ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΑΣ):			2000	Η έκταση της επιφάνειας μετράται σε m ²
ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ (ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΤΟΥΣ):			-	--

ΠΙΝΑΚΑΣ ΧΩΡΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

ΕΤΟΣ:2003

ΑΡ. ΣΕΛΙΔΑΣ:6/8

Α.Α.	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΧΩΡΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ / ΣΧΟΛΙΑ
57	Ατταλείας και Γρ. Λαμπράση	Τρίγωνο	20	-
58	Ματσούκα και Πελοποννήσου	Παιδική Χορά	-	Η έκταση της έχει συμπεριληφθεί στο τρίγωνο Ματσούκα και Πελοποννήσου
59	Γάσωτος και Ρήγα Φεραίου	Παιδική Χορά	800	-
60	Ζαλόγγου και Πελεπίδα	Παιδική Χορά	700	-
61	Κουμπάκη	Παιδική Χορά	700	-
62	Λειμάρων και Πελοποννήσου	Παιδική Χορά	1.000	-
63	Σκρέ.	Παιδική Χορά	1.700	Μαζί και γήπεδο μπάσκετ
64	Γληνού	Παιδική Χορά	1.000	-
65	Αθανασίου Διάκου	Παιδική Χορά	-	-
66	Θεσπιίων	Σκάλες	100	Παρτέρια πρασίνου εκατέρωθεν και ενδιάμεσα στις σκάλες
67	Καλλικράτους	Σκάλες	100	Παρτέρια πρασίνου εκατέρωθεν και ενδιάμεσα στις σκάλες -
ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ (ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΑΣ):			6120	Η έκταση της επιφάνειας μετράται σε m ²
ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ (ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΤΟΥΣ):			-	--

ΠΙΝΑΚΑΣ ΧΩΡΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

ΕΤΟΣ:2003

ΑΡ. ΣΕΛΙΔΑΣ:7/8

Α.Α.	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΧΩΡΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ / ΣΧΟΛΙΑ
68	Νησίδα Ποταμού	Νησίδα Πρασίνου	3.500	Συμπεριλαμβάνονται το παλιό και το νέο κομμάτι
69	Παρτέρια Γρ. Λαμπράκη	Παρτέρια Πρασίνου	2.500	Παρτέρια Πρασίνου κατά μήκος της λεωφόρου
70	Νησίδα Γρ. Λαμπράκη	Νησίδα Πρασίνου	4.000	-
71	Πνευματικό Κέντρο	Παρτέρια Πρασίνου	200	-
72	Νησίδα Δερβενακίων	Νησίδα Πρασίνου	600	-
73	Νησίδα Αθ. Διάκου	Νησίδα Πρασίνου	190	-
74	Νησίδα Τσακάλωφ	Νησίδα Πρασίνου	180	-
75	Χώροι πρασίνου γύρω από φυλακές	Παρτέρια Πρασίνου	4.000	-
76	Δημοτικό PARKING	Γρανιή περιμετρικά του PARKING	6.000	-
77	Σινέ Παράδεισος	Παρτέρια Πρασίνου	700	-
78	Πρώην Δημοτικό Ωδείο (Μεσογείων)	Ζαρτινιέρες	100	-
ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ (ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΑΣ):			21970	Η έκταση της επιφάνειας μετράται σε m ²
ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ (ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΤΟΥΣ):			-	-

3.2 Ο ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΥΡΙΟ

Τα τελευταία χρόνια ο Κορυδαλλός έχει αναδείξει καινούργιες αρχιτεκτονικές (ρυθμοτομικές) γραμμές, που κάτω από την επίβλεψη των αρμοδίων τεχνικών υπηρεσιών του Δήμου, έχουν διαμορφώσει αρμονικά τον περιβάλλοντα χώρο. Με την αξιοποίηση των δρόμων ευρείας κυκλοφορίας και την αισθητική κάλυψη των πλατειών, η πόλη μας σήμερα αποτελεί το καμάρι της ευρύτερης περιοχής.

Πιο συγκεκριμένα τα στοιχεία του αστικού ιστού και των χώρων αναψυχής που συνθέτουν το κέντρο του Δήμου είναι τα εξής:

A) ΟΔΟΣ ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ. Συνδέει την πλατεία Ελευθερίας με την λεωφόρο Αθηνών και είναι ο πλέον εμπορικός δρόμος του Δήμου. Η οδός Ταξιαρχών συγκεντρώνει - σε μικρότερο βαθμό - εμπορικές δραστηριότητες και στο τμήμα της στον Άνω Κορυδαλλό. Το πλάτος του δρόμου είναι σχετικά φαρδύ, αποτελείται από δύο πλατείες λωρίδες κυκλοφορίας καθώς και πλατιά πεζοδρόμια. Η προτεινομένη παρέμβαση δίνει βάρος στη δημιουργία ενός ευχάριστου και λειτουργικού περιβάλλοντος, διευκολύνοντας τις κινήσεις πεζών και επιλύοντας το σοβαρό πρόβλημα της στάθμευσης – διέλευσης των οχημάτων. Συγκεκριμένα προτείνονται:

- 1) Η διαπλάτυνση πεζοδρομίων με δυνατότητες φύτευσης κ.λ.π.
- 2) Η διαμόρφωση ειδικών θέσεων στάσης οχημάτων τροφοδοσίας και λεωφορείων καθώς και η οργάνωση χώρων στάθμευσης Ι. Χ. αυτοκινήτων.

B) ΟΔΟΣ ΑΘΗΝΑΣ. Συνδέει την πλατεία Ελευθερίας με την πλατεία Δαβάκη και αποτελεί φυσική συνέχεια της οδού Ταξιαρχών. Παίζει το ρόλο σύνδεσης των κεντρικών λειτουργιών του Κορυδαλλού με τις αντίστοιχες της Νίκαιας, αποτελεί προέκταση της.

Συγκεκριμένα προτείνονται:

- 1) Η διαπλάτυνση πεζοδρομίων με δυνατότητες φύτευσης κ.λ.π.
- 2) Νέες διακλαδώσεις και κατασκευές για βρόχινα νερά, όπως και εγκαταστάσεις ποτισμού χώρων πρασίνου.

ΕΙΚΟΝΑ 07: Η Οδός Αθηνάς.

Γ) ΠΛΑΤΕΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ. Αποτελεί το συνδετικό κρίκο μεταξύ των δύο πλέον εμπορικών δρόμων του Δήμου, των οδών Ταξιαρχών και Αθηνάς. Ο Δήμος προγραμματίζει την κατασκευή ΜΕΤΡΟ που θα συνδέεται με την περιοχή της Αγίας Βαρβάρας.

ΕΙΚΟΝΑ 08: Η Πλατεία Ελευθερίας

Δ) ΠΛΑΤΕΙΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΕΙΡΗΝΗΣ (ΜΕΜΟΥ). Είναι μία από τις τρεις περιφερειακές, σε σχέση με τους εμπορικούς άξονες του Κορυδαλλού, πλατείες.

Αποτελεί πόλο έλξης μιας ευρύτερης περιοχής από αυτή του Δήμου στον τομέα αναψυχής.

ΕΙΚΟΝΑ 09: Η Πλατεία Παγκοσμίου Ειρήνης (Μέμου).

Ε) ΠΛΑΤΕΙΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ (ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ). Η πλατεία συνδέεται με την πλατεία Ελευθερίας μέσω της οδού Αγ. Γεωργίου. Ο χώρος της πλατείας είναι κυρίως χώρος αναψυχής.

ΕΙΚΟΝΑ 10, 11: Η Πλατεία Αγ. Γεωργίου.

ΣΤ) ΠΛΑΤΕΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ. Βρίσκεται ανατολικά της πλατείας Ελευθερίας και συνδέεται με αυτή με την οδό Τζουμαγιάς. Το πράσινο (με τα ψηλά δένδρα) αποτελεί ένα από τα χαρακτηριστικά της. Αυτή η πλατεία αναπλάστηκε ριζικά. Ήταν ένα μεγάλο έργο που κράτησε 15 μήνες και απορρόφησε περισσότερα από 65.000.000 δρχ. (190.756 €). Έγινε διαμόρφωση του πρασίνου και των

κοινόχρηστων χώρων. Πραγματοποιήθηκε η δυνατότητα δημιουργίας Δημοτικού Κήπου.

ΕΙΚΟΝΑ 12: Η Πλατεία Ελευθερίου Βενιζέλου.

Συμπεράσματα

- ❖ Τα χαρακτηριστικά και η εξέλιξη κάθε πληθυσμού καθορίζονται σε πολύ σημαντικό βαθμό από τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες, μέσα στις οποίες αναπτύσσεται. Με την σειρά τους, τα αποτελέσματα αυτών των επιπτώσεων, όπως διαγράφονται με τις πληθυσμιακές ανακατατάξεις, επηρεάζουν τις εξελίξεις σε όλα τα επίπεδα.
- ❖ Κατά συνέπεια, αναγκαίο στοιχείο για τον προγραμματισμό ανάπτυξης μιας περιοχής είναι η μελέτη των δημογραφικών χαρακτηριστικών του πληθυσμού της, των αιτιών των πληθυσμιακών αλλαγών, των επιπτώσεων τους για την περιοχή καθώς και των προοπτικών που διαγράφονται.

ΕΙΚΟΝΑ 13: Το φυτώριο του δήμου με θερμοκήπιο για τη ριζοβολία μισχευμάτων και την προστασία ανάπτυξης σποροφύτων

ΕΙΚΟΝΑ 14: Η Πλατεία Ειρήνης και φυλίες των λαών. (Παριέρι σε οχήμα Ειρήνης με πανσέδες, άλυσσα, διμορφοθήκες, φελίτσες).

3.3 ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ (1951-2001)

Η απογραφή του 2001 κατέγραψε 67.257 κατοίκους για το Δήμο Κορυδαλλού. Η κύρια περίοδος ανάπτυξης του Δήμου εντοπίζεται στη δεκαετία 1951-1961. Η αύξηση ήταν 104%, έναντι 34,4% της Περιφέρειας Πρωτεύουσας. Τις επόμενες δεκαετίες (1961-1971 και 1971-1981) οι ρυθμοί αύξησης του Δήμου παραμένουν υψηλοί (53% και 30% αντίστοιχα), έναντι λιγότερο υψηλών αυξήσεων της Περιφέρειας Πρωτεύουσας (37,1% και 19,2%). Συνεπώς παρατηρείται αυξητική τάση του πληθυσμού.

ΕΙΚΟΝΑ 15: Εξέλιξη πληθυσμού (1951-1981)

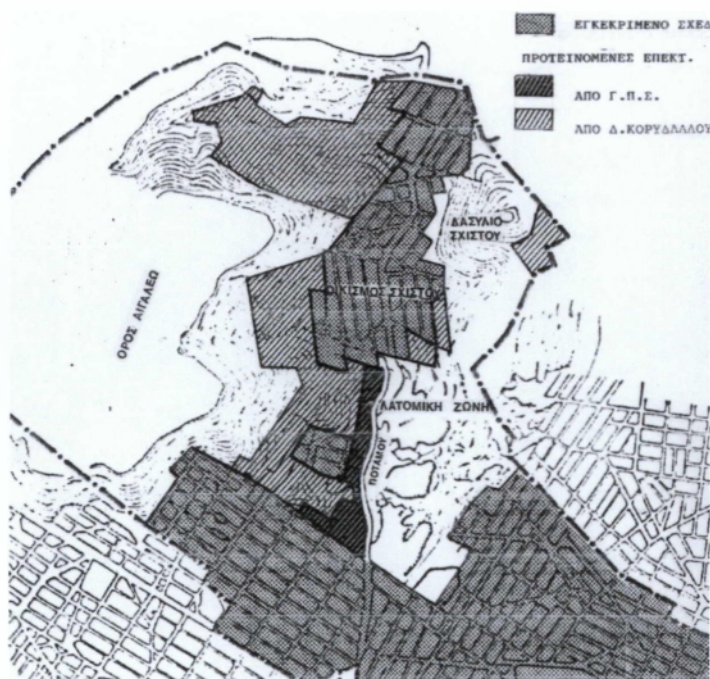

3.4 ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

3.4.1 ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

Στον οικιστικό ιστό του Δήμου δεν εμφανίζονται μεγάλες ιδιοκτησίες. Το ποσοστό των δημοτικών εκτάσεων είναι μικρό και υπολογίζεται στο 5%. Το ποσοστό αυτό δεν είναι αρκετό για την κάλυψη των αναγκών του Δήμου σε κοινόχρηστους χώρους.

3.4.2 ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΧΙΣΤΟΥ

ΕΙΚΟΝΑ 16: Περιοχή Σχιστού.

ΓΕΝΙΚΑ

Ο οικισμός του Σχιστού είναι το κομμάτι του Δήμου που εμφανίζει τα πιο σοβαρά προβλήματα πολεοδομικής οργάνωσης. Αποκομμένος από το υπόλοιπο Δήμο, με μια «νεκρή» ζώνη που περιλαμβάνει αυθαίρετες κατοικίες και εγκαταλειμμένα λατομεία, που σήμερα φιλοξενούν χρήσεις ασυμβίβαστες με την κατοικία, παρουσιάζει παράλληλα σοβαρές ελλείψεις τεχνικής και κοινωνικής υποδομής.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Ολόκληρη αυτή η περιοχή που αναπτύχθηκε τα τελευταία χρόνια, χαρακτηρίζεται σαν περιοχή κατοικίας. Το μεγαλύτερο τμήμα της βρίσκεται εκτός σχεδίου και περιλαμβάνει περιοχές αυθαιρέτων, τη λατομική ζώνη, το δασύλλιο του Σχιστού καθώς και αδόμητες εκτάσεις του όρους Αιγάλεω. Η εντός σχεδίου περιοχή περιλαμβάνει τον οικισμό του Σχιστού καθώς και κατοικίες δυτικά της οδού Ποταμού.

Σε άμεση σχέση με τον οικισμό βρίσκεται ο λόφος του Σχιστού με πυκνή βλάστηση, ο οποίος καλύπτει επιφάνεια 37 στρεμμάτων και έχει χαρακτηριστεί σαν δασική έκταση.

Η λατομική ζώνη βρίσκεται ανατολικά της οδού Ποταμού και παρεμβάλλεται ανάμεσα στον οικισμό του Σχιστού και τον οικιστικό ιστό του Άνω Κορυδαλλού, διασπώντας την ενότητα του Δήμου. Η συνολική έκταση είναι περίπου 350 στρέμματα, από τα οποία 30 ανήκουν στο Δήμο της Αγ. Βαρβάρας, ενώ η καθαρά λατομική ζώνη αναπτύσσεται σε έκταση 250 στρεμμάτων.

Από τα απαντώμενα στην ευρύτερη περιοχή είδη τα δενδρώδη είναι άτομα αγριελιάς και χαλεπίου πεύκης. Η ανάπτυξη τους είναι μέτρια έως κακή. Η φυσική αναγέννηση είναι ανύπαρκτη κυρίως λόγω των ξηροθερμικών συνθηκών και ιδιαίτερα της ελάχιστης εδαφικής παρουσίας. Στην θαμνώδη βλάστηση αναγνωρίστηκαν κυρίως άτομα πουρναριού και κέδρων.

Στην δε ποώδη κυρίως θυμάρι, αφάνα κρεμμύδα, έρικα, σφάκα. Έτσι η περιοχή κατατάσσεται βλαστικά στην ζώνη βλάστησης *Quercetalia ilicis* και υποζώνη *Oleo Caratonion* (θερμομεσογειακή διάπλαση ανατολικής μεσογείου). Οι φυτοκοινωνίες που εμφανίζονται είναι έντονα υποβαθμισμένες σαν αποτέλεσμα των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων και ξηροθερμικών συνθηκών.

Συνολικά η ευρύτερη περιοχή χαρακτηρίζεται σαν φρυγανότοπος. Στην περιοχή που περιέχει τους λατομικούς χώρους κυριαρχεί ουσιαστικά η ποώδης βλάστηση με κύριους αντιπρόσωπους την σφάκα και την αφάνα. Αναλυτικά όπως έδειξε η καταγραφή των κύριων ειδών μετά την επιτόπια έρευνα τα είδη που αναγνωρίστηκαν είναι τα παρακάτω:

ΕΙΔΟΣ		
ΛΕΝΔΡΩΔΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗ	ΘΑΜΝΩΔΗΣ ΒΛΑΣΤΗΣΗ	ΠΟΩΔΗΣ ΒΛΑΣΤΗΣΗ
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Pinus halepensis</i> • <i>Olea oleaster</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Querrus coccitera</i> • <i>Junniperus communis</i> • <i>Junniperus phoenicea</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Calycotome villosa</i> • <i>Eurhorbia fruticosa</i> • <i>Thymus capitatus</i> • <i>Urginea maritime</i> • <i>Balota acetabulosa</i>

ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ

Τα προβλήματα όπως προκύπτουν από την ανάλυση των χαρακτηριστικών της περιοχής, εντοπίζονται στους παρακάτω τομείς:

1. Αυθαίρετη δόμηση στην εκτός σχεδίου περιοχή.
2. Ελλείψεις κοινωνικής και τεχνικής υποδομής της εντός σχεδίου περιοχής του Σχιστού.
3. Απομόνωση του οικισμού του Σχιστού από τον υπόλοιπο Δήμο από την λατομική ζώνη και την εκτός σχεδίου περιοχή.
4. Χωροθέτηση σειράς οχλουσών χρήσεων ασυμβίβαστων με την κατοικία στη λατομική ζώνη.
5. Υποβάθμιση του όρους Αιγάλεω (αποψίλωση ,επεκτάσεις αυθαιρέτων).

ΖΩΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Οι παρεμβάσεις στην περιοχή του Σχιστού εντοπίζονται στις εξής ζώνες:

- A. Ζώνη εκτός σχεδίου περιοχής.
- B. Ζώνη Οικισμού Σχιστού.
- Γ. Λατομική Ζώνη.
- Δ. Όρος Αιγάλεω

A. ΖΩΝΗ ΕΚΤΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Στη ζώνη αυτή περιλαμβάνεται η εκτός σχεδίου περιοχή η οποία καλύπτει το σύνολο των υπό ένταξη χώρων.

Το πρόβλημα της ένταξης στο σχέδιο πόλης απασχολεί ένα σημαντικό μέρος κατοικιών που έχουν αναπτυχθεί αυθαίρετα, αλλά εμφανίζουν τάσεις εξάπλωσης.

ΕΙΚΟΝΑ 17: Τα αυθαίρετα τείνουν να καλύψουν όλο το βουνό.

Ωστόσο, η αντιμετώπιση του προβλήματος θα πρέπει να λαμβάνει σοβαρά υπ' όψη το πρόβλημα της συνεχούς εξάπλωσης, μέσω διαδοχικών επεκτάσεων του οικιστικού ιστού σε βάρος του βουνού και μάλιστα σε περιοχές που κρίνονται ως ακατάλληλες για οικιστική χρήση.

Η παρέμβαση που προτείνεται, θα ακολουθήσει τις εξής αρχές:

- α. Προτεραιότητα στην οριοθέτηση του οικιστικού ιστού.
- β. Αποφυγή ένταξης στο σχέδιο πόλης όλης της ζώνης εκτός σχεδίου περιοχής, όπου υπάρχουν οικόπεδα.
- γ. Προτεραιότητα στο σχέδιο πόλης του τμήματος της οδού Ποταμού που συνδέει τον οικισμό του Σχιστού με του Άνω Κορυδαλλού.

Με βάση τις παραπάνω αρχές προτείνονται οι εξής ενέργειες:

- α. Δημιουργία κατά προτεραιότητα ζώνης πράσινου πλάτους περίπου 50 μέτρων, η οποία θα οριοθετεί τη μελλοντική επέκταση, αποκλείοντας κάθε δυνατότητα μεταγενέστερης οικιστικής ανάπτυξης στο βουνό.
- β. Ένταξη στο σχέδιο με το νόμο 1337-83 της περιοχής μεταξύ της ζώνης πρασίνου και της οδού Ποταμού, απέναντι στη λατομική ζώνη.

Β. ΖΩΝΗ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΣΧΙΣΤΟΥ

Η ζώνη καλύπτει το σύνολο του εντός σχεδίου οικισμού Σχιστού. Η περιοχή αυτή αναπτύχθηκε τα τελευταία χρόνια και χαρακτηρίζεται από κακή εφαρμογή του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου και ελλείψεις σε χώρους κοινωνικής υποδομής.

Ιδιαίτερα η έλλειψη σχολικών εγκαταστάσεων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης πρόκειται να αντιμετωπιστεί από το προγραμματιζόμενο από τον Ο.Σ.Κ. συγκρότημα της οδού Σταματοπούλου, στο νότιο τμήμα της λατομικής ζώνης. Η υλοποίηση του όμως συναντά σοβαρές δυσκολίες, λόγω προβλημάτων που σχετίζονται με το ιδιοκτησιακό καθεστώς του χώρου.

Για τον οικισμό του Σχιστού προτείνονται αντιπλημμυρικά έργα. Παράλληλα προτείνεται αξιοποίηση του λόφου του Σχιστού, με στόχο να διασφαλιστεί ο δασικός χαρακτήρας του και να αποτραπεί κάθε προσπάθεια υποβάθμισης του από αυθαίρετη δόμηση.

Γ. ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΖΩΝΗ - ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ

Η παρέμβαση στο χώρο αυτό υιοθετεί τους στόχους και τις ενέργειες που προτείνονται από την μελέτη αξιοποίησης λατομείων στον Άνω Κορυδαλλό.

Οι στόχοι αυτοί αφορούν:

Α. Την αναβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος.

Β. Τη λειτουργική σύνδεση της πόλης με το Αιγάλεω Όρος.

Γ. Την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στο Δήμο.

Δ. Την ανάδειξη της λατομικής ζώνης σε πόλο έλξης για τους κατοίκους του Δήμου.

Ε. Τη λειτουργική ένταξη της λατομικής ζώνης στην πόλη.

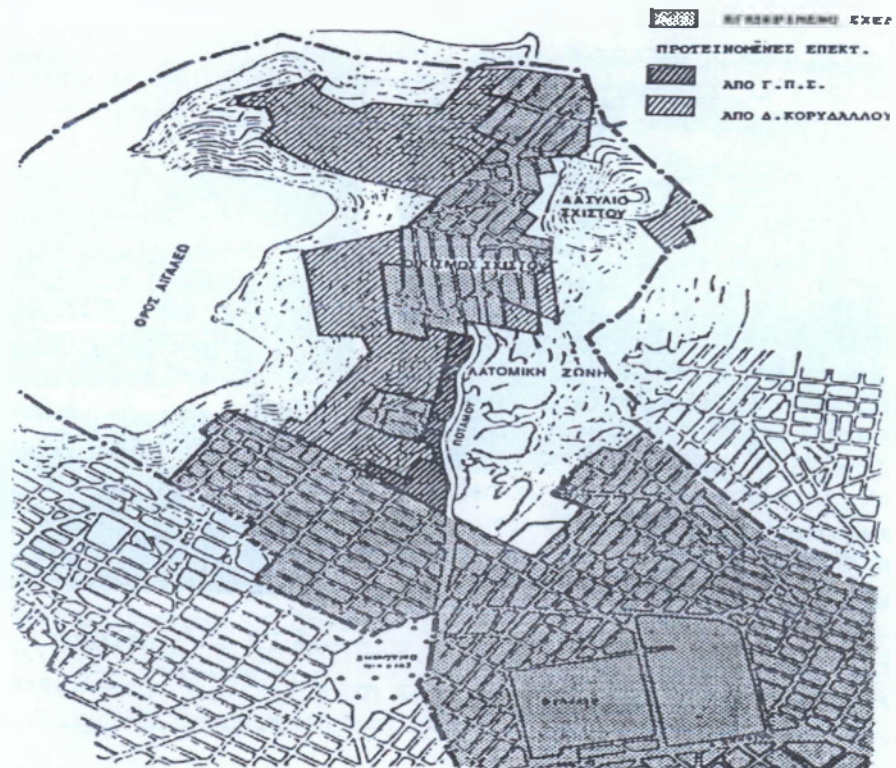
Η μελέτη προτείνει τη χωροθέτηση χρήσεων κοινόχρηστων κοινωφελών λειτουργιών και συγκεκριμένα αθλητισμού και πολιτισμού.

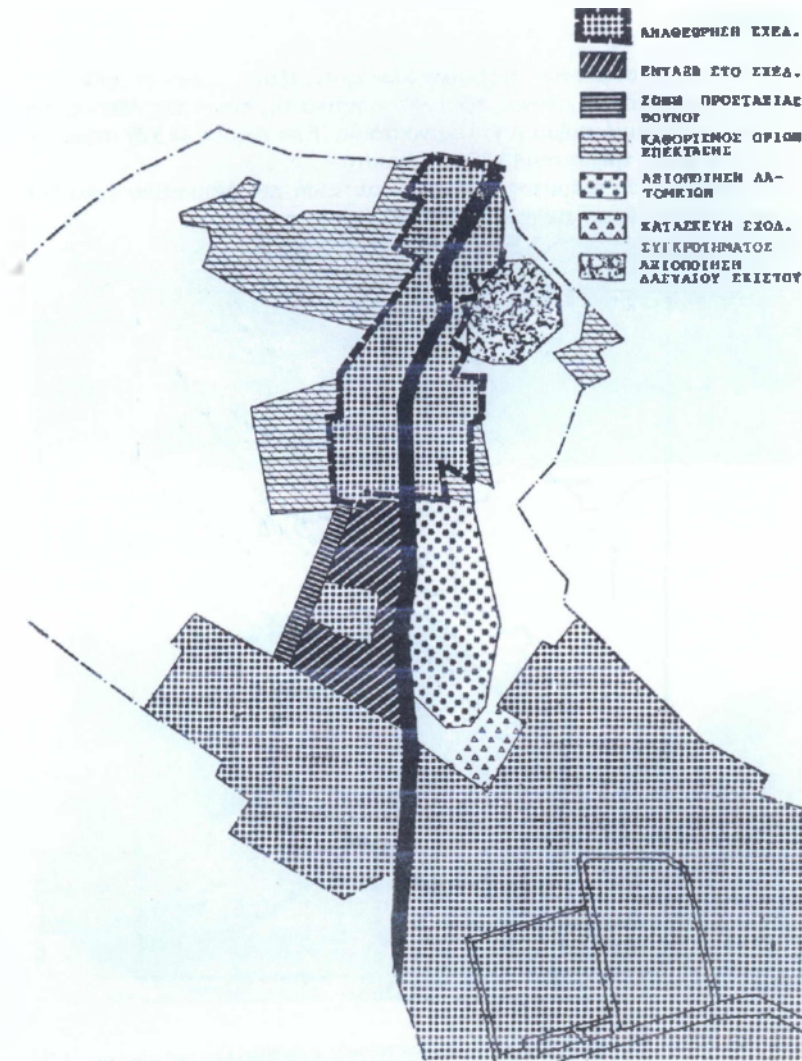
ΕΙΚΟΝΑ 18: Ο χώρος των λατομείων έχει γίνει αποθήκη σκουπιδιών.

Βασικό πρόβλημα στην υλοποίηση της πρότασης η οποία θα αλλάξει τη φυσιογνωμία της περιοχής συμβάλλοντας δυναμικά στην αναβάθμισή της, είναι και το ιδιοκτησιακό καθεστώς των λατομείων.

Το ιδιοκτησιακό καθεστώς των λατομείων της περιοχής είναι ιδιαίτερα περίπλοκο και απαιτεί αναλυτική έρευνα, καθώς και εξειδικευμένες ενέργειες νομικού χαρακτήρα που σαν στόχο θα έχουν την επίλυση του ιδιοκτησιακού προβλήματος.

ΕΙΚΟΝΑ 19: Χάρτης περιοχής Σχιστού - εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο προτεινόμενες επεκτάσεις.

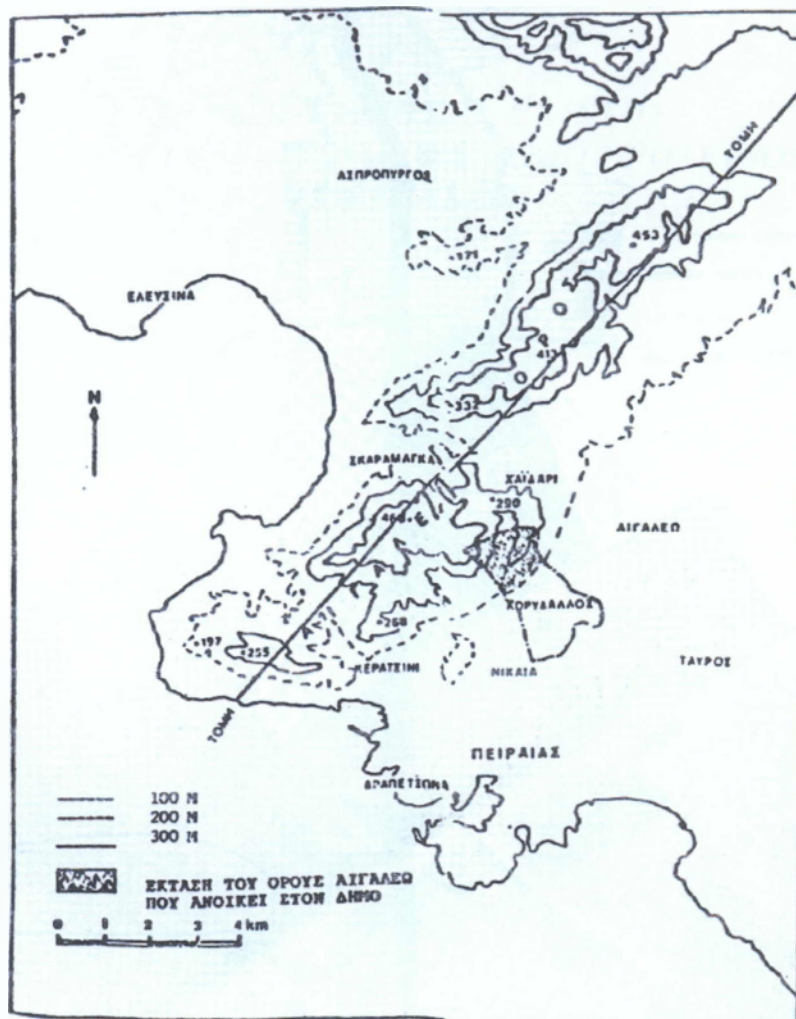
ΕΙΚΟΝΑ 20: Χάρτης περιοχής Σχιστού –προτεινόμενες παρεμβάσεις

3.4.3 ΟΡΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ

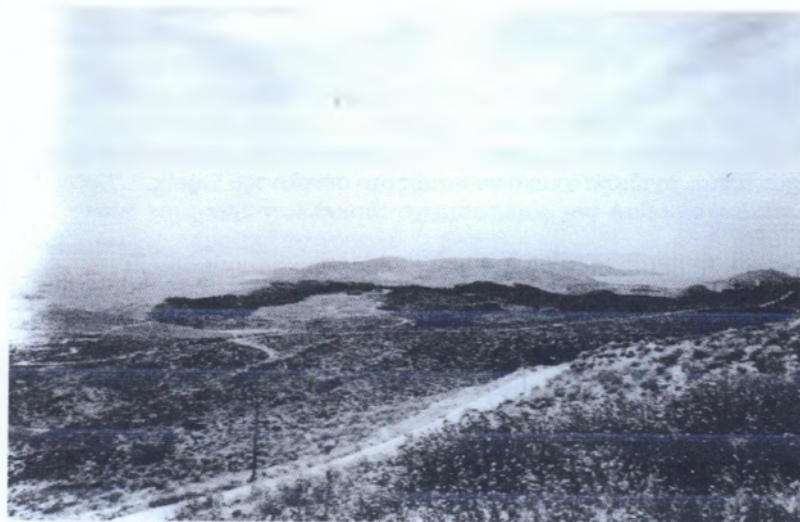
ΓΕΝΙΚΑ

Το όρος Αιγάλεω είναι μια από τις ορεινές - λοφώδεις εξάρσεις που περιβάλλουν το Λεκανοπέδιο της Αθήνας. Εκτείνεται δυτικά της πόλης της Αθήνας και ανήκει στο δυτικό τμήμα του Λεκανοπεδίου. Έχει έκταση 44.525 στρέμματα, το δε νότιο τμήμα του 13.350 στρέμματα.

Η έκταση του τμήματος που βρίσκεται μέσα στα διοικητικά όρια του Δήμου Κορυδαλλού, ανέρχεται σε 1100 στρέμματα.

ΕΙΚΟΝΑ 21: Έκταση του όρους Αιγάλεω που ανήκει στον Δήμο Κορυδαλλού.

ΕΙΚΟΝΑ 22: Μία άποψη από το όρος Αιγάλεω.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΑΙΓΑΛΕΩ

- ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΚΟ

Η έλλειψη κτηματολογίου καθώς και οι διεκδικούμενες εκτάσεις μεταξύ φορέων δημοσίου και ιδιωτών καθιστούν απαγορευτικές τις επεμβάσεις με στόχο την αναδάσωση μεγάλων εκτάσεων στο Αιγάλεω. Ενδεικτικά αναφέρεται το ιδιοκτησιακό καθεστώς στο σύνολο του Όρους.

• Εκτάσεις που διεκδικούνται από Γκάτση, Τσελένη, Πάχη, Ζερβό, Καμπάνη, κ.α. περίπου:	5.850 στρέμματα
• Εκτάσεις που παραχωρήθηκαν στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας περίπου:	9.526 στρέμματα
• Διακατεχόμενες εκτάσεις από Ο.Δ.Δ.Ε.Π. περίπου:	4.500 στρέμματα
• Εκτάσεις που ανήκουν στο Δημόσιο περίπου:	24.624 στρέμματα
ΣΥΝΟΛΟ:	44.500 στρέμματα

Η συνέχιση της μη αντιμετώπισης του ιδιοκτησιακού του όρους Αιγάλεω θα οδηγήσει στην παραπέρα όξυνση της υποβάθμισης, ιδιαίτερα στα όρια με τα σχέδια πόλεων. Επιπλέον, θα λειτουργήσει αρνητικά σε όποιες προσπάθειες και έργα που έχουν σκοπό στην ανάπτυξη - αναβάθμιση - προστασία του Φυσικού Περιβάλλοντος και την κάλυψη των πραγματικών κοινωνικών αναγκών.

- ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

Μορφές εδαφοπονικής εκμετάλλευσης

Η κάλυψη της γης δεν είναι ομοιογενής στο όρος. Κατά το Υπουργείο Γεωργίας (1977) το Αιγάλεω παρουσιάζει την εξής εικόνα:

• Δασοσκελείς εκτάσεις (Δάσος πυκνού - από 25% και πάνω φυσικό ή τεχνητό):	8.050 στρέμματα
• Μερικές από τις δασοσκελείς εκτάσεις:	4.950 στρέμματα
• Θαμνοσκελείς εκτάσεις:	5.500 στρέμματα
• Φρυγανότοποι:	24.000 στρέμματα
• Γεωργικές εκτάσεις:	350 στρέμματα
• Άγονες εκτάσεις:	1.650 στρέμματα
ΣΥΝΟΛΟ	44.500 στρέμματα

Συμπεράσματα

Η ανθρώπινη παρουσία με τις λατομεύσεις, τη βοσκή και την οικοπεδοποίηση έχει αφήσει τη σφραγίδα της σαν ένας απ' τους κυρίους παράγοντες (αν όχι ο κυριότερος για τη σημερινή κατάσταση του οικοσυστήματος του Αιγάλεω.

Η βοσκή και οι λατομεύσεις εξακολουθούν να αποτελούν απειλή για την περιοχή και μόνο αν σταματήσει η συνεχιζόμενη διατάραξη της ισορροπίας του περιβάλλοντος θα επέλθει κάποια ηρεμία. Η σημερινή φρυγανώδης βλάστηση θα παραχωρήσει βαθμιαία τη θέση της σ' ένα νέο τύπο βλάστησης που θα αποτελείται από ψηλούς θάμνους και χαμηλά δέντρα, αρχίζοντας απ' τις μικρές λεκάνες απορροής και τις βόρειες εκθέσεις.

3.4.4 ΦΥΛΑΚΕΣ

Οι σωφρονιστικές εγκαταστάσεις στο Δήμο Κορυδαλλού έχουν αρνητικές επιπτώσεις στη λειτουργία και οργάνωση του οικιστικού ιστού του καθώς και στην αναπτυξιακή του πορεία.

Οι φυλακές Κορυδαλλού είναι οι μεγαλύτερες της χώρας και η μετεγκατάστασή τους εντάσσεται σ' ένα ευρύτερο εθνικό σχεδιασμό.

Τον Οκτώβρη του 1989 το Υπουργείο Δικαιοσύνης συμφώνησε στην παραχώρηση της χρήσης του ακινήτου του Ιδρύματος Αγωγής Αρρένων, προκειμένου να αξιοποιηθεί για τις ανάγκες των κατοίκων του Δήμου και γνωστοποίησε την απόφαση του στο Υπουργείο Οικονομικών.

Τον Μαΐο του 1996 παραχωρήθηκε στο Δήμο.

Εκτός του αναμορφωτηρίου, για κανένα άλλο τμήμα των φυλακών δεν έχει δρομολογηθεί διαδικασία μετεγκατάστασης του.

Φυλακές

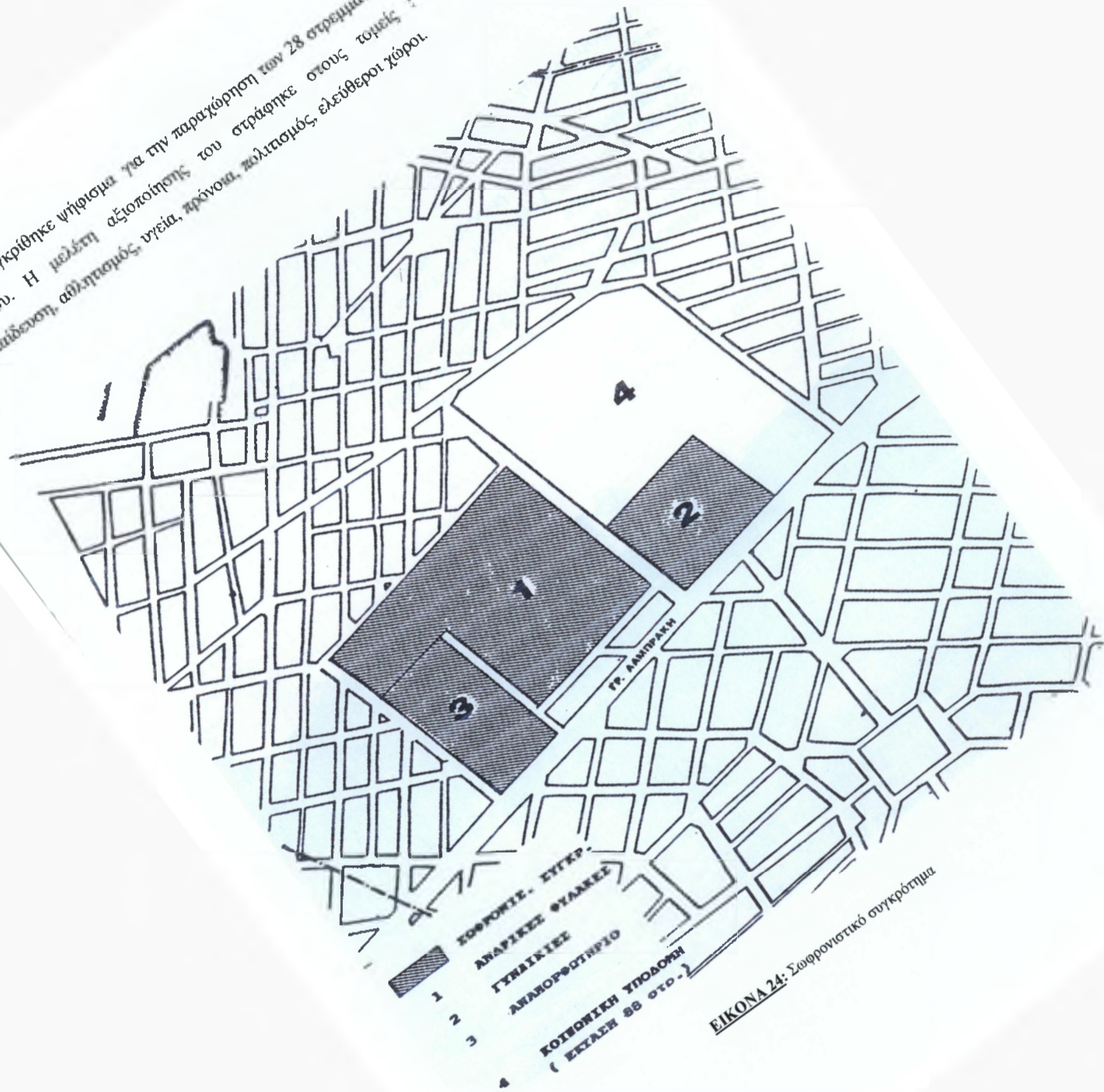
Το σωφρονιστικό συγκρότημα του Κορυδαλλού καταλαμβάνει σήμερα συνολική έκταση 130 στρεμμάτων. Το συγκρότημα επιμερίζεται σε τρία τμήματα (χάρτης).

1. Ανδρικές Φυλακές (76 στρέμματα)
2. Γυναικείες Φυλακές (25 στρέμματα)
3. Αναμορφωτήριο (28 στρέμματα)

ΕΙΚΟΝΑ 23: Φυλακές Κορυδαλλού.

Εγκρίθηκε ψήφισμα για την παραχώρηση των 28 στρεμμάτων του χώρου του Λαύου. Η μελέτη αξιοποίησης του στράφηκε στους τομείς : περιβάλλον, εκπαίδευση, αθλητισμός, υγεία, πρόνοια, πολιτισμός, ελεύθεροι χώροι.

ΕΙΚΟΝΑ 24: Συμφωνιαστικό συγκρότημα

4. ΚΛΙΜΑΤΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

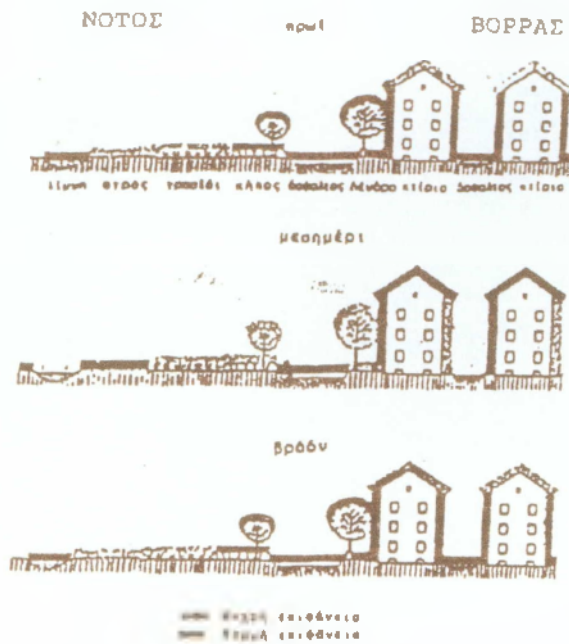
4.1 ΑΣΤΙΚΟ ΜΙΚΡΟΚΛΙΜΑ

Οι τοπογραφικές συνθήκες του περιβάλλοντος χώρου μιας πόλης δημιουργούν πολλές φορές κλιματικές παραλλαγές. Έτσι η γειτνίαση, η έκθεση της πόλης με τη θάλασσα, η επίδραση ή μη οροσειρών κ.α. διαμορφώνουν ιδιαίτερες μικροκλιματικές συνθήκες. Ακόμη το ανάγλυφο της αστικής περιοχής έχει ως αποτέλεσμα μέσα στον ίδιο κλιματικό τύπο να δημιουργούνται μικροκλίματα.

Η εδαφολογική σύσταση της περιοχής στην οποία βρίσκεται η πόλη επηρεάζει το μικροκλίμα της. Αν τα εδάφη είναι αργιλώδη, παρουσιάζουν μεγαλύτερη υδατοχωρητικότητα απ' ό,τι τα αμμώδη και κατά συνέπεια συγκρατούν μεγαλύτερο ποσοστό υγρασίας και παρουσιάζουν σταθερότερη θερμοκρασία (θερμαίνονται δυσκολότερα κατά την άνοιξη και ψύχονται αργότερα κατά το χειμώνα).

Η συνεχιζόμενη συσσώρευση πληθυσμού σε περιορισμένο σχετικά χώρο, ο σταθερά αυξανόμενος οικοδομικός όγκος και η γενικότερη κάλυψη (ασφαλτόστρωση κ.λ.π.) της επιφάνειας του εδάφους, λειτουργούν καθοριστικά στη διαμόρφωση των θερμομετρικών συνθηκών μιας σύγχρονης πόλης. Περιοχές που καλύπτονται με άσφαλτο παρουσιάζουν σημαντικά υψηλότερες τιμές θερμοκρασίας, απ' ό,τι άλλες που καλύπτονται με φυτά ή άλλου είδους κάλυψη.

Στην εικόνα παρουσιάζεται η θερμική συμπεριφορά κτιρίων, δένδρων, κήπων κ.λ.π. κατά το πρωί, το μεσημέρι και το βράδυ. Οι επιφάνειες με γκαζόν παρουσιάζουν χαμηλές τιμές θερμοκρασίας. Κατά τη διάρκεια της ημέρας και ιδιαίτερα κατά τις μεσημβρινές ώρες, οι θερμές επιφάνειες εντοπίζονται στις οροφές των κτιρίων. Το αντίθετο συμβαίνει κατά τη νύχτα, όπου οι υψηλότερες τιμές της θερμοκρασίας παρατηρούνται κοντά στην επιφάνεια δρόμων.

ΕΙΚΟΝΑ 25: Σχηματική απόδοση θερμομετρικών συνθηκών διαφόρων επιφανειών κατά τη διάρκεια του 24ωρου (κατά Franke 1977).

Η βλάστηση συμβάλλει θετικά στη διατήρηση της θερμοκρασίας σε σχετικά χαμηλά επίπεδα.

Όταν η απόσταση μεταξύ των οικοδομών είναι ίση με το ύψος των κτιρίων τότε το κάτω μέρος της πρόσοψής τους με νότιο προσανατολισμό σκιάζεται για μεγάλο χρονικό διάστημα. Έτσι η μετακίνηση των αέριων μαζών, που απορρέει από τη θερμική συμπεριφορά των κτιρίων, δεν φτάνει μέχρι το επίπεδο των δρόμων. Στην περίπτωση που η μεταξύ των κτιρίων απόσταση διπλασιαστεί εκτίθεται στις ηλιακές ακτίνες η πρόσοψη του κτιρίου που έχει νότιο προσανατολισμό, με αποτέλεσμα η κίνηση των αέριων μαζών να φτάνει μέχρι την επιφάνεια του ακάλυπτου χώρου.

Κατά τις νυχτερινές ώρες η εκπεμπόμενη από τα κτίρια ακτινοβολία συμβάλλει στην ψύξη των αέριων μαζών και στην καθοδική κίνηση τους προς τους δρόμους και τους ακάλυπτους χώρους.

Τα ρυπαντικά στοιχεία που αποδίδονται στην ατμόσφαιρα από τη θέρμανση, επιβαρύνουν σημαντικά πολλές φορές την ατμόσφαιρα των πόλεων κοντά στο έδαφος. Όταν η καπνοδόχος του υψηλού κτιρίου είναι χαμηλή, εισέρχονται στο σύστημα στροβιλισμού του ανέμου με αποτέλεσμα την επιβάρυνση του αέρα κοντά στο έδαφος. Αυτό αποφεύγεται με την κατασκευή υψηλότερης καπνοδόχου. Όταν το σημείο εκπομπής των ρύπων βρίσκεται σε χαμηλότερο ύψος από παρακείμενη οικοδομή, τότε οι ρύποι επιβαρύνουν την ατμόσφαιρα κοντά στο έδαφος, γιατί βρίσκονται στο πεδίο στροβιλισμού του ανέμου του υψηλότερου κτιρίου.

Η κατανομή και διάταξη του πράσινου (πάρκα, άλση, φυτεμένοι λόφοι, κήποι κ.α.) παίζει βασικό ρόλο στη διαμόρφωση του κλίματος των πόλεων. Η επίδραση του πράσινου έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της θερμοκρασίας του αέρα, την αύξηση της σχετικής υγρασίας του, την ελάττωση των θερμομετρικών διακυμάνσεων και άλλα.

Είναι γεγονός ότι η ομαδική διαβίωση των κατοίκων στις μεγαλουπόλεις οπωσδήποτε επιδρά στη γενική κατάσταση του ατμοσφαιρικού αέρα, ο οποίος τόσο από θερμική όσο και από φυσικοχημική άποψη διαφέρει σημαντικά από εκείνον της υπαίθρου. Παραλλαγές παρατηρούνται επίσης και μέσα στο κλίμα της πόλης, οι οποίες πλην των άλλων οφείλονται και στην πυκνότητα του πληθυσμού, την τοπογραφική και οικοδομική διαμόρφωση, τις συνθήκες συγκοινωνίας, απασχόλησης των κατοίκων κ.λ.π.

Τέλος οι βιομηχανικές ζώνες που γειτνιάζουν ή βρίσκονται μέσα στην αστική περιοχή, επιδρούν στη διαμόρφωση του κλίματός της δια της αποβολής μεγάλων ποσοτήτων θερμικής ενέργειας από τα προϊόντα της καύσης, που μεταβάλλει την θερμοκρασιακή κατάσταση του αέρα. Η ατμόσφαιρα δέχεται πλήθος ξένων ουσιών, κυρίως ανόργανης προέλευσης, που επενεργούν ως συντελεστές ρύπανσης και ταυτόχρονα δρουν ως πηγή πυρήνων συμπύκνωσης.

Η μεγάλη καλυπτόμενη επιφάνεια των αστικών περιοχών με οικοδομές και οι ασφαλτοστρωμένοι δρόμοι αποτελούν εστίες θερμότητας, δεδομένου ότι η ηλιακή ακτινοβολία αφού υποστεί πολλαπλές ανακλάσεις απορροφάται απ' αυτές και εν συνεχεία αποδίδεται μέσα από την πυκνή κυκλοφορία των οχημάτων και των μικρότερων επί μέρους πηγών θερμότητας, που βρίσκονται σε άμεση σχέση με τη ζωή του ανθρώπου.

Οι επιδράσεις της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στο κλίμα χωρίζονται σε Γενικές, όταν αναφέρονται στο κλίμα όλης της γης και Ειδικές, όταν αναφέρονται στο κλίμα μιας περιορισμένης έκτασης.

Γενικές επιδράσεις έχει σε πρώτο λόγο τα διοξείδιο του άνθρακα. Η αύξηση του διοξειδίου του άνθρακα, που απορροφά εύκολα την ηλιακή ακτινοβολία, έχει σαν αποτέλεσμα την αύξηση της μέσης θερμοκρασίας της γης με πιθανά γεωφυσικά ή καθαρά κλιματολογικά επακόλουθα.

Αντίθετα με το διοξείδιο του άνθρακα, το όζον της στρατόσφαιρας παρουσιάζει ελάττωση που προέρχεται από την διάσπαση του, που γίνεται με τα

καυσαέρια των αεροπλάνων ή με τα οργανικά φθοριούχα αέρα των σπρέυς. Η ελάττωση του όζοντος ισοδυναμεί με απελευθέρωση της πολύ επικίνδυνης υπεριώδους ακτινοβολίας που συγκροτείται από το αέριο αυτό, που εκτός από την γενική βλαπτική της δράση, συντελεί και αυτή στην ανάπτυξη της θερμοκρασίας του πλανήτη.

Με την υψηλή ατμοσφαιρική ρύπανση στις πόλεις σχηματίζεται πολλές φορές κονιορτώδες κάλυμμα αιθαλομίχλης από θερμό και ακάθαρτο αέρα. Αν αυτό συνδυαστεί και με την άπνοια, που συχνά επικρατεί, δημιουργείται ακατάλληλο περιβάλλον, που πολύ απέχει απ' τις φυσικές συνθήκες διαβίωσης του ανθρώπου.

Κατά την ημέρα ο θερμός και ακάθαρτος αέρας των πόλεων ανέρχεται και συγχρόνως ψύχεται. Κατόπιν κατέρχεται βραδέως στη γύρω περιοχή. Ταυτόχρονα όμως αέριες μάζες από τη γύρω περιοχή κινούνται προς το κέντρο της πόλης. Κατά τη νύχτα ο ατμοσφαιρικός αέρας των πόλεων ψύχεται και λόγω του πλήθους των υφισταμένων πυρήνων συμπύκνωσης σχηματίζεται ομίχλη ή υγρά «αχλύς». Ταυτόχρονα τα ανώτερα στρώματα της «ρυπασμένης» ατμόσφαιρας ψύχονται δι' ακτινοβολίας και καθώς γίνονται βαρύτερα επανακατέρχονται με το ρυπαντικό τους φορτίο στην πόλη.

Το μεγάλο πρόβλημα των μεγαλουπόλεων, η ατμοσφαιρική ρύπανση, λαμβάνει τα όρια του επικίνδυνου όταν στην περιοχή αυτή επικρατεί άπνοια. Γι' αυτό το λόγο κατά τη δόμηση πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα, ώστε οι λεωφόροι να τοποθετούνται προς τη διεύθυνση του συχνότερα πνέοντος ανέμου, ούτως ώστε να αξιοποιούνται τα μετεωρολογικά δεδομένα στη μερική απορρύπανση της ατμόσφαιρας των πόλεων. Απαραίτητη επίσης θεωρείται η επανεξέταση και η πιθανή απομάκρυνση των πηγών ρύπανσης.

Αναλυτικότερα, όσον αφορά τη ρύπανση του αέρα της πόλης, η παρατηρούμενη συγκέντρωση στερεών αιωρούμενων σωματίων σε σύγκριση με τη γύρω περιοχή είναι κατά 10 φορές μεγαλύτερη ενώ των αερίων ρυπαντικών στοιχείων είναι μεγαλύτερη κατά 5-25 φορές. Η διακύμανση αυτών είναι συνάρτηση των συνθηκών ατμοσφαιρικής ευστάθειας και δημιουργεί πρόσθετες ομίχλες.

Η ολική ηλιακή ακτινοβολία μειώνεται κατά 15-20%. Η ελάττωση της υπεριώδους ακτινοβολίας κατά το θέρος φτάνει το 5 % ενώ κατά το χειμώνα το 30%

σε σύγκριση πάντα με τη γύρω περιοχή. Ακόμη, παρατηρείται μείωση και των ωρών ηλιοφάνειας κατά 5-15%.

Τα κτίρια, η κάλυψη του εδάφους με άσφαλτο, πλάκες και άλλα υλικά, ο κυκλοφοριακός φόρτος, ως και οι παρακείμενες βιομηχανικές εγκαταστάσεις συμβάλλουν στην αύξηση της μέσης ετήσιας θερμοκρασίας του αέρα κατά 0,5-1,5⁰C ενώ η διαφορά αυτή ορισμένες ημέρες του έτους μπορεί να φτάσει και τους 6,0⁰C.

Η τραχύτητα της επιφάνειας της πόλης επιφέρει μείωση της μέσης ταχύτητας του ανέμου κατά 10–20% με συνέπεια την αύξηση των νηνέμων ημερών.

Οι παρατηρούμενες ανοδικές κινήσεις αερίων μαζών σε μια αστική περιοχή επιφέρουν αύξηση της νεφοκάλυψης και της βροχόπτωσης κατά 5-10%.

Τέλος σημαντικά αυξημένες παρατηρούνται και οι ομίχλες (100% το χειμώνα, 30% το θέρος) στην πόλη συγκριτικά με τη γύρω απ' αυτήν την περιοχή.

Οι επιδράσεις της ρύπανσης στα φυτά μπορούν να ομαδοποιηθούν σε τρεις κατηγορίες, στην νέκρωση, στην χλώρωση και στις ανωμαλίες της ανάπτυξης.

Η νέκρωση έρχεται με την καταστροφή των φυτικών μηχανισμών και των οργάνων που υπάρχουν στα φύλλα.

Στην αρχή βλάπτονται τμήματα μόνο μερικών φύλλων στη συνέχεια ολόκληρα φύλλα και σε ένα προηγμένο στάδιο έκθεσης σε ισχυρή ρύπανση, το σύνολο των φύλλων που τελικά ξεραίνονται και πέφτουν συμπαρασύροντας το φυτό στο θάνατο.

Οι ρύποι που συντελούν στην νέκρωση είναι το διοξείδιο του θείου, το PAN, το φθόριο και τα σωματίδια με τοξική σύσταση.

Η χλώρωση σημαίνει την καταστροφή της χλωροφύλλης. Με την καταστροφή αυτή το φυτό έρχεται σε μια κατάσταση που ισοδυναμεί με την αναιμία στα ζώα. Πρώτο γνώρισμα της χλώρωσης είναι το κιτρίνισμα των φύλλων. Στην συνέχεια, ακολουθεί μια κατάσταση γενικής κακουχίας που οδηγεί τελικά στην καταστροφή του φυτού.

Υπεύθυνα για την χλώρωση είναι το διοξείδιο του θείου και το φθόριο.

Οι ανωμαλίες στην ανάπτυξη εκδηλώνονται με αλλαγές μεγέθους, περιόδων βλάστησης και καρποφορίας ποσότητας και ποιότητας καρπών κ.λ.π.

Η αντίδραση των φυτών στην ατμοσφαιρική ρύπανση ποικίλλει ανάλογα με το είδος και την ηλικία τους. Μεγαλύτερη γενικά αντίσταση παρουσιάζουν τα ενήλικα και τα φυλλοβόλα δένδρα. Η ανανέωση του φυλλώματος συνδυάζεται με ανανέωση του χρόνου επιβίωσης.

Ας σημειωθεί ότι η ευπάθεια ορισμένων φυτών είναι ανάλογη της ρύπανσης που δέχονται.

Σαν πιο ευπαθή φυτά αναφέρονται η πατάτα (στο διοξείδιο του θείου) και το αμπέλι (στο φθόριο) και σαν πιο ανθεκτικά η λεμονιά (στο διοξείδιο του θείου) και η τομάτα (στο φθόριο).

4.2. ΜΙΚΡΟΚΛΙΜΑ ΤΟΥ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

Από έρευνες που έχουν γίνει κατά την τελευταία δεκαετία στον Δήμο Κορυδαλλού, διαπιστώθηκαν έντονες κλιματικές διαφοροποιήσεις ανάλογα με τη χρήση γης. Το μεγάλο ποσοστό καλυπτόμενης επιφάνειας και η πυκνή σε ύψος δόμηση προκαλούν τις πιο έντονες, τοπικού χαρακτήρα κλιματικές αλλαγές, που είναι ιδιαίτερα σημαντικές στην κεντρική περιοχή της Αθήνας.

Οι μεγάλες πλατείες, οι κεντρικές οδικές αρτηρίες με μεγάλο πλάτος, όπως και οι ανοιχτές και με χαμηλή δόμηση βιομηχανικές περιοχές, είναι από κλιματικής πλευράς το ίδιο επιβαρυνμένες, όσο και η πυκνοδομημένη περιοχή.

Οι χώροι με φυσική ξηροφυτική βλάστηση συγκρινόμενοι με τα πάρκα, που έχουν διαμορφωμένο και αρδευόμενο πράσινο, έχουν διαφορετική κλιματική συμπεριφορά. Έτσι κατά τους θερινούς μήνες, οι χώροι με ξηροφυτικό πράσινο δείχνουν μικρότερη σχετική και απόλυτη υγρασία και μεγαλύτερη θερμοκρασία απ' ό,τι τα πάρκα.

Οι κλιματικές συνθήκες του Δήμου Κορυδαλλού επηρεάζονται και από τη θάλασσα του Πειραιά. Στις περιοχές, που διαθέτουν φαρδείς δρόμους με κατεύθυνση παράλληλη προς τη διεύθυνση του επικρατούντος ανέμου, η θερμική επίδραση της θάλασσας εισχωρεί και μέχρι το εσωτερικό πυκνοδομημένο τμήμα της πόλης.

Η διεύθυνση του επικρατούντος ανέμου, παράλληλα με την κατεύθυνση ορισμένων κεντρικών οδικών αρτηριών, παρουσιάζει αυξημένη ταχύτητα ανέμου που μπορεί να χαρακτηριστεί ως «αεραγωγός».

Όμως στους στενούς δρόμους, στους ακάλυπτους χώρους, και τα πάρκα η ταχύτητα του ανέμου είναι αρκετά εξασθενημένη και δεν διακρίνεται πλέον η κύρια διεύθυνσή του. Ο άνεμος τη νύχτα, παρουσιάζει μειωμένη ένταση, πράγμα που έχει ως αποτέλεσμα την ιδιαίτερα εξασθενημένη ανταλλαγή αερίων μαζών κοντά στην επιφάνεια του εδάφους και στη δημιουργία μαζών μειωμένης θερμοκρασίας.

Σε πολλές περιοχές, κατά τη διάρκεια της νύχτας, διαπιστώνεται άνοδος της συγκέντρωσης του μονοξειδίου του άνθρακα με ταυτόχρονη μείωση της ανταλλαγής των αερίων μαζών. Αυτό ισχύει τόσο για τη δομημένη περιοχή όσο και για τις περιοχές πρασίνου.

Η ατμοσφαιρική ρύπανση από μονοξείδιο του άνθρακα στην κεντρική περιοχή του Δήμου, ιδιαίτερα στις αιχμές κυκλοφορίας, υπερβαίνει κατά πολύ τις ισχύουσες οριακές τιμές.

Διαπιστώθηκε ότι η προκαλούμενη από την κυκλοφορία ρύπανση του ατμοσφαιρικού αέρα και η κατανομή της συνδέεται άμεσα τόσο με τον περιεχόμενο μόλυβδο στα φύλλα των δένδρων και θάμνων που βρίσκονται στους δρόμους και στα πάρκα της πόλης, όσο και με την εναπόθεση μολύβδου και σκόνης σ' αυτά. Σημαντικά επιβαρυνόμενη είναι η βλάστηση στις κεντρικές οδικές αρτηρίες και στις μικρές πλατείες με αυξημένη κυκλοφορία. Οι συγκεντρώσεις μολύβδου στη βλάστηση του κεντρικού τμήματος των πάρκων βρίσκονται σε «φυσιολογικά επίπεδα».

Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε ότι το κέντρο του Δήμου αποτελεί θερμική νησίδα, ενώ οι πλαγιές των γύρω βουνών είναι σημαντικά δροσερότεροι και διακόπτουν τις υπερθερμασμένες ζώνες.

Με την επίδραση του διάσπαρτου πρασίνου δημιουργούνται βελτιωμένες συνθήκες περιβάλλοντος σε σύγκριση με τη δυτική πλευρά.

Όταν επικρατούν οι νότιοι άνεμοι παρατηρούνται έντονες θερμοκρασιακές διαφορές, ενώ οι δροσερές περιοχές εντοπίζονται σε αυτές που βρίσκονται κοντά στη θάλασσα του Πειραιά. Με την επικράτηση βόρειων ανέμων οι θερμοκρασιακές διαφορές εξομαλύνονται και οι παραπάνω περιοχές παρουσιάζονται αρκετά θερμές.

5. ΕΙΔΗ ΦΥΤΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

Από τον μεγάλο και ποικιλόμορφο πλούτο του φυτικού κόσμου που φυτεύεται και καλλιεργείται στον Δήμο Κορυδαλλού, θα αναφερθούν ενδεικτικά ορισμένα καλλωπιστικά είδη δένδρων και φυτών που διακρίνονται για τα επιθυμητά τους χαρακτηριστικά

5.1 ΓΕΡΑΝΙΟ ή μολόχα ή πελαργόνι

Geranium της Οικογένειας των Geraniaceae

Γένος με 100 περίπου είδη ποωδών φυτών. Ύψος 30 - 90 εκμ. Με φύλλα εναλάσσοντα, μήκους 2,5 - 8 εκμ. Και πολυχρωμία ανθοφόρων μίσχων 4 - 10 εκμ. περίπου. Αναπτύσσονται σε όλα τα εδάφη, δημιουργώντας ωραίες χρωματικές αντιθέσεις.

Showgirl

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΟΥ

1. Πολύ κατάλληλο είδος για τη δημιουργία ανθικών πλαισίων (ανθένιων μπορντούρων) γιατί ανθίζει συνέχεια.
2. Μπορεί να συγκαλλιεργηθεί με άλλα πολυετή φυτά.
3. Τα άνθη του μπορούν να τοποθετηθούν σε ανοιχτά και χαμηλά ανθοδοχεία, οπότε δημιουργούν ωραίες ανθοδέσμες.

5.2 ΛΑΝΤΑΝΑ

Lantana camara της οικογένειας των Verbenaceae

Γένος με 50 περίπου αειθαλών θάμνων ή ποωδών φυτών. Ύψος 1 – 1,5 μέτρο, που μπορεί να φτάσει και τα 2,5 μέτρα. Ακανόνιστο σχήμα, με βλαστούς που αναπτύσσονται προς όλες τις κατευθύνσεις. Πολυχρωμία ανθέων με φύλλα μήκους 7 - 8 εκμ.

Lantana camara «Radiation»

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΟΥ

1. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί μεμονωμένα ή ομαδικά σε γλοοτάπητες, όπου δημιουργεί ωραίες χρωματικές αντιθέσεις.
2. Κατάλληλο φυτό για φύτευση εθνικών δρόμων, αρχαιολογικών χώρων και κήπων εκκλησιών.
3. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε δώματα (ταράτσες) και εξώστες, φυτευόμενο σε μεγάλα φυτοδοχεία.
4. Φυτευόμενο κοντά σε λίμνες, ρυάκια και πισίνες, ποικίλλει το τοπίο και συμβάλλει ουσιαστικά στη βελτίωση Αρχιτεκτονικής του.

5.3 ΒΕΡΟΝΙΚΑ ή Βερονίκη

Veronica speciosa της οικογένειας των Scrophulariaceae

Περιλαμβάνει περί 250 είδη μικρών δένδρων και θάμνων. Ύψος 60 - 120 εκμ. με κανονική βλάστηση και σχήμα κυλινδρικό έως σφαιρικό. Φύλλα ωοειδή έως επιμήκη, μήκους 6 - 10 εκμ. και πλάτους 2 - 3 εκμ. και άνθη σε μασχαλιαίους σταχυόμορφου βότρες (κόκκινα, μωβ, γαλάζια ή λευκά) μήκους 8-10 εκμ.

Veronica speciosa

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΟΥ

1. Κατάλληλο φυτό για βραχώδεις κήπους (Rock gardens).
2. Βλαστοί ανθισμένοι, κοπτόμενοι και τοποθετούμενοι σε μεγάλα ανθοδοχεία, σχηματίζουν εντυπωσιακές ανθοδέσμες.

5.4 ΒΟΥΓΑΙΝΒΙΛΛΕΑ ή βουκανβίλλια ή μπουκανβίλλια

Bougainvillea spectabilis ή *B. speciosa* ή *B. splendens* της οικογένειας των Nyctaginaceae

Στο γένος αυτό περιλαμβάνονται 8 είδη θάμνων ή μικρών δένδρων και αναρριχώμενων φυτών. Ανάλογα με το είδος, έχει ύψος 3 - 10 μέτρα, με φύλλα εναλλάσσοντα ωοειδή και έμμισχα, μήκους 3 - 7 εκμ. Τα άνθη τους είναι χωρίς αισθητική αξία, αλλά για το φυτό αυτό τα βράκτια βαθυπράσινα φύλλα της αποτελούν εξαιρετικό διακοσμητικό ενδιαφέρον.

Bougainvillea spectabilis

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΟΥ

1. Τα αγκάθια και το πυκνό φύλλωμά της, είναι πολύτιμα στοιχεία για τη δημιουργία φρακτών.
2. Στη βόρεια Ελλάδα λόγω της ευαισθησίας του στις χαμηλές θερμοκρασίες, φυτεύεται μόνο σε παραθαλάσσιες και μεσημβρινές θερμές τοποθεσίες.

5.5 ΛΑΓΚΕΣΤΡΕΜΙΑ

Lagerstroemia indica της οικογένειας των Lythraceae

Λόγω των άφθονων και επιβλητικών ανθέων της η Λαγκεστρέμια είναι ένας από τους μεγαλοπρεπέστερους και χρησιμότερους θάμνους. Στο γένος αυτό περιλαμβάνονται 30 περίπου είδη, με ύψος 3 - 6 μέτρα και πλάτους τα $\frac{2}{3}$ περίπου του ύψους. Σε σχήμα ανεστραμμένου κώνου, έχει φύλλα ωοειδή, χωρίς περιφερειακά δόντια, μήκους 3 - 7 εκμ. και πλάτους 3 - 4 εκμ., ωραίου πράσινου χρώματος, μετατρέπόμενα σε σκωριόχρωσα και κόκκινα το φθινόπωρο. Ανθίζει κατά τους μήνες Ιούλιο - Σεπτέμβριο, με άνθη ρόδινα, εξαπέταλα και φοβοειδείς βότρες μήκους μέχρι 20 εκμ. και πλάτους 10 - 15 εκμ.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΟΥ

1. Συγκαλλιεργείται με άλλα θαμνώδη φυτά, φυτευόμενο πάντοτε στο τέλος, λόγω του ύψους του.
2. Μπορεί να συνδυαστεί και με κωνοφόρα ζωηρού πράσινου χρωματισμού λόγω των κόκκινων ανθέων του και των χαλκοχρόων, κατά το φθινόπωρο φύλλων του.
3. Συνιστάται η φύτευση της λαγκεστρέμιας σε πάρκα και κήπους τουριστικών και αρχαιολογικών χώρων.
4. Κατάλληλο για τις εισόδους των κτιρίων, μπροστά και γύρω από αυτά, γιατί δημιουργεί ωραίους χρωματικούς συνδυασμούς με αυτά.
5. Μπορεί να καλύψει τοίχους αντιστήριξης ή κάθετες αντισταθμικές επιφάνειες.

Lagerstroemia indica

5.6 ΣΟΦΟΡΑ ΙΑΠΩΝΙΚΗ

Sophora japonica της οικογένειας των Leguminosae

Δένδρο φυλλοβόλο, με φύλλα φτεροειδή και σύνθετα, πράσινα έως βαθυπράσινα, γυαλιστερά και χνουδωτά στις αντίστοιχες επιφάνειες. Σφαιρικό έως κυπελλοειδές σχήμα, ύψους 15 - 25 μέτρα και πλάτους 10 - 12 μέτρα με εντυπωσιακά λευκοκίτρινα άνθη λίγο αρωματικά θεαματικά στις άκρες των βλαστών και σε όρθιους πυραμιδοειδείς βότρες.

Sophora japonica ανθισμένη

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΟΥ

1. Συνιστάται επίσης για δενδροστοιχίες δημόσιων δρόμων.
2. Μπορεί να φυτευθεί μεμονωμένα ή ομαδικά σε χλοοτάπητες, όπως και σε κήπους

κατοικιών, γιατί διατηρεί το φύλλωμά της, έως αργά το φθινόπωρο.

3. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για οπτική και ακουστική μόνωση και σε χώρους στάθμευσης οχημάτων.

4. Η κρεμοκλαδής σοφόρα είναι πολύ διακοσμητικό δένδρο και μπορεί να χρησιμοποιηθεί τόσο σε πάρκα όσο και σε κήπους, κοντά σε τεχνητές λίμνες.

5.7 ΕΥΚΑΛΥΠΤΟΣ

Eucalyptus globulus της οικογένειας των Myrtaceae

Το πιο διαδεδομένο γένος αειθαλών δένδρων που περιλαμβάνει 500 είδη περίπου. Με ύψος που μπορεί να φτάσει τα 40 μέτρα και πλάτος που μπορεί να φτάσει το μισό του ύψους αντίστοιχα, ο Ευκάλυπτος έχει κωνικό σχήμα που στην πορεία της ανάπτυξης του εξελίσσεται σε σφαιρικό. Έχει κλαδιά λεπτά, οριζόντια έως κρεμοκλαδή, με πολλές διακλαδώσεις και φύλλα αρωματικά, λογχοειδή, μήκους 15 - 30 εκμ. και πλάτους 3 - 4 εκμ. Τα άνθη του είναι λευκά που αναπτύσσονται γρήγορα.

Eucalyptus polyanthemos

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΟΥ

1. Φυτευόμενο ομαδικά σχηματίζει βαθύσκια αλσύλλια, που προσφέρουν δροσιά το καλοκαίρι.
2. Συνιστάται ιδιαίτερα να φυτεύεται πυκνά, για τη δημιουργία ισχυρών ανεμοφρακτών, που με το ελαφρό ισχυρό φύσημα του ανέμου, παράγουν ένα απαλό ή έντονο, ευχάριστο μάλλον, θρόισμα των φύλλων του.
3. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε αρχαιολογικούς χώρους και σε περιμετρική φύτευση οικοπέδων, και πάρκων.

5.8 ΑΚΑΝΘΟΣ ή άκανθα

Acanthus της οικογένειας των Acanthaceae

Είναι το πιο κοινό καλλιεργούμενο είδος (υπάρχουν 50 περίπου είδη) θάμνων και ποώδων φυτών. Έχει φύλλα βαθυπράσινα και στυλπνά, άλλα άκανθα - άλλα με αγκάθια, που το μήκος τους ξεπερνά τα 60 εκμ. και το πλάτος τα 30 εκμ. Τα άνθη του είναι κατά ταξιανθία στάχυ με μακριά ανθικά στελέχη μήκους 90 - 120 εκμ. Είναι σωληνοειδή, με ανοιχτά τρίβολα χειύλη, έχουν χρώμα λευκό έως ρόδινο και ακριβώς κάτω από αυτά, υπάρχουν βράκτια φύλλα πορφυρού χρώματος με αγκάθια στις άκρες τους. Αναπτύσσεται σε όλα σχεδόν τα εδάφη και ανθίζει το Μάιο - Ιούνιο με μεγάλο εύρος άνθησης.

Acanthus

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΟΥ

1. Ο άκανθος είναι πολύ κατάλληλο φυτό για φυτοδοχεία, προκειμένου να διακοσμήσει εσωτερικούς ή εξωτερικούς χώρους κτιρίων.
2. Συνιστάται ιδιαίτερα για την κάλυψη χώρων μεταξύ τοίχων και δρόμων ή διαδρόμων.
3. Πολύ κατάλληλο φυτό για να καλύψει κάθετες αντιαισθητικές επιφάνειες μικρού ύψους ενός κήπου.

5.9 ΚΑΛΛΙΣΤΗΜΟΝΑΣ

Callistemon citrinus της οικογένειας των Myrtaceae.

Γένος που περιλαμβάνει 25 περίπου είδη αειθαλών θάμνων και μικρών δένδρων. Με σχήμα ανοιχτού κυπέλλου και βλάστηση μάλλον αραιή και λεπτή, έχει το ίδιο ύψος και πλάτος 3 - 5 μέτρα περίπου. Τα φύλλα του είναι στενά και λογχοειδή μήκους 3 - 6 εκμ. ανοιχτού πράσινου χρώματος, με άνθη πυκνά διατεταγμένα κατά

κυλινδρικούς στάχυ, μήκους 10 - 15 εκμ. σε μακρινούς κόκκινους στήμονες, στους οποίους οφείλεται και το κόκκινο χρώμα του άνθους. Ανθίζει την άνοιξη, που φτάνει μέχρι το τέλος του χρόνου και έχει εύρος άνθισης περίπου 6 μήνες.

Callistemon citrinus

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΟΥ

1. Συνιστάται να φυτεύεται κοντά σε τοίχους, συγκαλιεργούμενο με άλλα φυτά, για τη δημιουργία φυτικών ανθικών αμφιθεάτρων.
2. Κατάλληλο ως φυτό πλαισίων (μπορντούρας), γιατί με τα ωραία του φύλλα και τα πολύ εντυπωσιακά άνθη του, αποτελεί αξιόλογο και πρωτότυπο στοιχείο στη σύνθεση ενός κήπου.
3. Συνιστάται ιδιαίτερα για τουριστικές μονάδες, αρχαιολογικούς χώρους και κήπους εκκλησιών.

5.10 ΤΕΥΚΡΙΟ

Teucrium fruticans της οικογένειας των Labiatae

Περί τα 100 είδη ποωδών και θαμνωδών φυτών, το Τεύκριο είναι θάμνος αιθαλής, σφαιρικού σχήματος με βλάστηση πυκνή, μικρή και εντυπωσιακή. Έχει ύψος 1 - 1,5 μέτρο και πλάτος το ίδιο, φύλλα μικρά, ωοειδή χρώματος λευκού και πράσινου στις αντίστοιχες επιφάνειες.

Τα κυανόλευκα άνθη του, με ραβδώσεις σκοτεινότερου χρωματισμού ανά 2 σπόνδυλους, σχηματίζουν επάκριους, κοντούς και αραιούς βότρες. Αναπτύσσεται κανονικά, με εποχή και εύρος άνθησης 60 ημερών, τον Απρίλιο - Μάιο.

Teucrium fruticans

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΟΥ

1. Μπορεί να καλλιεργηθεί σε χλωροτάπητες μεμονωμένα ή κατά συστάδες, γιατί το γκριζοπράσινο χρώμα του δίνει ωραία αντίθεση με το χρώμα της χλόης.
2. Χρησιμοποιείται ως φυτό βραχυδών κήπων, περιοριζόμενης της ανάπτυξής του με κλαδεύματα.
3. Συγκαλλιεργείται με άλλους καλλωπιστικούς θάμνους και σχηματίζει ωραία φυτικά-ανθικά αμφιθέατρα.

5.11 ΦΩΤΙΝΙΑ ή φωτόδενδρο

Photinia glabra της οικογένειας των Rosaceae

Είναι θάμνος ή δενδρύλλιο με πλούσια βλάστηση, πυκνή και γυαλιστερή. Έχει σχήμα κυπέλλου και περιλαμβάνει 40 περίπου είδη. Το ύψος του είναι συνήθως 3 - 4 μέτρα που μπορεί να φτάσει και τα 6, το δε πλάτος του είναι λίγο μικρότερο του ύψος. Έχει φύλλα μεγάλα, επιμήκη, λεπτοφυώς πριονωτά, μήκους 10 - 20 εκμ. και πλάτους 4 - 6 εκμ., χρώματος ζωηρού πράσινου. Αυτό το αειθαλές δενδρύλλιο παράγει άνθη λευκά, με ρόδινη απόχρωση, κατά ταξιανθία φοβοειδούς κορύμβου ή βότρυ, πλάτους 10- 15 εκμ. και 29 στήμονες. Ανθίζει τον Μάρτιο- Απρίλιο και έχει εύρος άνθησης 20-25 ημέρες.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΟΥ

1. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί τόσο ως θάμνος όσο και ως δένδρο, φυτευόμενο μεμονωμένα ή σε συνδυασμό με άλλους καλλωπιστικούς θάμνους.
2. Πολύ κατάλληλο για φύτευση εθνικών και δημόσιων δρόμων.
3. Συνιστάται για αρχαιολογικούς και τουριστικούς χώρους.

5.12 ΦΟΡΣΥΘΙΑ

Forsythia x intermedia της οικογένειας των Oleaceae

Είναι φυλλοβόλος θάμνος 6 ειδών, κανονικής βλάστησης με ορθόκλαδους και κρεμοκλαδείς βλαστούς ύψους 2 - 3 μέτρων και πλάτους το ίδιο περίπου με το ύψος. Σε σχήμα ανεστραμμένου κώνου, έχει φύλλα επιμήκη ή ωοειδή, μήκους 7 - 12 εκμ., συνήθως οδοντωτά και πράσινα μέχρι το Νοέμβρη. Τα άνθη του είναι ζωηρού κίτρινου χρώματος, τετραπέταλα εκπτυσσόμενα πριν την άνοιξη σε όλο το μήκος των βλαστών, διαμέτρου 3 - 6 εκμ. Είναι φυτό γρήγορης ανάπτυξης. Ανθίζει το Μάρτιο -Απρίλιο και έχει εύρος άνθησης 40 - 50 ημέρες.

Forsythia x intermedia "Spring Glory"

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΟΥ

1. Τα κίτρινα άνθη του συνδυάζονται θαυμάσια με τα ρόδινα άνθη της ιαπωνικής κυδωνιάς (*Cydonia japonica*) με την οποία ανθίζει σχεδόν συγχρόνως.
2. Πολύ κατάλληλο φυτό για να καλύψει αντισταθμιστικούς τοίχους ή άλλα κτίσματα.
3. Συνιστάται η φύτευση του σε τουριστικούς και αρχαιολογικούς χώρους και σε νησίδες πρασίνου σε πόλεις.
4. Τέλος τα κλαδιά με ημιανοικτά άνθη και μπουμπούκια όταν τοποθετηθούν σε μεγάλα και βαθιά ανθοδοχεία, δημιουργούν πολύ ωραίες ανθοδέσμες και διακοσμούν εντυπωσιακά μεγάλους εσωτερικούς χώρους

5.13 ΑΒΟΥΤΙΛΟ ή καμπανέλλα

Abutilon striatum της οικογένειας των Malvaceae

Στο γένος αυτό υπάγονται περί τα 90 είδη ποωδών φυτών, θάμνων και δένδρων. Έχει ύψος 1,5 - 3 μέτρα και πλάτος λίγο μικρότερο, με φύλλα τρίλοβα έως πεντάλοβα, γραμμωτά και καρδιάσχημα μήκους 8 - 15 εκμ. και πλάτους 8-10 εκμ. Λόγω των κρεμοκλαδών του βλαστών, η βλάστηση του εντυπωσιάζει μέσα από άνθη

μονήρη, εκπτυσσόμενα στις μασχάλες των φύλλων, πορτοκαλί ή κίτρινου χρώματος, με κόκκινες νευρώσεις και πέντε αντρωειδή πέταλα. Ανθίζει όλο τον χρόνο, κυρίως τους μήνες Απρίλιο έως Νοέμβριο.

Abutilon hybridum

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΟΥ

1. Συνδυάζεται με άλλους καλλωπιστικούς θάμνους και καλλωπιστικά δένδρα.
2. Λόγω των διακοσμητικών φύλλων και ανθέων του και του μεγάλου εύρους άνθησης του, δεν πρέπει να λείπει από κανένα πάρκο ή κήπο. Φυτευόμενο μεμονωμένο σε γλοοτάπητες, εντυπωσιάζει τον επισκέπτη του πάρκου.
3. Μπορεί να καλύψει αντισταθμικές κάθετες επιφάνειες του κήπου.

5.14 ΚΥΔΩΝΙΑΣΤΡΟ ΟΡΙΖΟΝΤΙΟΚΛΑΔΟ

Cotoneaster horizontalis της οικογένειας των Rosaceae

Φυλλοβόλος θάμνος, ύψους 45-75 εκμ. και πλάτους που μπορεί να φτάσει τα 120-180 εκμ. Είναι φυτό με οριζόντιους διακλαδιζόμενους βραχίονες και φύλλα σχεδόν κυκλικά, ζωηρού πράσινου χρωματισμού, που το φθινόπωρο γίνονται κοκκινορόδινα. Τα άνθη του είναι μικροσκοπικά, διαμέτρου 4 - 6 χλστμ., εκφυόμενα σε όλο το μήκος των βλαστών και σε κοντούς ποδίσκους και προσελκύνουν τις μέλισσες. Ανθίζει τον Απρίλιο - Μάιο και έχει εύρος άνθησης περί τις 20 ημέρες.

Cotoneaster horizontalis

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΟΥ

1. Μπορεί να καλύψει επίπεδα ή κεκλιμένα εδάφη, τα οποία και συγκρατεί λόγω του πλούσιου ριζικού του συστήματος.
2. Σχηματίζει ωραιότατα διακοσμητικά πλαίσια (μπορντούρες).

3.Συνιστάται για πάρκα και κήπους Τουριστικών και αρχαιολογικών χώρων και για την κάλυψη πρανών δημόσιων δρόμων.

4.Συνιστάται για κήπους σχολείων, εκκλησιών και ευαγών ιδρυμάτων.

5.Μπορεί να φυτευθεί στις εισόδους κτιρίων, μπροστά και γύρω από αυτά.

5.15 ΙΒΙΣΚΟΣ ΣΥΡΙΑΚΟΣ

Hibiscus syriacus της οικογένειας των Malvaceae

Από τα πιο γνωστά γένη του φυτικού βασιλείου, περιλαμβάνει τουλάχιστον 150 είδη ποωδών φυτών, θάμνων και δένδρων. Το ύψος του φτάνει τα 2 - 4 μέτρα με αντίστοιχο πλάτος περίπου $\frac{2}{3}$ του ύψους του. Οι σχεδόν κατακόρυφοι βλαστοί του δίνουν σ' αυτό σχήμα στενού ανεστραμμένου κώνου, με βλάστηση ζωηρή αλλά μέτριας πυκνότητας. Έχει φύλλα τρίλοβα, οδοντωτά μήκους 5 - 10 εκμ. που αναπτύσσονται αργά και άνθη βραχύμισχα, σχεδόν κωδωνοειδή, μήκους 5 - 7 εκμ. χρώματος ιώδους, ροδοκόκκινου και λευκού. Το εύρος ανθοφορίας του είναι μεγάλο, ξεπερνά τους 4 μήνες, και ανθίζει από τον Ιούνιο μέχρι και τον Οκτώβριο.

“*Hibiscus syriacus*”, διπλό

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΟΥ

1.Μπορεί να σκεπάσει αντισταθμιστικούς τοίχους ή κτίσματα γιατί αναπτύσσεται αρκετά σε ύψος.

2.Συνιστάται η χρήση του σε δημόσιους δρόμους.

3.Η φύτευσή του στην είσοδο κτιρίων, μπροστά και γύρω από αυτά, προσδίδει επιβλητικότητα στο τοπίο.

4.Όταν φυτεύεται περιμετρικά στο οικόπεδο ή στον κήπο, εντυπωσιάζει με τα άφθονα άνθη του και την συνεχή του άνθηση από τον Ιούνιο μέχρι και τον Οκτώβριο.

5.16 ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΑ

Rosa species της οικογένειας των Rosaceae

Είναι το ωραιότερο κόσμημα κήπων και πάρκων με τα 125 είδη φυλλοβόλων ημιαιθαλών και αιθαλών φυτών, θαμνώδους, δενδρώδους και αναρριχώμενης βλάστησης. Αυτό το πολυετές φυτό έχει ύψος 3 - 6 μέτρα, που σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να ξεπεράσει και τα 8 μέτρα. Οι ισχυροί ξυλώδεις βλαστοί του φέρουν αγκάθια, με φύλλα εναλλάσσοντα, σύνθετα με 3 - 4 ωοειδή έως καρδιόσχημα φυλλάρια, με χείλη λεπτοφυώς οδοντωτά ή πριονωτά, ανοιχτού ή βαθυπράσινου χρώματος και με παράφυλλα συμφυή με τον μίσχο. Το τριαντάφυλλο είναι το πιο εντυπωσιακό άνθος, που δίκαια λέγεται “ο βασιλιάς των ανθέων”. Απλό, ημίδιπλο ή διπλό, με 575 πέταλα, λευκό, κίτρινο, πορτοκαλί, ρόδινο, κόκκινο, μωβ ή μπλε χρώματος. Άνθος μονόχρωμο, δίχρωμο ή πολύχρωμο, διαμέτρου 3 - 10 εκ., με άρωμα ή χωρίς άρωμα, μονήρη ή κατά επάκριους κορύμβους με κάλυκα συμφυόμενο με σταμνοειδή ανθοδόχη. Οι περισσότερες ποικιλίες, κυρίως των αναρριχώμενων τριανταφυλλιών ανθίζουν μόνο την άνοιξη, αλλά υπάρχουν και συνεχούς άνθησης.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΟΥ

1. Ιδεώδες φυτό, για να διακοσμήσει κήπους οροφής, εξώστες, αίθρια και κήπους.
2. Κατεξοχήν φυτό για ανθοκομικές εκθέσεις, στις οποίες προσδίδει ιδιαίτερη αίγλη.
3. Πολύ κατάλληλο για κάλυψη τοίχων αντιστήριξης και κάθετων αντισταθμητικών επιφανειών ενός οικοπέδου ή κήπου.

Ena harkness

Sympathie

Rosa banksiae

5.17 ΠΥΡΑΚΑΝΘΟΣ

Pyracantha coccinea της οικογένειας των Rosaceae

Ο πυράκανθος, είναι θάμνος ή δένδρο αειθαλές σε κυλινδρικό σχήμα λόγω της ορθόκλαδης και ζωηρής του βλάστησης. Τα κλαδιά του είναι κατακόρυφα, κόκκινα - καφέ έως βαθυπράσινα - καφέ, με αγκάθια στις περισσότερες μασχάλες των φύλλων. Υπάρχουν και ποικιλίες με κρεμοκλαδή κλαδιά. Έχει ύψος 3 - 6 μέτρα και πλάτος το $\frac{1}{3}$ του ύψους του. Φύλλα επιμήκη, γυαλιστερά και χνουδωτά στις αντίστοιχες επιφάνειες, λεπτοφυώς πριονωτά, μήκους 2 - 4 εκμ. και πλάτους 10 - 15 χλστμ. Με νεύρωση διαφανή. Ανθίζει τον Μάιο και έχει εύρος άνθησης 10 - 25 ημέρες.

Pyracantha coccinea

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΟΥ

1. Μπορεί να σχηματίσει ισχυρούς και μη διαπερατούς από ανθρώπους και ζώα φράκτες και ανεμοφράκτες, λόγω της πυκνής βλάστησης του και των αγκαθιών που φέρει.
2. Συνδυάζεται πολύ καλά με άλλους θάμνους, φυτευόμενος λόγω του ύψους του στην τελευταία πάντοτε σειρά, ιδίως όμως με την Κάσσια (*Cassia marylandica*), της οποίας τα άνθη αποτελούν πολύ ωραία αντίθεση με τους κόκκινους καρπούς του. Η ανθοφορία της κάσσιας και η καρποφορία του πυράκανθου συμπίπτουν απόλυτα, γιατί η κάσσια ανθίζει από τα μέσα Αυγούστου μέχρι τέλη Δεκεμβρίου και οι καρποί του πυράκανθου κοκκινίζουν τα μέσα Αυγούστου και παραμένουν στο φυτό μέχρι και το Φεβρουάριο.
3. Διαμορφούμενο σε δένδρο σχηματίζει εντυπωσιακές δενδροστοιχίες δρόμων πόλεων ή δημόσιων δρόμων ακόμη.
4. Όταν φυτεύεται στο βάθος γλωσσών εκτάσεων δημιουργεί ωραίο «φόντο».
5. Τα καρποφόρα κλαδιά του τοποθετούμενα σε ανθοδοχεία αποτελούν σπουδαίο διακοσμητικό στοιχείο τόσο των εσωτερικών όσο και των εξωτερικών χώρων

6. ΑΡΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Η άρδευση μπορεί να γίνει με διάφορους τρόπους, όπως είναι η ελεύθερη ροή του νερού στο έδαφος, η τεχνητή βροχή (καταιονισμός) και η άρδευση στη ρίζα με σταγόνες ή μικρά μπεκ.

Παρακάτω θα διακρίνουμε τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα κάθε μιας από τις διάφορες μεθόδους άρδευσης.

6.1 ΑΡΔΕΥΣΗ ΜΕ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΡΟΗ

Το σύστημα άρδευσης μ' ελεύθερη ροή του νερού στο έδαφος παρουσιάζει τα παρακάτω βασικά μειονεκτήματα:

- α) Απαιτείται κατά την άρδευση η παρουσία του κηπουρού ώστε να κατευθύνεται το νερό στο προορισμό του.
- β) Απαιτούνται κατάλληλα αυλάκια για τη ροή του νερού.
- γ) Όταν το έδαφος έχει μεγάλη απορροφητικότητα έχουμε μεγάλη απώλεια νερού, αφού αυτό ξεπερνάει σε βάθος το ριζικό σύστημα των φυτών και δεν εξυπηρετεί κανένα σκοπό, ενώ ταυτόχρονα παρασύρει και το λίπασμα σε αδικαιολόγητα μεγάλο βάθος όπου δεν εξυπηρετείται το φυτό.
- δ) Δεν επιδέχεται διάταξη αυτόματης λειτουργίας.
- ε) Όταν το έδαφος δεν έχει την αναγκαία απορροφητικότητα, το νερό φεύγει χωρίς να επιτυγχάνεται η επιδιωκόμενη άρδευση, αφού το έδαφος δεν προλαβαίνει ν' απορροφήσει την απαιτούμενη ποσότητα νερού.
- στ) Όταν το έδαφος παρουσιάζει μεγάλη κλίση, είναι δύσκολη η συγκράτηση του νερού εκεί που θέλει ο κηπουρός.

6.2 ΑΡΔΕΥΣΗ ΜΕ ΚΑΤΑΙΟΝΙΣΜΟ

Η μέθοδος αυτή χρησιμοποιείται σήμερα ευρύτατα στην άρδευση.

Στην άρδευση με τεχνητή βροχή (καταιονισμό) υπάρχουν τα παρακάτω πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα:

6.2.1 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΒΡΟΧΗΣ

- α) Εξυπηρετείται η άρδευση σε μη ομαλά εδάφη.
- β) Είναι εύκολη η αυτόματη λειτουργία και γενικά η λειτουργία χωρίς παρακολούθηση.
- γ) Γίνεται οικονομία νερού σε εδάφη με μεγάλη απορροφητικότητα
- δ) Είναι δυνατή η άρδευση σε εδάφη με μικρή απορροφητικότητα αφού το νερό πέφτει σε μικρές δόσεις και προλαβαίνει το έδαφος να το απορροφήσει.
- ε) Εξασφαλίζεται ομοιομορφία άρδευσης.
- στ) Μπορούμε να αρδεύσουμε την έκταση σε πυκνά χρονικά διαστήματα με μικρές ποσότητες νερού.
- ζ) Μπορούμε να εξυπηρετήσουμε τις αρδευτικές μας ανάγκες με μικρή παροχή.
- η) Έχουμε ολοκληρωτική αξιοποίηση του λιπάσματος.

6.2.2 ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΒΡΟΧΗΣ

- α) Η επίδραση του αέρα στον καταιονισμό που θα είχε σαν συνέπεια να μεταβάλλει το αποτέλεσμα από σημείο σε σημείο ή και να διώξει το νερό από την αρδευόμενη έκταση.

β) Οι δυσμενείς επιδράσεις του νερού στο φύλλωμα και στην ανθοφορία των δένδρων και κυρίως των δένδρων που έχουν ψεκαστεί για περονόσπορο, μελίγκρα κ.λ.π., αφού η τεχνητή βροχή απομακρύνει επικίνδυνα τα φυτοφάρμακα από τα δένδρα.

γ) Η δυσμενής επίδραση στα φυλλώματα, νερού με μεγάλη σκληρότητα.

δ) Το φράξιμο των οπών των καταιονιστήρων (μπεκ) από άμμο, σκουπίδια κ.λ.π., καθώς και την εκ των έξω είσοδο σαλιγκαριών.

ε) Όταν πρόκειται για δεντροκαλλιέργειες όπου τα δένδρα διατηρούν σημαντικές αποστάσεις μεταξύ τους με την τεχνητή βροχή αρδεύεται πρόσθετο έδαφος που δεν περιέχει αξιόλογες ρίζες δένδρων και κάτω από άλλες συνθήκες θα ήταν περιττή και δαπανηρή η άρδευση τέτοιων τμημάτων ενός αγροκτήματος.

6. 3 ΑΡΔΕΥΣΗ ΜΕ ΣΤΑΓΟΝΙΔΙΑ

Η άρδευση αυτή είναι η πιο οικονομική και μπορεί να χρησιμοποιηθεί κυρίως σε δενδροκαλλιέργειες και σε θερμοκήπια όπου η τεχνητή βροχή παρουσιάζει τα προβλήματα που προαναφέρθηκαν.

Τα μπεκ της άρδευσης είναι μικρά και βγάζουν το νερό κοντά στις ρίζες των φυτών με μορφή σταγονιδίων ή με ψεκασμό σε ακτίνα 10-50 εκατοστόμετρων. Όμως κι αυτά τα ακροφύσια (μπεκ) διατρέχουν τον κίνδυνο να βουλώσουν από φερτές ύλες.

Σ' αυτή τη μέθοδο επιβάλλεται η χρήση φίλτρου και η κατά διαστήματα παρακολούθηση της ροής, ώστε να προλαμβάνονται οι συνέπειες μιας διακοπής στη ροή του νερού.

Ιδανικότερη θεωρείται σ' αυτή την περίπτωση η άρδευση σε καθημερινή βάση και σε μικρά χρονικά διαστήματα, ώστε να μην προλαβαίνουν να ξεραθούν μέσα στο μπεκ οι φερτές ύλες. Σ' αυτό μπορεί να μας βοηθήσει ένας ηλεκτρικός ωρολογιακός χρονοδιακόπτης όταν υπάρχει διαθέσιμη ηλεκτρική ενέργεια.

Και αυτή η μέθοδος παρουσιάζει το μειονέκτημα ότι απλώνονται στο χώρο πολλοί εξωτερικοί έρποντες σωλήνες μικρής διαμέτρου, που ενώ προσφέρονται στην επέμβαση τρίτων (καταστροφή ή κλοπή σωλήνων και μπεκ όταν ο κήπος δεν

φυλάσσεται) δυσχεραίνουν τις καλλιέργειες με μηχανικά μέσα (οργώματα - φρεζαρίσματα).

Οι σωλήνες της άρδευσης που τροφοδοτούνται από τον κεντρικό αγωγό, έχουν μικρή διάμετρο (10-30 χιλ.) και περνάνε από τις ρίζες των φυτών ή των δένδρων που θέλουμε ν' αρδεύσουμε.

Όταν πρόκειται να ποτίσουμε δένδρα μ' αυτή τη μέθοδο, πρέπει να τοποθετούμε περισσότερα ακροφύσια γύρω από το δένδρο, ώστε να τροφοδοτούνται με νερό όλες οι ρίζες και να είναι αποτελεσματικότερη η άρδευση.

Στις δενδροκαλλιέργειες καλό είναι να χώνονται οι σωλήνες μέσα στο έδαφος στο μεγαλύτερο ποσοστό τους, ώστε να μην υπάρχουν τα προβλήματα που προαναφέρθηκαν.

Όταν γίνεται όρυγμα για τη μόνιμη εγκατάσταση του σωλήνα, πρέπει να έχει ελάχιστο βάθος 0,60μ., ώστε να μην κινδυνεύει ο σωλήνας από καταστροφή κατά τη διάρκεια του οργώματος.

Η διάμετρος των σωλήνων άρδευσης με σταγονίδια πρέπει αρχικά να είναι μεγαλύτερη που προοδευτικά θα μικραίνει ώστε να λειτουργούν όλα τα μπεκ με σταθερή πίεση.

Πριν την εγκατάσταση, πρέπει ο ενδιαφερόμενος να παίρνει πληροφορίες για την ποσότητα νερού που βγαίνει από ένα μπεκ και τον αριθμό των μπεκ που πρέπει να τροφοδοτηθούν από κάθε διάμετρο σωλήνα.

Όλα όσα προαναφέρθηκαν, σχετίζονται άμεσα με την πίεση του νερού στον κεντρικό σωλήνα.

7. ΥΔΡΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Το υπάρχον δίκτυο ύδρευσης της Ε.Υ.Δ.Α.Π. αποτελείται από χυτοσιδήρους ή χαλύβδινους σωλήνες για τα παλαιότερα τμήματα του δικτύου και από αμιαντοσίδηρο για τα νεότερα.

Η περιοχή υδροδοτείται από:

- α) τον αγωγό Φ250
- β) την υδατοδεξαμενή Νεάπολης.
- γ) την υψηλή υδατοδεξαμενή Νεάπολης

Οι μετρήσεις παροχής βρίσκονται στα κράσπεδα και απέχουν πάνω από 200μ. Επίσης υπάρχουν 16 πυροσβεστικοί κρουνοί που θα αυξηθούν κατά 13 επιπλέον.

Τα προβλήματα της ύδρευσης οφείλονται στην πτώση της πίεσης κυρίως στους καλοκαιρινούς μήνες, στην πυκνότητα του δικτύου, στους αμιαντοσωλήνες και τέλος στην όσμωση.

Για την βελτίωση του δικτύου έχουν προγραμματιστεί και τεθεί ήδη σε λειτουργία διάφορα έργα:

- α) η ολοκλήρωση της δεξαμενής Σχιστού
- β) το νέο αγωγό Φ600
- γ) το έργο της οδού Γαληνού
- δ) η χρησιμοποίηση του αγωγού Φ500

8. ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Για να είναι δυνατό να καλλιεργηθούν και να αναπτυχθούν τα φυτά και δέντρα του Δήμου Κορυδαλλού, απαιτείται ένας μηχανικός εξοπλισμός. Παρακάτω αναφέρονται τα είδη του εξοπλισμού και μερικά ενδεικτικά στοιχεία για αυτά.

<u>ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ</u>	
<u>ΤΥΠΟΣ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΟΣ</u>	<u>ΠΛΗΘΟΣ</u>
<u>ΘΑΜΝΟΚΟΠΤΙΚΑ</u>	
HUSQVARNA E-TECH 225H75	5
<u>ΧΛΟΟΚΟΠΤΙΚΑ</u>	
MITSUBISHI >100	2
MITSUBISHI >150	1
MITSUBISHI >200	1
MITSUBISHI >L52	2
MITSUBISHI >L43	2
<u>ΦΡΕΖΕΣ</u>	
ΦΡΕΖΑ SEP 65m	1
ΦΡΕΖΑ J10	3
<u>ΑΛΥΣΟΠΡΙΟΝΑ</u>	
SOLO 662	1

SOLO 639	1
STIHL 084	1
STIHL 029	1
STIHL 024	1
KOMATSU 310	2
KOMATSU 380	1
<u>ΚΟΥΡΕΥΤΙΚΕΣ ΜΗΧΑΝΕΣ</u>	
VICTA 505 (κατασκευαστής VICTA)	2
GASTEL GAREDN (κατασκευαστής BRIGO & STRATTON)	1
BRIGO&STRATTON (κατασκευαστής BRIGO&STRATTON)	2
SABO (κατασκευαστής SACUS)	1

Ο Δήμος Κορυδαλλού απέκτησε τον Απρίλιο του 2004 έναν κλαδοθραύστη, ένα μηχάνημα πολύτιμο, που μπορεί να θρυμματίσει τα κομμένα κλαδιά, τα οποία συσσορεύονται από τα κλαδέματα. Το ίδιο μπορεί να κάνει και με φύλλα, καθώς και με άλλα φυτικά υπολείμματα, έχοντας σα σκοπό την σημαντική μείωση του όγκου τους, αλλά και τη μελλοντική δημιουργία φυσικού λιπάσματος, μέσα από μια διαδικασία. Εκτός αυτού τα μικρά φυτικά τμήματα, άμεσα μπορούν να τοποθετηθούν στο έδαφος με σκοπό να προστατέψουν τα φυτά από διάφορες δυσμενείς συνθήκες, όπως ξηρασία και κρύο, ενώ έχουν τη δύναμη να αποδώσουν πολύτιμη οργανική ουσία, για καλύτερη και υγιή ανάπτυξη της βλάστησης.

Η σωστή λειτουργία του κλαδοθραύστη επιτρέπει τη μείωση των δρομολόγιων των φορτηγών, που απαιτούνται για τη μεταφορά των κομμένων κλαδιών. Έτσι ελαχιστοποιούνται τα έξοδα, ακόμα και για λιπάσματα, αφού με τη βοήθεια αυτού του μηχανήματος δημιουργείται η καλύτερη φυσική «τροφή» για τα φυτά των χώρων πρασίνου.

Ηλεκτρικά τρίμερς – θαμνοκοπτικά

Τρίμερ 800W, αυτόματη έξοδος διπλής μεσηνέζας 1.6 χιλ., με δυνατότητα τοποθέτησης δίσκου τύπου "Ticut", πλάτος εργασίας 29 εκ., ρυθμιζόμενη χειρολαβή, ρυθμιζόμενη κλίση κοπτικής κεφαλής, ρύθμιση ύψους, περιστροφή λαβής στις 180 μοίρες, ρύθμιση απόστασης, βάρος 3,7 κιλά.

Βενζινοκίνητα τρίμερς – θαμνοκοπτικά

Κινητήρας τετράχρονος 25 κ. εκ. / 1,1 hp / αντιδονητικό σύστημα / μάντας εργασίας / Εργονομική κυκλική λαβή - χειριστήριο / Καρμπυρατέρ διαφράγματος / Με μεταλλικό δίσκο & διπλή αυτόματη μεσηνέζα (tap & go) / Δίκοπο μπορντουροψάλιδο βαρέως τύπου 400 χιλ. με διαφορετικό και ρυθμιζόμενη κλίση 45 μοιρών.

Επαγγελματικό Βενζινοκίνητο θαμνοκοπτικό μεσηνέζας με κινητήρα Tecumseh 5 HP / Πλάτος εργασίας 55 εκ. / μεσηνέζα 3,3 χιλ. Μεγάλοι τροχοί 35,5 εκ. / Κατάλληλο για επιφάνειες χωρίς ή με μικρή κλίση

Τα θαμνοκοπτικά μηχανήματα είναι ιδανικά για άνετη και ασφαλή περιποίηση φυτών εδαφοκάλυψης, εκτάσεων πρασίνου και χαμόκλαδων.

Χλοκοπτικές μηχανές

Ηλεκτρικό χλοοκοπτικό με μοτέρ 1600 W, μεταλλικό σασί, πλάτος εργασίας 46 εκ. ρύθμιση ύψους 2,8 έως 7,5 εκ, 9 θέσεις κοπής, κάδος 60 λίτρων, κατάλληλο για κήπους μέχρι 800 τ.μ.

Είναι αποτελεσματικά μηχανήματα τα οποία κουρεύουν ήσυχα, είναι φιλικά προς το περιβάλλον και εξοπλισμένα με δυνατούς συλλέκτες. Τα χλοοκοπτικά με μπαταρία κουρεύουν μέχρι 1000 μ², και τα ηλεκτρικά μοντέλα περιλαμβάνουν ένα μεταλλικό σασί το οποίο είναι αυτοπροωθούμενο. Όλα έχουν εργονομικές, ρυθμιζόμενες λαβές και είναι πολύ απλά στο χειρισμό και το άδειασμα.

Χλοοκοπτικό τρακτέρ

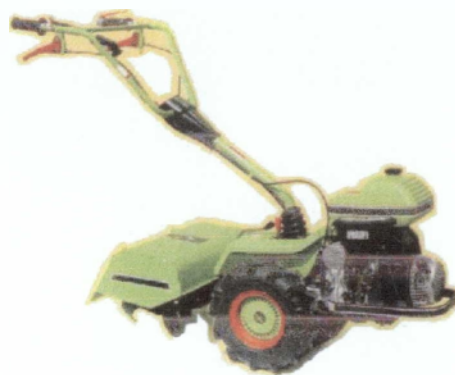

- Κινητήρας βιομηχανικής χρήσεως (I/C)
  - 5 + 1 ταχύτητες
  - Φώτα, μίζα, δυναμό, μπαταρία κλειστού τύπου
  - Οπίσθιας εκκένωσης
- Κάδος 200 λίτρων (εκκένωση από τη θέση του οδηγού)
  - Πλάτος εργασίας 76 εκ.
  - Άνετο κάθισμα και χειρισμός

Φρέζα

- Κινητήρας τετράχρονος 5,5 ίππων
- 1+1 ταχύτητες
- Ρ.Τ.Ο. 646 & 965 στρουφές ανάλογα με τη λειτουργία

Προκαλούν αφρατοποίηση εδάφους, σπασιμο σβώλων, σπασιμο λιθων, ελεγκο χαμηλών ζιζανίων, άρα βοηθούν και στην προετοιμασία σποράς ή φύτευσης.

Αλυσοπρίονα

Τα αλυσοπρίονα είναι δυνατά, αλλά ταυτόχρονα ελαφρά και εύχρηστα. Αποτελούν τους αξιόπιστους

βοηθούς σε όλες τις εργασίες κοπής ξύλου γύρω από το σπίτι και στον κήπο, και πρωτίστως στην ετήσια συλλογή των καυσόξυλων.

Κουρευτικές μηχανές

Απλές μηχανές, ελαφριές -εύκολες στη χρήση.

Χειροκίνητες

Ιδανικές για άνετη και ασφαλή περιποίηση φυτών εδαφοκάλυψης, εκτάσεων πρασίνου και χαμόκλαδων.

Κλαδευτήρια

Τα κλαδευτήρια αποτελούν το πιο διαδεδομένο εργαλείο κλαδέματος, λόγω της ευχρηστίας τους και της ασφάλειας που παρέχουν κατά τη χρήση τους. Για κάθε διαφορετικό σχήμα μόρφωσης, υπάρχουν ειδικά κλαδευτήρια.

9. ΜΕΤΡΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

9.1 ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ – ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

Ο βασικός στόχος του Τμήματος Πρασίνου του Δήμου Κορυδαλλού είναι η ανάπτυξη και η επέκταση του φυτικού ανάγλυφου του Δήμου, σύμφωνα με τις ανάγκες της πόλης, ανάλογα πάντα με το σκοπό που εξυπηρετεί ο κάθε χώρος. Όλες οι κινήσεις του βασίζονται σε λύσεις και ιδέες που δεν προσβάλλουν το περιβάλλον αισθητικά, ούτε και ουσιαστικά, αφού χρησιμοποιούνται στο ελάχιστο φυτοφάρμακα – χημικά σκευάσματα – και επιδιώκεται η εφαρμογή της βιολογικής καταπολέμησης σε συνδυασμό με την οικολογική καλλιέργεια. Ένας από τους κύριους ρόλους του είναι η άμεση εξυπηρέτηση των δημοτών με τον καλύτερο τρόπο, σύμφωνα όμως με τις υπάρχουσες δυνατότητες. Εξάλλου η ευαισθητοποίηση στο πράσινο και η στοιχειώδη εκπαίδευση σε αυτόν τον Τομέα κυρίως πολιτών μικρών ηλικιών είναι ενέργειες πρωταρχικής σημασίας.

9.2 ΣΗΜΕΡΙΝΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

- Συντάσσει όλες τις μελέτες που αφορούν το Τμήμα Πρασίνου για έργα όπως φυτεύσεις (τα δύο τελευταία χρόνια ξεπερνούν τις 8.000), κλαδέματα ψηλών και επικίνδυνων δέντρων, εγκατάσταση χλοοτάπητα, καθώς επίσης αναλαμβάνει και τις προμήθειες φυτικού υλικού, μηχανολογικού εξοπλισμού, λιπασμάτων κ.λ.π.
- Διεκπεραιώνει μελέτες που πρέπει να γίνονται από άλλες Υπηρεσίες, αλλά λόγω έκτακτης ανάγκης δίνονται από το Γραφείο Πρασίνου, όπως η εγκατάσταση σιντριβανιού στην πλατεία Παμμεγίστων Ταξιαρχών, η προμήθεια κλαδοθραυστικού μηχανήματος κ.α.

- Προγραμματίζει νέες, αλλά και συμπληρωματικές φυτεύσεις (διαμόρφωση και ανάπλαση χώρων), επιλογή νέων ειδών και προτείνει μεθόδους που έχουν σχέση με σύγχρονους – εξελιγμένους τρόπους φύτευσης και συντήρησης.
- Φροντίζει με εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες την ανάπτυξη της χλωρίδας και με τη βοήθειά τους μελετά την επέκταση του πρασίνου.
- Μελετά την υλοποίηση σχετικών προγραμμάτων, την φυτική παραγωγή, την διαμόρφωση χώρων από ιδιώτες μηχανικούς, ακόμη και τους τρόπους για ευαισθητοποίηση των πολιτών στο πράσινο.
- Συνεργάζεται με υπαλλήλους της Τεχνικής Υπηρεσίας ή και εργολάβους για την αναμόρφωση ή την δημιουργία νέων χώρων πρασίνου.
- Δέχεται προφορικά και τηλεφωνικά αιτήματα, τα οποία αφού αξιολογηθούν, υλοποιούνται αυτά, στα οποία υπάρχει δυνατότητα.
- Ενημερώνει τους δημότες για τη σωστή ανάπτυξη των δέντρων του πεζοδρομίου τους, με την κοπή ορισμένων κλαδιών, κυρίως εκείνων που έχουν ξεραθεί.
- Συμπληρώνει τα απαραίτητα έγγραφα και της αναγκαίες καταστάσεις του I.S.O. (Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας)(Παράρτημα Α')
- Ασχολείται κάθε χρόνο με την Γιορτή της Άνοιξης. (Προγραμματισμός – Ενεργή συμμετοχή). Στα πλαίσια αυτής της γιορτής συμμετέχει και στη βράβευση της πιο όμορφης βεράντας – μπαλκονιού.
- Το Γραφείο Πρασίνου διοργανώνει προγράμματα και εκδηλώσεις σε συνεργασία με σχολεία και διάφορους φορείς. Για παράδειγμα ενδεικτική αναδάσωση, φύτευση χώρων σχολείων και πλατειών, τα οποία και πραγματοποιεί με τη βοήθεια των εργατών.
- Ακούει με προσοχή τις απόψεις των μικρών δημοτών για το πράσινο. Ενημερώνει και συμβουλεύει τα παιδιά για το καλό που κάνουν τα φυτά. Μαζί με αυτά, φυτεύει δέντρα στο χώρο του σχολείου τους για να τα συντροφεύουν στα παιχνίδια τους.
- Δρομολογεί το υδροφόρο όχημα του Δήμου, όταν υπάρχει ανάγκη και σε καθημερινή βάση τους καλοκαιρινούς μήνες.

- Προγραμματίζει μακροπρόθεσμα, αλλά και καθημερινά τις εργασίες της Υπηρεσίας
- Ελέγχει και καθοδηγεί επιστάτες και - όπου υπάρχει δυνατότητα - συνεργεία.
- Καθημερινά διενεργεί αυτοψίες όπου υπάρχει ανάγκη - με προτεραιότητα στις γραπτές αιτήσεις - και κυρίως μετά από τηλεφωνικές επαφές δημοτών για φυτεύσεις, κοπές, κλαδέματα, διάφορους καθαρισμούς, αιτήσεις κ.λ.π.
- Σε συνεργασία, με την Δημοτική Αστυνομία κάνει την διαδικασία μετά από καταγγελία για παράνομες πράξεις επί του πρασίνου (αυτοψίες, απαραίτητα έγγραφα, συστάσεις, πρόστιμα κ ά.).
- Εξετάζει τις ανάγκες και τα προβλήματα άρδευσης και ενημερώνει τους αρμόδιους (υδραυλικούς ή/και την Τεχνική Υπηρεσία).
- Παρακολουθεί τις περιπτώσεις που αφορούν κοπές κλαδιών που ακουμπούν ή βρίσκονται πολύ κοντά σε καλώδια, κάνοντας την απαραίτητη αυτοψία και το αναγκαίο έγγραφο στην Δ.Ε.Η
- Ελέγχει τις περιπτώσεις πολύ ψηλών και επικίνδυνων δέντρων και προγραμματίζει κλάδεμα με δημοτικό ή ιδιωτικό ανυψωτικό μηχάνημα.
- Παρακολουθεί και ελέγχει τις περιπτώσεις που αφορούν στο περιαστικό πράσινο και το Δασύλλιο Σχιστού. Αποστέλλει τα ανάλογα έγγραφα σε Δασαρχείο ή και άλλες Υπηρεσίες.
- Συνεργάζεται συνεχώς με το Δημοσκόπιο (περιοδικό του Δήμου) καθώς επίσης και εκδίδει ειδικά έντυπα, όταν κριθεί απαραίτητο.
- Συμμετέχει σε διάφορες επιτροπές του Δήμου, όποτε αυτό ζητηθεί.
- Κάνει προτάσεις για την εύρυθμη λειτουργία του Τμήματος και δίνει λύσεις.
- Φροντίζει για την εκτέλεση κάθε εργασίας στους χώρους πρασίνου, όσο επιτρέπουν τα άτομα και ο χρόνος.
- Ασχολείται με την συντήρηση, την καλλιέργεια και την επέκταση – έστω και με ορισμένες φυτεύσεις – των χώρων πρασίνου και των δενδροστοιχιών.
- Φροντίζει τις απαραίτητες επιχωματώσεις και διαμορφώσεις επιφανειών, όταν δεν έχουν γίνει από τους εκάστοτε εργολάβους.

- Ασχολείται με προμήθεια, συντήρηση και επισκευή διάφορων μηχανών και εργαλείων.
- Συμμετέχει στον καθαρισμό των σιντριβανιών.
- Ασχολείται με την αποκομιδή κλαδιών με φορτηγό.
- Φροντίζει για την Πυρασφάλεια και τον Καθαρισμό του Δασυλλίου.
- Ασχολείται με την φυτοπροστασία και την βιολογική καταπολέμηση.
- Το Νοέμβριο του 2005 φυτεύει με δεκάδες φυτά, χώρους που είναι διαμορφωμένοι εδώ και χρόνια, βελτιώνοντας την όψη τους και αλλάζοντας εντελώς την αισθητική του περιβάλλοντος. Για παράδειγμα:
  - Πλατεία Χιμάρας και Ηλείας: 350 μεγάλα είδη (τριανταφυλλιές, πικροδάφνες, βερβερίδες, κουφέες, λεβάντες, καλλιστήμονες, λείλαντ, φειζόες, λαντάνες κ.λ.π.) και 110 ποώδη φυτά (πολυετή: γεράνια, αρμπαρόριζες και εποχιακά: πολύχρωμοι πανσέδες).
  - Τρίγωνο Καραολή Δημητρίου και Νοταρά: 40 θάμνοι (πικροδάφνες και λαντάνες), για να αναμορφώσουν την έκταση κάτω από τα πεύκα.
  - Παρτέρια έξω από το 12ο Δημοτικό σχολείο: 600 πολυετή ποώδη φυτά μεσημβριάνθεμοι. Το γνωστό μπουζί, που αντέχει σε αντίξοες καταστάσεις, επειδή τα συγκεκριμένα παρτέρια έχουν μεγάλη κλίση και δύσκολα μπορούν να φιλοξενήσουν άλλα είδη φυτών.
  - Παιδική χαρά στο Β' Βρεφονηπιακό σταθμό: 22 αναρριχώμενα (αγιόκλημα, πασιφλόρα και γιασεμί) και 10 αρωματικά (μέντα, ρίγανη, λεβάντα και δεντρολίβανο).
  - Μικράς Ασίας: Φυτεύσεις με ανθισμένα είδη, που συμπληρώνουν τις συνθέσεις των κωνοφόρων μικρής ανάπτυξης (νάνα έλατα, γιουνίπεροι και τούγιες). Έτσι δημιουργείται ένα ορεινό «κλίμα», δανεισμένο από τις ελληνικές πλαγιές.

9.3 ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΤΙΜΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Το Γραφείο Πρασίνου μέχρι τώρα, πέρα από όλες τις καθιερωμένες καθημερινές εργασίες, απαραίτητες για την καλή λειτουργία του, πάντα αναζητά λύσεις για επείγουσες περιπτώσεις και δύσκολες καταστάσεις. Μάλιστα όπου δεν μπορεί να ανταπεξέλθει μόνο του – εξαιτίας έλλειψης μηχανημάτων, υλικών ή και φυτών, ακόμα και λόγω έλλειψης προσωπικού – κινείται επικοινωνιακά και με ένα σύστημα διακίνησης εγγράφων, αναφορών, πληροφοριών, προτάσεων και τηλεφωνημάτων προς διάφορες κατευθύνσεις (Υπουργεία, Οργανισμοί, Υπηρεσίες, Δασαρχείο κ.α.) για να εξασφαλίσει υλικά και ενέργειες αν χρειαστεί.

Τέτοια παραδείγματα είναι εκείνο του ΥΠΕΧΩΔΕ που ξεκίνησε εργασίες στην πόλη στον Τομέα του Πρασίνου μετά από μια σειρά εγγράφων και δεκάδων τηλεφωνημάτων με τους αρμόδιους. Αφού πείστηκαν και πείστηκαν για διάφορα θέματα, μέχρι σήμερα στηρίζουν αρκετά τις προσπάθειες. Έτσι κατάφερε ο δήμος να κλαδευτούν οι πανύψηλες λεύκες της νησίδας της Γρ. Λαμπράκη, γεγονός που θα επαναλαμβάνεται κάθε χρόνο, όπως διαβεβαιώθηκε. Η νησίδα δεν καταναλώνει εργατοώρες του Δήμου, αφού το ΥΠΕΧΩΔΕ αναθέτει σε δικό του εργολάβο τον καθαρισμό, το κούρεμα του χλοοτάπητα και το κλάδεμα των θάμνων της. Αξίζει να σημειωθεί ότι πραγματοποιείται μέχρι σήμερα ο καθαρισμός και η συντήρηση όχι μόνο του τμήματος της νησίδας της Γρ. Λαμπράκη που ανήκει στο δήμο Κορυδαλλού, αλλά και εκείνων της Νίκαιας. Έγινε και η συμπληρωματική φύτευση της Γρ. Λαμπράκη και η φύτευση της έκτασης του δημοτικού χώρου στάθμευσης, καθώς επίσης και η φύτευση και η σπορά χλοοτάπητα του νέου τμήματος της οδού Ποταμού, αλλά και του κεντρικού διαδρόμου των 88 στρεμμάτων. Η άψογη συνεργασία του Τμήματός Πρασίνου με τους αρμόδιους γεωπόνους υπαλλήλους του ΥΠΕΧΩΔΕ και εργολάβους, εξασφαλίζει όλες εκείνες τις βασικές προϋποθέσεις για μια μόνιμη επικοινωνία και κατανόηση των επιμέρους τοπικών αναγκών.

Ένα ακόμα παράδειγμα είναι εκείνο της Αναδάσωσης. Ξεκίνησε με έγγραφα και προσωπικές επαφές με τη Διεύθυνση Αναδάσωσης για να οργανωθεί η από μέρους τους μελέτη για αναδάσωση στις ορεινές περιοχές του Δήμου μας. Μέσα από αυτή τη συνεργασία εξασφαλίστηκε με τακτική αλληλογραφία δωρεάν προμήθεια – από το Φυτόριο της Αμυγδαλέζας - εκατοντάδων φυτών που έβγαλαν τον Δήμο από

τη δύσκολη θέση, όταν δεν μπορούσε ή δεν είχε φυτά. Έτσι δόθηκε η ευκαιρία να γίνουν κινήσεις ευαισθητοποίησης, αλλά και αναδάσωσης, πέρα από όσα έλεγε το Δασαρχείο.

Μια ακόμα συνεργασία μετά από επικοινωνίες είναι εκείνη με την ΑΝΔΗΠ που κατάφερε τη φύτευση ορισμένων φυτών σε ορεινή περιοχή μέσω δικιάς της εργολαβίας.

Ένα πολύ καλό παραγωγικό αποτέλεσμα έφερε και η επικοινωνία με τον ΑΣΔΑ. Μια ακόμα συνεργασία που έφτασε σε επιτυχία και διατηρείται σταθερά σε άριστα επίπεδα. Μετά από – έγγραφες και τηλεφωνικές – επικοινωνίες και μετά από προσωπικές επαφές, πρόσφερε το βασικό φυτικό υλικό για στοιχειώδεις εκπαιδευτικές κινήσεις με σχολεία. Εξακολούθησε με τον βασικό καθαρισμό του Δασυλλίου Σχιστού, που για πρώτη φορά έγινε σε όλη την έκτασή του και αφορούσε όχι μόνο την κοπή ξερών χόρτων και τη συλλογή σκουπιδιών, αλλά και το κλάδεμα των χαμηλών κλαδιών όλων των πεύκων. Και δεν στάθηκαν εκεί, με νέα εργολαβία ανέθεσαν την πυρασφάλεια - για τους ζεστούς μήνες - σε φύλακες, λύνοντας βασικά προβλήματα και χαρίζοντας στο Δήμο άφθονες εργατοώρες. Η συνεχής επικοινωνία εξασφάλισε φέτος φυτά και εργάτες για κινήσεις Αναδάσωσης με σχολεία. Ακόμα και τη χρονιά των Ολυμπιακών Αγώνων που απαγορευόταν η χορήγηση φυτών σε πόλεις που δεν είναι «Ολυμπιακές», το Τμήμα Πρασίνου κατάφερε να αποσπάσει δασικά και καλλωπιστικά είδη, ακόμα και εργατοώρες, αφού τα ανοίγματα για τη φύτευση έγιναν από δικούς τους εργάτες και με δικό τους μηχάνημα. Αξίζει να σημειωθεί ότι σήμερα έχουν υποσχεθεί για το επόμενο φθινόπωρο νέα χορήγηση φυτών και την ανάλογη βοήθεια στη φύτευση. Εξάλλου συντομότερα θα αποδείξουν την άποψη συνεργασία, με την συνδρομή τους στον καθαρισμό του Δασυλλίου Σχιστού και την επανάληψη της Πυρασφάλειας για το 2006, όπως πραγματοποιήθηκε και άλλες χρονιές.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, το Τμήμα Πρασίνου προσπαθεί για την ακεραιότητα των φυτών και την ασφάλεια των δημοτών, να υπεισέρχεται και σε θέματα που, ίσως να μην το αφορούν άμεσα, αλλά το ενδιαφέρουν ουσιαστικά, όπως εκείνο με τον δρόμο προς τα Πυροβολεία, ένα θέμα που προσπαθεί χρόνια να λύσει, αν κάποια Υπηρεσία ή Υπουργείο αναλάβει την ευθύνη του. Μέχρι σήμερα σε όλες τις περιπτώσεις δεν ευοδώθηκαν οι προσπάθειες.

Ακόμα και οι επικοινωνίες που δεν έχουν εμφανές αποτέλεσμα βρίσκουν το στόχο τους έμμεσα, αφού εξασφαλίζουν μελλοντικές συνεργασίες ή απλά δίνουν ιδέες που υλοποιούνται για το καλό όλων (π.χ. παρελθόντα έγγραφα προς την Διεύθυνση Αναδάσωσης εξασφάλισαν την αρχή της συνεργασίας με τον ΑΣΔΑ, προτάσεις προς τον ΟΣΚ (Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων) έδωσαν τη ιδέα για μια αυλή που θα περιβάλλεται από πράσινο και θα προσφέρει χαρά στα παιδιά των σχολείων, πράγμα που είναι στόχος πλέον του Οργανισμού).

Οι καλές σχέσεις με τους γύρω Δήμους και η αναγνώριση από μέρους τους για την αξιόλογη εργασία που επιτελείται, έχει εξασφαλίσει συνθήκες για επείγουσες ανάγκες με άμεση εξυπηρέτηση όπως χορήγηση εργαλείων, υδροφόρας κ.α.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι γύρω Δήμοι θεωρούν πρότυπο το Τμήμα Πρασίνου και το συμβουλεύονται σε διάφορα τοπικά ζητήματα περιβάλλοντος.

9.4 ΠΡΩΤΟΠΟΡΕΣ ΙΔΕΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ

Πριν χρόνια, ο δήμος είχε χριστουγεννιάτικο στολισμό με λευκά φωτάκια στα δέντρα. Έτσι άνοιξε ο δρόμος για τις επόμενες χρονιές με μια ανοδική πορεία ως το σημερινό αποτέλεσμα.

Πριν χρόνια ξεκίνησε – και συνεχίζεται κάθε χρόνο – το πρόγραμμα «ελληνικές γωνιές» που αφορά φυτεύσεις σε σχολεία με παιδιά κάθε ηλικίας από Βρεφονηπιακούς Σταθμούς μέχρι και Λύκεια. Συγχρόνως γίνεται ενημέρωση και στοιχειώδης εκπαίδευση σχετικά με τα φυτά. Μετά ζητείται από τους μαθητές να ετοιμάσουν ζωγραφιές ή μικρές εκθέσεις, ώστε να φαίνονται όλα αυτά που αποκόμισαν από το πρόγραμμα, αλλά και να εμπεδώσουν με ευχάριστο τρόπο όλα όσα έγιναν στο χώρο τους. Αξίζει να σημειωθεί ότι αυτό ήταν η αιτία να φέρει εδώ τον ΟΣΚ και να δώσει φυτά και εργάτες μέσω εργολαβίας για να εφαρμόσουν φύτευση σε σχολείο, που βασίστηκε σε προτεινόμενο σχέδιο Αρχιτεκτονικής Τοπίου του Τμήματος Πρασίνου.

Βασική προϋπόθεση για την σωστή διαμόρφωση των εξωτερικών χώρων το Γραφείο Πρασίνου θεωρεί την εφαρμογή της Αρχιτεκτονικής Τοπίου, που μόνο σε

έτοιμα παρτέρια μπόρεσε μέχρι σήμερα να εφαρμόσει, δηλαδή με την απλή επιλογή φυτών. Η Αρχιτεκτονική Τοπίου πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, από τεχνικούς – επιστήμονες και μη – από την αρχή, πριν ακόμα σχεδιαστεί ο οποιοσδήποτε χώρος, αφού καθορίζει επίπεδα, εισόδους, διαδρόμους, καθιστικά, πλακόστρωτα και όλα τα απαραίτητα στοιχεία, μέχρι και τη φύτευση. Μέχρι σήμερα πάντως σχεδιαστικές προτάσεις έγιναν για τα παρτέρια πεζοδρομίων της οδού Ταξιαρχών, σε σχολεία, σε λίγες παιδικές χαρές, στο πρώην Άσυλο, στην πλατεία Δημαρχείου, και στον προτεινόμενο Βοτανικό Κήπο, πίσω από το μελλοντικό Αναψυκτήριο.

Στον Βοτανικό κήπο θα συντηρούνται δεκάδες διαφορετικά ελληνικά είδη, αυτοφυή και καλλιεργούμενα, αρωματικά και καλλωπιστικά, βότανα και φαρμακευτικά, μεγάλα και μικρά, πολυετή και εποχιακά. Η ολοκληρωμένη διαμόρφωση θα βασιστεί στις αρχές της Αρχιτεκτονικής Τοπίου και θα περιλαμβάνει εκτός από τα βασικά παρτέρια, το στοιχείο του νερού – σε σιντριβάνι – και ένα στεγασμένο χώρο για πουλιά, τα οποία θα είναι ελεύθερα να πετούν στον κήπο και να απολαμβάνουν τη φυσική του ομορφιά. Μάλιστα θα κατασκευαστεί και μια άνετη «λεκάνη», όπου θα μπορούν να ξεδιψούν και να κάνουν το μπάνιο τους. Οι διάδρομοι και τα δάπεδα δεν θα αποτελούνται από τα συνηθισμένα ψυχρά υλικά, αλλά από ειδικά χαλίκια εδαφοκάλυψης, που λίγοι μόνο έχουν χρησιμοποιήσει στη χώρα μας. Επίσης στην έκταση θα δημιουργηθεί ένα ηλιακό ρολόι πλαισιωμένο από φυτά, αλλά και μια πέτρινη βρύση για τους επισκέπτες. Στο Βοτανικό κήπο θα υπάρχουν διάφορα καθιστικά, από όπου θα μπορεί ο καθένας να απολαμβάνει το τοπίο και να ξεκουράζεται. Ανάμεσά τους θα υπάρχουν χώροι με άνετες διαστάσεις, οι οποίοι θα φιλοξενούν παιδιά με σκοπό της πραγματοποίηση προγραμμάτων εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης για το πράσινο.

Πριν χρόνια έκανε πράξη τη βιολογική καταπολέμηση, εποχή που μόνο λίγοι Δήμοι γνώριζαν αυτού του είδους την φυσική αντιμετώπιση ασθενειών. Από τότε, όταν υπάρχει στον προϋπολογισμό το ανάλογο ποσό, εφαρμόζεται η βιολογική καταπολέμηση.

Συγκεκριμένα πέρυσι εξαπολύθηκαν εχθροί των εντόμων, που προσβάλλουν τις άφθονες νεραντζιές των πεζοδρομίων. Φέτος θα επαναληφθεί και για άλλα δένδρα.

Η οικολογική αντιμετώπιση της ανάπτυξης των φυτών με την εφαρμογή της βιολογικής καταπολέμησης, αλλά και την χρήση ακίνδυνων ποσοτήτων χημικών σκευασμάτων, προστατεύει τους δημότες και αναγκάζει το πράσινο σε μια φυσική εξέλιξη. Βέβαια όλα τα φυτά θα ήταν σε πολύ καλύτερη κατάσταση, έστω και με αυτούς τους φυσικούς τρόπους, αν υπήρχε στη διάθεση των ριζών καλό κηπευτικό χώμα, πράγμα το οποίο ζητείτε συνέχεια. Δυστυχώς όμως, όταν προετοιμάζεται ένας χώρος από εργολάβο, το χώμα στις 80% των περιπτώσεων προέρχεται συνήθως από εκσκαφές και σχεδόν πάντα είναι φτωχό και με πέτρες.

Έχοντας υπόψη του όλα τα παραπάνω, εδώ και χρόνια προσπαθεί με επανειλημμένες προτάσεις την προμήθεια κλαδοθραύστη, μεγάλο μηχάνημα που λίγες πόλεις έχουν αποκτήσει και το οποίο θρυμματίζει τα κλαδιά οπότε και μειώνει τον όγκο τους, ελαχιστοποιεί τα δρομολόγια των φορτηγών, καταφέρνει τη δημιουργία μιας άριστης οργανικής ουσίας – λιπάσματος που μπορεί άμεσα ή στο μέλλον να χρησιμοποιηθεί στο Πράσινο του Δήμου.

Το Γραφείο Πρασίνου, γνωρίζει την σπουδαιότητα της ενημέρωσης των δημοτών και την αξία του Τύπου. Έτσι διατηρεί πάντα άψογη και ενεργή συνεργασία με το Γραφείο Τύπου, δίνοντας τακτικά κείμενα και στοιχεία για τα δρώμενα του Τμήματος. Ενημερώνει συνεχώς τη ιστοσελίδα του Δήμου με κατάλληλα κείμενα και συνοδευτικές φωτογραφίες. Κατά καιρούς έχουν γίνει και ορισμένα αφιερώματα στο Πράσινο του Δήμου σε ειδικό περιοδικό.

Το Γραφείο Πρασίνου, δημιουργεί γνωριμίες και σχέσεις με «παράγοντες» και δημότες της πόλης και όχι μόνο. Έτσι κινείται πάντα στα πλαίσια των δημοσίων σχέσεων, με όλα τα παρελκόμενα οφέλη για το Τμήμα αλλά και το Δήμο. Πραγματοποιεί προγράμματα και εκδηλώσεις (φυτεύσεις με Συλλόγους, ΚΑΠΗ, σχολεία, ενημερωτικές ομιλίες σε παιδιά κ.λ.π.).

Το Γραφείο Πρασίνου, αναλαμβάνει μεγάλο μέρος ευθυνών για την οργάνωση της Γιορτής της Άνοιξης, που κάθε χρόνο περιλαμβάνει διάφορες εκδηλώσεις, στις οποίες πάντα συμμετέχει ενεργά. Εκτός από τις απαραίτητες - πρακτικές - εργασίες, κάνει δημόσιες σχέσεις, εξασφαλίζει χρηματικά ποσά μέσω διαφημίσεων, καθώς επίσης και χρήσιμα υλικά για τη γιορτή.

Ανακαλύπτει ιδέες και ανθρώπους που μπορούν να στηρίξουν αυτές και ενθαρρύνει τους δημότες να προσφέρουν ευχάριστα ότι μπορούν.

Το Γραφείο Πρασίνου διατηρεί σχέσεις με επιστημονικούς οργανισμούς, όπως είναι η Ανώτατη Γεωπονική Σχολή και το Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο, καθώς επίσης και με σπουδαίους επιστήμονες, ώστε να υπάρχει συνεργασία σε διάφορες σοβαρές περιπτώσεις.

Για παράδειγμα οι νεραντζιές του δήμου αντιμετωπίζουν ένα σημαντικό πρόβλημα, την προσβολή του εριώδη αλευρώδη. Το συγκεκριμένο έντομο γεμίζει τα όμορφα φύλλα με μια κολλώδη ουσία και ταλαιπωρεί όλη τη βλάστηση. Το Τμήμα Πρασίνου, ακολουθώντας τις εντολές του Μπενάκειου Ινστιτούτου και τις συμβουλές ειδικών εντομολόγων, αποφεύγει σε γενικές γραμμές το καθολικό κλάδεμα του μεγάλου ποσοστού νεραντζιών, που γινόταν κάθε χρόνο. Με αυτή την οικολογική μέθοδο έχει καταφέρει να μειώσει στο ελάχιστο τη δύσκολη προσβολή. Ο λόγος είναι ότι στον Κορυδαλλό ζει και πολλαπλασιάζεται ένα ωφέλιμο έντομο, μετά από κατάλληλες εξαπολύσεις, το *Cales noaki*, το οποίο καταστρέφει τον εριώδη αλευρώδη. Έτσι χωρίς αυστηρά κλαδέματα και χωρίς επικίνδυνα χημικά μέσα, τα δέντρα δυναμώνουν και αναπτύσσονται στους δρόμους της πόλης, χωρίς να δημιουργούν ιδιαίτερο πρόβλημα.

Το Τμήμα Πρασίνου έχει δημιουργήσει φυτώριο, που προσπαθεί να λειτουργήσει όχι μόνο με φύλαξη – συντήρηση φυτών, αλλά και με πολλαπλασιασμό νέων ειδών χρησιμοποιώντας ένα πρόχειρο θερμοκήπιο.

Το φυτώριο καταλαμβάνει έκταση δύο στρεμμάτων, η οποία μέχρι πρότινος ήταν τόπος συγκέντρωσης άχρηστων υλικών. Διαθέτει θερμοκήπιο 70 τετραγωνικών μέτρων και φιλοξενεί περισσότερα από 7.000 φυτά, ενώ έχει πραγματοποιήσει την παραγωγή 1.000 μικρόφυτων.

Οι δυνατότητες του, στο μέλλον, θα είναι κατά πολύ μεγαλύτερες, αφού θα μπορεί να συντηρεί άμεσα 20.000 με 50.000 φυτά, ανάλογα το μέγεθος και στο εξελισσόμενο περιβάλλον του να παράγει 5.000 φυτά τουλάχιστον. Στόχος είναι να γίνει ο Δήμος αυτάρκης, ώστε όχι μόνο να μην αγοράζει φυτά, αλλά και να προμηθεύει τους δημότες που ενδιαφέρονται για την επέκταση και την ενίσχυση του πρασίνου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΧΩΡΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ
ΤΡΟΠΟΣ ΠΟΤΙΣΜΑΤΟΣ

ΧΩΡΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ ΜΕ ΑΥΤΟΜΑΤΟ ΚΑΙ ΗΜΙΑΥΤΟΜΑΤΟ* ΤΡΟΠΟ ΠΟΤΙΣΜΑΤΟΣ

ΠΛΑΤΕΙΕΣ

Πλατεία Εθνικής Αντίστασης (Αγ. Γεωργίου).Αυτόματο το οποίο προς το παρών έχει ηλεκτρονικό πρόβλημα: Ο κηπουρός "ανοίγει" με το χέρι το αρδευτικό σύστημα.

- « Παγκ. Ειρήνης (Μέμου). Αυτόματο, το οποίο δεν λειτουργεί επειδή έχει σοβαρό πρόβλημα στην αντλία. Εξάλλου χρειάζεται βασικό ανταλλακτικό στη σύνδεση του συστήματος με την γεώτρηση και αυτό τον καιρό «παίρνει» νερό από την ΕΥΔΑΠ.
- « Αλησμόνητων Πατρίδων. Αυτόματο με μικρό πρόβλημα σε ένα παρτέρι, που χρειάζεται ηλεκτρολογική επισκευή και τώρα ποτίζεται με λάστιχο.
- « Έλληνα Δασκάλου (Παπαδιαμάντη). Αυτόματο.
- « Γληνού. Αυτόματο.
- « 25^{ης} Μάρτη. Αυτόματο.
- « Αλ. Παναγούλη (Δεξαμενής). Αυτόματο.
- « Παμμεγίστων Ταξιαρχών. Αυτόματο. Μέχρι τώρα η μισή πλατεία ποτιζόταν αυτόματα, ενώ η υπόλοιπη με το αρδευτικό, που «άνοιγε» με το χέρι ο κηπουρός.
- « Κολοκοτρώνη. Αυτόματο.
- « Μερκάτη. Αυτόματο.
- « Ηρώων Πολυτεχνείου (Κανάρια). Αυτόματο.
- « Ελ. Βενιζέλου. Αυτόματο.
- « Αναψυκτηρίου (88 στρέμματα). Ημιαυτόματο.
- « 28^{ης} Οκτωβρίου και γήπεδο Μπάσκετ. Ημιαυτόματο
- « Αγ. Δημητρίου (Καραϊσκάκη). Αυτόματο.
- « Ελληνίδας Μητέρας (Θήρας και Παπαδιαμάντη). Αυτόματο.
- « Δημαρχείου (πρώην Άσυλο). Αυτόματο.

ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΙ

Πεζοδρόμος Τραπεζούντος και Αγ. Νικολάου. Αυτόματο.

- « Ευκλείδη. Ημιαυτόματο.
- « Κοραή. Ημιαυτόματο.
- « Επτανήσου. Αυτόματο.
- « Σάμου. Αυτόματο.
- « Σκουφά. Αυτόματο.
- « Αγ. Γεωργίου. Ημιαυτόματο.

ΠΑΡΤΕΡΙΑ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΩΝ ΟΔΟΥ ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ. Αυτόματο.

ΤΡΙΓΩΝΑ

Τρίγωνο Μπουμπουλίνας. Ημιαυτόματο.

- « απέναντι από Πλ. 25^{ης} Μάρτη και οι σκάλες. Ημιαυτόματο.
- « Πατρόκλου (2). Ημιαυτόματο.
- « Έλλης και Μαραθώνος. Ημιαυτόματο.
- « Σύρου και Πάρου. Ημιαυτόματο.
- « Αγ. Νικολάου και Κυκλάδων. Ημιαυτόματο.
- « Γαρδένια (Πλ. Ελ. Βενιζέλου). Ημιαυτόματο.
- « Ατταλείας και Μεσολογγίου. Ημιαυτόματο.
- « Ατταλείας και Λαμπράκη. Ημιαυτόματο.
- « Ι.Κ.Α. Ημιαυτόματο.

ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΧΑΡΕΣ

Παιδική Χαρά Κουμπάκη. Ημιαυτόματο.

- « Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη. Ημιαυτόματο.
- « Αθανασίου Διάκου. Ημιαυτόματο.

ΧΩΡΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Α'Βρεφονηπιακός Σταθμός. Αυτόματο.

Β'Βρεφονηπιακός Σταθμός. Αυτόματο.

Παιδικός Σταθμός στο Αδιέξοδο Σάμου. Αυτόματο.

3° Νηπιαγωγείο. Ημιαυτόματο.
1° Νηπιαγωγείο. Ημιαυτόματο.
4° Νηπιαγωγείο. Αυτόματο.
7° Νηπιαγωγείο. Ημιαυτόματο.
13° Νηπιαγωγείο. Ημιαυτόματο.
15° Νηπιαγωγείο. Ημιαυτόματο.
6°-16° Νηπιαγωγείο. Αυτόματο.
4°-7° Δ.Σ. Ημιαυτόματο.
5° Δ.Σ. Ημιαυτόματο.
6°-8 Δ.Σ. Ημιαυτόματο.
9° Δ.Σ. Ημιαυτόματο.
12° Δ.Σ. Ημιαυτόματο.
11°-13° Δ.Σ. Ημιαυτόματο.
16°-17° Δ.Σ. Αυτόματο.
5° Γυμνάσιο. Ημιαυτόματο.
7°-9° Γυμνάσια. Ημιαυτόματο.
3° Λύκειο. Ημιαυτόματο.
5° Λύκειο. Ημιαυτόματο.
4° Λύκειο. Ημιαυτόματο.

ΤΕΕ Προκατασκευασμένα σχολεία στην Καραολή Δημητρίου. Ημιαυτόματο.
Διάδρομοι στα 88 στρέμματα έξω από τα σχολικά συγκροτήματα. Ημιαυτόματο.
Κεντρικός διάδρομος στα 88 στρέμματα δίπλα από Ε.Α.Κ. Αυτόματο.

ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΧΩΡΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

Νησίδα Ποταμού (παλιά και νέα). Ημιαυτόματο.
Νησίδα Δερβενακίων. Ημιαυτόματο.
Νησίδα Τσακάλωφ. Ημιαυτόματο.
Παρτέρια Γρ. Λαμπράκη. Ημιαυτόματο σε μεγάλο μέρος.
Νησίδα Λαμπράκη. Ημιαυτόματο.
Πνευματικό Κέντρο. «
Χώροι Πρασίνου γύρω από φυλακές. Ημιαυτόματο.
Δημοτικό PARKING. Ημιαυτόματο.
Σινέ Παράδεισος. Ημιαυτόματο.

*Το ημιαυτόματο σύστημα άρδευσης αφορά εγκατάσταση σωληνώσεων και λειτουργία ποτίσματος με χειροκίνητο τρόπο.

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
ΕΡΓΑΣΙΩΝ

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ	ΕΡΓΟ: ΦΥΤΕΥΣΗ ΦΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	
ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	
Δ/ΝΣΗ ΠΡΑΣΙΝΟΥ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	
ΤΜΗΜΑ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	
ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: Κ.Α.451262.920	

<u>ΕΙΔΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ</u>	<u>ΑΡ. ΤΙΜΩΛ.</u>	<u>ΚΩΔΙΚΟΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ</u>	<u>ΤΙΜΗ ΜΟΝΑΔΑΣ</u>	<u>ΠΟΣΟΤΗΤΑ</u>	<u>ΣΥΝΟΛΟ</u>
Φύτευση Γερανιού	1°	ΠΡΣ σχετ. 5220	963	300	288.900
Φύτευση Λαντάνας	2°	ΠΡΣ σχετ. 5210	1.228	300	368.400
Φύτευση Βερονίκης	3°	ΠΡΣ σχετ. 5210	1.128	100	112.800
Φύτευση Βουκαμβούλλας	4°	ΠΡΣ σχετ. 5220	1.863	40	74.520
Φύτευση Λαγκεστρέμιας	5°	ΠΡΣ σχετ. 5220	4.628	40	185.120
Φύτευση Σοφόρας	6°	ΠΡΣ σχετ. 5220	3.728	30	111.840
Φύτευση Ευκάλυπτου	7°	ΠΡΣ σχετ. 5220	4.228	30	126.840
Φύτευση Άκανθας	8°	ΠΡΣ σχετ. 5220	1.128	300	338.400
Φύτευση Καλλιστήμονα	9°	ΠΡΣ σχετ.	3.228	200	645.600

		5220			
Φύτευση Τεύκτριου	10°	ΠΡΣ σχετ. 5220	1.028	300	308.400
Φύτευση Φωτίνιας	11°	ΠΡΣ σχετ. 5210	3.728	150	559.200
Φύτευση Αβούτουλου	12°	ΠΡΣ σχετ. 5210	2.728	80	218.240
Φύτευση Κυδωνιάστρου Οριζοντιόκλαδου	13°	ΠΡΣ σχετ. 5210	1.228	50	61.400
Φύτευση Ιβίσκου Συριακού	14°	ΠΡΣ σχετ. 5210	2.228	150	334.200
Φύτευση Φορσύθιας	15°	ΠΡΣ σχετ. 5210	2.228	100	222.800
Φύτευση Τριανταφυλλιάς	16°	ΠΡΣ σχετ. 5220	4.663	50	233.150
Φύτευση Πυράκανθου	17°	ΠΡΣ σχετ. 5210	928	600	556.800

ΣΥΝΟΛΟ: 4.746.610

ΑΠΡΟΒΛΕΠΤΑ 15%: 711.992

ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ: 5.458.602

Φ.Π.Α. 18%: 982.549

ΤΕΛΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ: 6.441.151 δολ.

ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ 31-07-2001

Η ΣΥΝΤΑΞΑΣΑ: ΕΙΡΗΝΗ ΜΑΓΓΙΝΗ- ΓΕΩΠΟΝΟΣ

11. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΠΗΓΕΣ

- κ. ΚΑΝΤΑΡΤΖΗΣ Α. ΝΙΚΟΛΑΟΣ - «ΑΝΘΟΚΟΜΙΑ»
ΤΟΜΟΣ 3: «ΠΟΛΥΕΤΗ - ΠΟΩΔΗ ΦΥΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΟΥ»
Α' ΕΚΔΟΣΗ 1992 - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
- κ. ΚΑΝΤΑΡΤΖΗΣ Α. ΝΙΚΟΛΑΟΣ - «ΑΝΘΟΚΟΜΙΑ»
ΤΟΜΟΣ 5: «ΑΕΙΘΑΛΕΙΣ - ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΟΙ ΘΑΜΝΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΟΥ»
Γ' ΕΚΔΟΣΗ 1994 - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
- κ. ΚΑΝΤΑΡΤΖΗΣ Α. ΝΙΚΟΛΑΟΣ - «ΑΝΘΟΚΟΜΙΑ»
ΤΟΜΟΣ 6: «ΦΥΛΛΟΒΟΛΟΙ - ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΟΙ ΘΑΜΝΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΟΥ»
Γ' ΕΚΔΟΣΗ 1999 - ΑΘΗΝΑ
- κ. ΚΑΝΤΑΡΤΖΗΣ Α. ΝΙΚΟΛΑΟΣ - «ΑΝΘΟΚΟΜΙΑ»
ΤΟΜΟΣ 7: «ΑΕΙΘΑΛΗ - ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΑΣΙΚΑ ΔΕΝΔΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΟΥ»
Β' ΕΚΔΟΣΗ 1999 - ΑΘΗΝΑ
- κ. ΚΑΝΤΑΡΤΖΗΣ Α. ΝΙΚΟΛΑΟΣ - «ΑΝΘΟΚΟΜΙΑ»
ΤΟΜΟΣ 8: «ΦΥΛΛΟΒΟΛΑ - ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΑΣΙΚΑ ΔΕΝΔΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΟΥ»
Β' ΕΚΔΟΣΗ 1999 - ΑΘΗΝΑ
- κ. ΚΑΝΤΑΡΤΖΗΣ Α. ΝΙΚΟΛΑΟΣ - «ΑΝΘΟΚΟΜΙΑ»
ΤΟΜΟΣ 9: «ΑΝΑΡΡΙΧΩΜΕΝΑ - ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΟΥ»
Β' ΕΚΔΟΣΗ 1999 - ΑΘΗΝΑ
- Δρ. ΚΑΡΑΜΟΥΣΑΝΤΑΣ ΔΗΜ. - «ΑΡΧΕΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΑΣ - ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ»

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ του Τ.Ε.Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ- ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ - ΕΤΟΣ:2002

ΣΕΛ.195, 205, 276, 288-289,

- κα. ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ Α. ΣΕΡΕΛΗ - «ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ
ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΑΣ»

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ από το εργαστήριο ΦΥΣΙΚΗΣ & ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ
ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΑΣ του ΓΕΩΠΟΝΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΕΛ.141-159

- «ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ: Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ»

ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ - ΕΤΟΣ:2000

ΣΕΛ.177

- ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ: «Ο ΚΗΠΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΣΠΙΤΙ»

ΕΚΔΟΤΗΣ: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΠΕ - ΤΕΥΧΟΣ Νο:12 - ΕΤΟΣ: 1997

«ΔΕΝΔΡΑ ΓΙΑ ΦΥΤΕΥΣΗ ΣΕ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΑ» (του κ. ΚΟΝΤΟΒΑ
ΓΙΩΡΓΟΥ, Γεωπόνου - Αρχιτεκτ. Τοπίου)

ΣΕΛ:16-24

- ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ: «ΓΕΩΡΓΙΑ - ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ»

ΤΕΥΧΟΣ Νο:6 - ΕΤΟΣ: 2002

«ΑΣΤΙΚΗ ΚΗΠΟΚΟΜΙΑ» - (του Δρ. ΚΟΥΤΕΠΑ Γ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ,
Γεωπόνου τ. Ερευνητής Α του ΕΘ.Ι.Α.ΓΕ.)

ΣΕΛ:40-51

- ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ: «Ο ΚΗΠΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΣΠΙΤΙ»

ΕΚΔΟΤΗΣ: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΠΕ - ΤΕΥΧΟΣ Νο:11 - ΕΤΟΣ: 1997

«ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ - ΣΧΕΔΙΟ, ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΡΑΣΙΝΟΥ»
(συνέντευξη της κ. ΕΙΡΗΝΗΣ ΜΑΓΓΙΝΗ, Γεωπόνου – υπεύθυνη στο τμήμα
πρασίνου στο Δήμο Κορυδαλλού)

ΣΕΛ:46-51

- ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ «ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ», ΕΡΓΑΣΙΑ του 9^{ου} ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ
- ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ «ΚΟΡΥΔΑΛΛΟ ΤΟΥ ΧΘΕΣ - ΣΗΜΕΡΑ - ΑΥΡΙΟΥ», ΕΡΓΑΣΙΑ του 2^{ου} ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ
ΣΕΛ.11-30, 44-64, 69
- ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ - ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ - ΑΠΟΓΡΑΦΕΣ - ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΑΕΡΟΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ (κ .ΕΙΡΗΝΗ ΜΑΓΓΙΝΗ, Γεωπόνου - υπεύθυνη στο τμήμα πρασίνου).
- <http://www.stihl.gr/isapi/default.asp?contenturl=/knowhow/tipstricks/multisy-stemmm55/werkzeuge/bodenfraese.htm>
- <http://www.agrokip.gr/Default.asp?ElementId=55>
- <http://www.katsaros-sa.gr/xlookoptika.html>